

**ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΗ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄**

ΕΚΘΕΣΗ

**ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ**

**ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑ
ΑΘΗΝΑ 2022**

**ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΗ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄**

**ΕΚΘΕΣΗ
ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ**

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Περιεχόμενα

I.	ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ, ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	1
II.	ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΚΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ	3
III.	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	11
	A. Οι ομογενειακοί πληθυσμοί των Κωνσταντινουπολιτών και των Τενεδίων και η σχέση τους με την Ελλάδα.....	13
	Εισηγήτρια: Έλενα Ράππη	
	B. Η δράση και τα έργα Ομογενειακών Συλλόγων της Γερμανίας (Εταιρεία Ελλήνων Συγγραφέων και Σύλλογος Ελλήνων και Κυπρίων Ιατρών Βόρειας Ρηνανίας-Βεσφαλίας)	19
	Εισηγητής: Κωνσταντίνος Μπλούχος	
	Γ. Ελληνική και Ρωμείκη παρουσία στην Εγγύς Ανατολή.....	23
	Εισηγητής: Μανούσος - Κωνσταντίνος Βολουδάκης	
	Δ. 1922-2022 - Έτος Μνήμης: Συμπλήρωση 100 Χρόνων από την Μικρασιατική Καταστροφή.....	27
	1. Πόντος, Θράκη, Καππαδοκία, Κωνσταντινούπολη και άλλες Αλησμόνητες Πατρίδες	27
	Εισηγητής: Δημήτριος Κούβελας	
	2.i. Μαρτυρίες, βιώματα και δράσεις διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς των ξεριζωμένων πληθυσμών της Μικράς Ασίας από Προσφυγικούς Συλλόγους Ν. Θεσσαλονίκης	33
	Εισηγητής: Σάββας Αναστασιάδης	
	2.ii. Μαρτυρίες, βιώματα και δράσεις διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς των ξεριζωμένων πληθυσμών της Μικράς Ασίας από Προσφυγικούς Συλλόγους Παλαιάς Φώκαιας και Ν. Πέλλας.....	43
	Εισηγητής: Διονύσιος Σταμενίτης	
	2.iii. Μαρτυρίες, βιώματα και δράσεις διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς των ξεριζωμένων πληθυσμών της Μικράς Ασίας από Προσφυγικούς Συλλόγους Ν. Ροδόπης.....	48
	Εισηγητής: Ευριπίδης Στυλιανίδης	
	2.iv. Μαρτυρίες, βιώματα και δράσεις διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς των ξεριζωμένων πληθυσμών της Μικράς Ασίας από Προσφυγικούς Συλλόγους Ν. Λαρίσης και Σύλλογος Τριγλιανών Ραφήνας	56
	Εισηγήτρια: Ασημίνα Σκόνδρα	
IV.	ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.....	63

I. ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ, ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κατά τη Γ΄ Τακτική Σύνοδο της ΙΗ΄ Περιόδου, η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς συνεστήθη με την υπ' αριθμ. 10257/7218, από 16 Νοεμβρίου 2021, απόφαση του Προέδρου της Βουλής, σύμφωνα με το άρθρο 43Α του Κανονισμού της Βουλής (Μέρος Κοινοβουλευτικό).

Η Επιτροπή συστάθηκε από τριάντα ένα (31) μέλη και απαρτίστηκε από τους Βουλευτές κ.κ. Σάββα Αναστασιάδη, Ιωάννη Αντωνιάδη, Μανούσο - Κωνσταντίνο Βολουδάκη, Αθανάσιο Δαβάκη, Γεώργιο Καρασμάνη, Γεώργιο Κοτρωνιά, Δημήτριο Κούβελα, Ευστάθιο Κωνσταντινίδη, Μακάριο Λαζαρίδη, Θεόφιλο Λεονταρίδη, Κωνσταντίνο Μπλούχο, Ιωάννη Παππά, Ελένη Ράππη, Ασημίνα Σκόνδρα, Διονύσιο Σταμενίτη, Ευριπίδη Στυλιανίδη, Σταύρο Αραχωβίτη, Θεοδώρα (Δώρα) Αυγέρη, Βασίλειο (Βασίλη) Βασιλικό, Δημήτριο Βίτσα, Εμμανουήλ Θραψανιώτη, Ανδρέα Μιχαηλίδη, Παναγιώτη (Πάνο) Σκουρολιάκο, Ολυμπία Τελιγορίδου, Θεοδώρα Τζάκρη, Γεώργιο Παπανδρέου, Κωνσταντίνο Σκανδαλίδη, Ιωάννη Γκιόκα, Εμμανουήλ Συντυχάκη, Δημήτριο Βαγενά και Μαρία Απατζίδη.

Πρόεδρος της Επιτροπής εξελέγη, στις 18 Νοεμβρίου 2021, ο Βουλευτής, κ. Σάββας Αναστασιάδης. Το αξίωμα του Α΄ Αντιπροέδρου της Επιτροπής κατέλαβε η Βουλευτής, κυρία Θεοδώρα Τζάκρη και του Β΄ Αντιπροέδρου ο κ. Κωνσταντίνος Σκανδαλίδης. Για το αξίωμα του Γραμματέως δεν υπεβλήθη πρόταση υποψηφιότητας.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής (άρθρο 43Α, παρ. 2, περ. β΄) αντικείμενο της Επιτροπής είναι *«η διατήρηση και προαγωγή των σχέσεων και των δεσμών της εθνικής αντιπροσωπείας και του ελληνικού λαού με τον απανταχού Ελληνισμό, ο συντονισμός των δράσεων της Βουλής των Ελλήνων και του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού, η μελέτη των προβλημάτων των αποδήμων Ελλήνων, η προώθηση της επίλυσής τους, καθώς και η ενίσχυση των σχέσεων με τα ελληνικής καταγωγής μέλη άλλων κοινοβουλίων»*.

Η δράση της Επιτροπής αποσκοπεί στην ανάδειξη του ενδιαφέροντος του ελληνικού Κοινοβουλίου για τον Οικουμενικό Ελληνισμό, ενώ προτεραιότητά της αποτελούν τα εκπαιδευτικά και πολιτιστικά ζητήματα, τα θέματα επικοινωνίας και η προβολή των ελληνικών θέσεων στο εξωτερικό.

Η Επιτροπή πραγματοποίησε δεκαοκτώ (18) συνεδριάσεις συνολικής διάρκειας, περίπου, σαράντα ενός (41) ωρών, κατά τις οποίες εκλήθησαν σε ακρόαση προς ενημέρωση των μελών της, Υπουργοί, Υφυπουργοί, Ακαδημαϊκοί Καθηγητές, καθώς και εκπρόσωποι φορέων, Σωματείων, Συλλόγων, Οργανώσεων και Ιδρυμάτων.

II. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΚΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ

1. Συνεδρίαση της 20^{ης} Οκτωβρίου 2021

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Σύλλογο Τενεδίων «Ο Τέννης» και από τον Σύλλογο Απανταχού Τενεδίων «Το Κοινόν των Τενεδίων» σχετικά με τις δραστηριότητές τους.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Παναγιώτης Οκουμούσης, Πρόεδρος Συλλόγου Τενεδίων "Ο Τέννης", Απόστολος Παπαμέρης, Αντιπρόεδρος Συλλόγου Τενεδίων "Ο Τέννης", Αθανασία Χατζηκυριακού, Πρόεδρος Συλλόγου Απανταχού Τενεδίων «Το Κοινόν των Τενεδίων», Ιωάννης Χρυσουλάκης, Γενικός Γραμματέας Απόδημου Ελληνισμού και Δημόσιας Διπλωματίας, Ευανθία Παπαδάτου, Δ/ντρια Ευρώπης Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού

2. Συνεδρίαση της 21^{ης} Οκτωβρίου 2021

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από το Προεδρείο και τα μέλη της Οικουμενικής Ομοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτών για τη δραστηριότητά της και τα θέματα της Ομογένειας στην Κωνσταντινούπολη.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Ευανθία Παπαδάτου, Διευθύντρια της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού και Δημόσιας Διπλωματίας Νικόλαος Ουζούνογλου, Πρόεδρος της Οικουμενικής Ομοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτών, Νικόλαος Αναγνωστόπουλος, Γενικός Γραμματέας της Οικουμενικής Ομοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτών καθώς και αρμόδιοι υπηρεσιακοί παράγοντες.

3. Συνεδρίαση της 23^{ης} Νοεμβρίου 2021

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Εταιρεία Ελλήνων Συγγραφέων Γερμανίας με έδρα το Ντίσελντορφ. Παρουσίαση των δράσεων, των παρεμβάσεων και των προτάσεών τους.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσε ο κ. Μιχάλης Πατένταλης, Πρόεδρος της Εταιρείας Ελλήνων Συγγραφέων Γερμανίας. Επίσης, συμμετείχαν στη συνεδρίαση, μέσω τηλεδιάσκεψης, μέλη της Εταιρείας Ελλήνων Συγγραφέων Γερμανίας.

4. Συνεδρίαση της 30^{ης} Νοεμβρίου 2021

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ελληνική και Ρωμείκη παρουσία στην Εγγύς Ανατολή.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Habib Saloume, Πρόεδρος Ελλήνων Δαμασκού, Παναγιώτης Ανδριώτης, Πρόεδρος Ελληνικής Κοινότητας Βηρυτού, Rafael Elias Issa, Πρόεδρος Levantine Greek Association από τη Σουηδία και Prof. Nagib Geahchan, Πρόεδρος Romaian Cultural Society από τη Βηρυτό.

5. Συνεδρίαση της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2021

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση από τον Σύλλογο Ελλήνων και Κυπρίων Ιατρών της Βόρειας Ρηναίας-Βεσφαλίας σχετικά με τις δράσεις τους.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Δρ. Ιωάννης Γιαννακόπουλος, Πρόεδρος του Συλλόγου Ελλήνων και Κυπρίων Ιατρών της Βόρειας Ρηναίας-Βεσφαλίας, Ιωάννης Κανάκης, Αντιπρόεδρος του Συλλόγου (Υπεύθυνος Προγράμματος Μετεκπαιδεύσεων), Φαίδων Κατινάκης, Αντιπρόεδρος του Συλλόγου (Υπεύθυνος Δημοσίων Σχέσεων και Τύπου), Σταμάτης Κιούφης, πρώην Πρόεδρος και ιδρυτικό μέλος του Συλλόγου. Επίσης, τα μέλη της Επιτροπής θα ενημερώσει με φυσική παρουσία και ο κ. Αλέξης Θεοδώρου, πρώην Πρόεδρος του Συλλόγου.

6. Συνεδρίαση της 3^{ης} Φεβρουαρίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση - Προγραμματισμός των εργασιών της Επιτροπής για το 2022.

7. Συνεδρίαση της 15^{ης} Μαρτίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Εκατό χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή¹

Στη συνεδρίαση, που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη (Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Θεσσαλονίκης), συμμετείχαν τα Μέλη της Παγκόσμιας Διακοινοβουλευτικής Ένωσης Ελληνισμού (Πα.Δ.Ε.Ε.), ομοσπονδίες προσφυγικών σωματείων κα άλλοι προσκεκλημένοι.

---

¹ Κοινή συνεδρίαση με την Παγκόσμια Διακοινοβουλευτική Ένωση Ελληνισμού (Πα.Δ.Ε.Ε.)

8. Συνεδρίαση της 29^{ης} Μαρτίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Σύλλογο Κωνσταντινουπολιτών για τη δράση του συλλόγου και τα θέματα της Ομογένειας στην Κωνσταντινούπολη.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν ο κ. Αντώνιος Λαμπίδης, Πρόεδρος του Συλλόγου Κωνσταντινουπολιτών και ο κ. Θεμιστοκλής Παχόπουλος, Γενικός Γραμματέας του Συλλόγου.

9. Συνεδρίαση της 6^{ης} Απριλίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση για τις δραστηριότητες της Ομογενειακής Οργάνωσης ΑΗΕΡΑ (American Hellenic Educational and Progressive Association).²

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν ο Ύπατος Πρόεδρος της ΑΗΕΡΑ, κ. Δημήτριος Κόκοτας και μέλη της αντιπροσωπείας της Ομογενειακής Οργάνωσης.

10. Συνεδρίαση της 5^{ης} Μαΐου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από προσφυγικούς συλλόγους του Δήμου Δέλτα με αφορμή τη συμπλήρωση εκατό χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν: α) εκ μέρους του Λαογραφικού Συλλόγου Καλοχωριτών Ανατολικής Ρωμυλίας Β. Θράκης “ΚΑΣΑΡΚΑ” ο κ. Θεόδωρος Δελήτσιος, Πρόεδρος και η κυρία Μαρία Ασανιώτου, Μέλος και Πρόεδρος της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Ανατολικής Ρωμυλίας Β. Θράκης, β) εκ μέρους του Συλλόγου Μικρασιατών και άλλων προσφύγων Διαβατών “ΤΟ ΦΑΝΑΡΙ”, ο κ. Σάββας Διλοίζογλου, Πρόεδρος και ο κ. Ηλίας Σμυρλής, Αντιπρόεδρος, γ) εκ μέρους του Συλλόγου Μικρασιατών Ιωνίας “ΗΡΟΔΟΤΟΣ”, ο κ. Γιάννης Σωτηριάδης, Πρόεδρος και οι κυρίες Μαρία Στεφανίδου και Στέλλα Ντομάδη, Μέλη και δ) εκ μέρους του Συλλόγου Ποντίων Διαβατών “ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ”, ο κ. Γεώργιος Κυριακίδης, πρώην Πρόεδρος. Τη συνεδρίαση παρακολούθησαν μέσω τηλεδιάσκεψης και άλλα μέλη των προαναφερόμενων προσφυγικών συλλόγων.

---

² Κοινή συνεδρίαση με τη Διαρκή Επιτροπή Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων.

11. Συνεδρίαση της 25^{ης} Μαΐου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Παλαιάς Φώκαιας «ΦΩΚΑΕΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ» και τον Σύλλογο Μικρασιατών Νομού Πέλλας «Η ΜΠΙΓΑ», με αφορμή τη συμπλήρωση εκατό χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν: α) εκ μέρους του Πολιτιστικού Συλλόγου Παλαιάς Φώκαιας «ΦΩΚΑΕΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ» η κυρία Ζαχαρώ Φρατζέσκου, Πρόεδρος, η κυρία Χρυσούλα Ραφτοπούλου, Γενική Γραμματέας και η κυρία Μαρία Σαρρή, Ταμίας και β) εκ μέρους του Συλλόγου Μικρασιατών Πέλλας «Η ΜΠΙΓΑ» ο κ. Αντώνιος Μουράτογλου, Πρόεδρος, η κυρία Ιωάννα Διαμαντή, Αντιπρόεδρος, η κυρία Μαρία Κουρατζόγλου, Γραμματέας και ο κ. Ιωάννης Γκουράνης, Ταμίας. Τη συνεδρίαση παρακολούθησαν μέσω τηλεδιάσκεψης και άλλα μέλη των προαναφερόμενων συλλόγων.

12. Συνεδρίαση της 15^{ης} Ιουνίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από προσφυγικούς συλλόγους του Νομού Ροδόπης, με αφορμή τη συμπλήρωση εκατό χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Χρήστος Τζερνικούδης, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Χορευτικού Συλλόγου Θρακών Κομοτηνής, Χαράλαμπος Φαρασόπουλος, Πρόεδρος του Συλλόγου Καππαδοκών και Μικρασιατών Νομού Ροδόπης ο «ΜΕΓΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ», Φωτεινή Φιλιππίδου, μέλος του Μορφωτικού Συλλόγου Ποντίων Κομοτηνής και Περιφέρειας «Ο ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΠΟΝΤΟΣ», Αφροδίτη Καρελιάδου, Πρόεδρος του Συλλόγου Ποντίων Νομού Ροδόπης «Η ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ», Ζαφειρία Σύρμου, Γ.Γ. του Πολιτιστικού Συλλόγου Ανατολικορωμιλιωτών Κομοτηνής, Ηλίας Μπούκας, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Ιάσμου Νομού Ροδόπης, Χρήστος Χιωτέλης, Πρόεδρος Πολιτιστικού Συλλόγου Ποντίων Σαπών «ΤΑ ΚΑΣΣΙΤΕΡΑ», Γιώργος Κεπελής, Πρόεδρος του Συλλόγου Κιζιδερβενιωτών Μικρασιατών Νομού Ροδόπης, Χρυσή Μαυρίδου, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Ποντίων Θρυλορίου «Η Κερασούντα και το Γαρς» και Ελευθεριάδου Ελευθερία, μέλος του Μορφωτικού Ομίλου Κομοτηνής. Τη συνεδρίαση παρακολούθησαν μέσω τηλεδιάσκεψης και άλλα μέλη των προαναφερόμενων συλλόγων.

13. Συνεδρίαση της 22^{ας} Ιουνίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από προσφυγικούς συλλόγους της Χαλκηδόνας Θεσσαλονίκης και τον Σύλλογο Τριγλιανών Ραφήνας, με αφορμή τη συμπλήρωση εκατό χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν: ο κ. Σταύρος Αναγνωστόπουλος, Δήμαρχος Χαλκηδόνας, εκ μέρους του Πολιτιστικού Συλλόγου Αγίου Αθανασίου «Θρακιώτες», η κυρία Ζωή Αρβανίτου, Πρόεδρος και ο κ. Ανέστης Ανεστίδης, επίτιμο μέλος και Αντιδήμαρχος Πολιτισμού Δήμου Χαλκηδόνας, εκ μέρους του Πολιτιστικού Συλλόγου Γέφυρας «Μέτρες - Σωζούπολη», ο κ. Ιωάννης Κιομουρτζής, Πρόεδρος και η κυρία Χριστίνα Σαμαρά, Ταμίας, εκ μέρους του Πολιτιστικού Συλλόγου Νέας Μεσημβρίας, η κυρία Μάλαμα Καλαράκη, Πρόεδρος και η κυρία Βαρβάρα Φραγκοπούλου, μέλος, εκ μέρους του Εκπολιτιστικού Συλλόγου Κουφαλίων «το Καβακλί», η κυρία Μαρία Καραλή, Πρόεδρος και ο κ. Αργύρης Νινιατσούδης, δάσκαλος, εκ μέρους του Μορφωτικού Πολιτιστικού Συλλόγου Σμυρναίων Μικρασιατών Βαθύλακκου, η κυρία Αθηνά Ρουμेलιώτη, Πρόεδρος και η κυρία Αναστασία Ιωάννου, Αντιπρόεδρος και εκ μέρους του Συλλόγου Τριγλιανών Ραφήνας, ο κ. Γεώργιος Κικής, Πρόεδρος, ο κ. Στέφανος Βουδούρης, Γραμματέας, η κυρία Αλεξάνδρα Πανταζή, Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων και ο κ. Φίλιππος Καβουνίδης, μέλος. Τη συνεδρίαση παρακολούθησαν μεσω τηλεδιάσκεψης και άλλα μέλη των προαναφερόμενων συλλόγων.

14. Συνεδρίαση της 29^{ης} Ιουνίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση για τις δραστηριότητες της Ομογενειακής Οργάνωσης AHIF (American Hellenic Institute Foundation).³

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν ο Πρόεδρος του AHI, κ. Nick Larigakis, καθώς και οι φοιτητές που συμμετέχουν στο πρόγραμμα του AHI FOUNDATION με τίτλο: «Foreign Policy trip College Student trip: Washington DC, Greece & Cyprus».

---

³ Κοινή συνεδρίαση με τη Διαρκή Επιτροπή Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων.

15. Συνεδρίαση της 7^{ης} Ιουλίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από προσφυγικούς συλλόγους του Δήμου Λαγκαδά, με αφορμή τη συμπλήρωση εκατό χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Αστέριος Καραγιοβάνης, Επίτιμος Πρόεδρος του Πολιτιστικού Οργανισμού Μυθδονιά και Πρόεδρος Τοπικής Κοινότητας Λαγκαδά, Θεοδώρα Βλατή, Πρόεδρος του Πολιτιστικού και Αθλητικού Συλλόγου Λαγκαδά, Νικόλαος Αναστασιάδης, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Αυγής, Γεώργιος Αϊβαζίδης, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Κρουονερίου, Ειρήνη Καραγιαννίδου, Πρόεδρος του Ποντιακού Συλλόγου Κολχικού Άγιος Ευγένιος, Θεόδωρος Τσιάμης, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Ηρακλείου, Δημήτριος Παπαγεωργίου, μέλος του Συλλόγου Αναστενάρια Λαγκαδά, Γεώργιος Δόλμας, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Ανάληψης, Αστέριος Σισκούδης, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Λαγυνών, Χρύσα Κωνσταντινίδου, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Χρυσαιγής, Ιωάννης Ζέτας, δάσκαλός του Πολιτιστικού Συλλόγου Κριθιάς, Γεώργιος Ρωφαλίκος, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Ασσήρου και Χαράλαμπος Καφανταρίδης, Πρόεδρος της Ένωσης Ποντίων Λαγκαδά και Περιχώρων. Τη συνεδρίαση παρακολούθησαν μέσω τηλεδιάσκεψης και άλλα μέλη των προαναφερόμενων συλλόγων.

16. Συνεδρίαση της 22^{ας} Ιουλίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από προσφυγικούς συλλόγους του Νομού Λάρισας, με αφορμή τη συμπλήρωση εκατό χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Γεώργιος Λαδόπουλος, Περιφερειακός Σύμβουλος Θεσσαλίας, Βασιλική Χλιάπη, Αντιδήμαρχος Κιλελέρ, Χρήστος Τοπαλίδης, Πρόεδρος του Συλλόγου Ποντίων Νομού Λάρισας, Κωνσταντίνος Νίκου, Πρόεδρος της Ένωσης Ποντίων Ελασσόνας, Κύριλλος Τσακίριδης, Πρόεδρος του Ποντιακού Συλλόγου Λόφου Ελασσόνας, Μιχάλης Χατζειπίδης, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Απανταχού Ολυμπιαδίων «Το Ματζικέρτ», Χαράλαμπος Δημητριάδης, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Αετοράχης, Γεώργιος Τσολακίδης, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Μυστιωτών Καππαδοκίας «Ο Άγιος Βασίλειος», Δέσποινα Θεοδώρου, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Μικρασιατών Νομού Λάρισας, Βασιλική Κοντοπούλου, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Μικρασιατών Επαρχίας Φαρσάλων, Ηλίας Αθαναηλίδης, Πρόεδρος του Μικρασιατικού Συλλόγου Βουναιών «Η Καθ' Ημάς Ανατολή», Ελένη Λιάγκουρα, μέλος της Ιστορικής Λαογραφικής Ένωσης Λάρισας «Αλησμόνητες Πατρίδες», Θεόδωρος Γενετίδης, Πρόεδρος της Ένωσης Ποντίων & Μικρασιατών Λάρισας «Οι Ακρίτες» και Μαρία Παναγιωτοπούλου, Αντιπρόεδρος του Μορφωτικού Εκπολιτιστικού Συλλόγου Ομοροχωρίου. Στη συνεδρίαση παρέστησαν και άλλα μέλη των προαναφερόμενων συλλόγων.

17. Συνεδρίαση της 29^{ης} Σεπτεμβρίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από προσφυγικούς συλλόγους του Δήμου Ωραιοκάστρου Θεσσαλονίκης, με αφορμή τη συμπλήρωση εκατό χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή.

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Παντελής Τσακίρης, Δήμαρχος Ωραιοκάστρου, Δημήτρης Καρασαββίδης, Αντιδήμαρχος Οικονομικών Δήμου Ωραιοκάστρου, Γεωργία Πετρίδου, Πρόεδρος της Ένωσης Ποντίων Ωραιοκάστρου και Φίλων Ε.Π.Ω.Φ, Νατάσα Σταμπουλή, Πρόεδρος του Συλλόγου Ποντίων Μυγδονίας «ΔΙΓΕΝΗΣ», Αθηνά Κουλουμπατσάνη, Γραμματέας του Πολιτιστικού Συλλόγου Μελισσοχωρίου, Μαρία Γελαϊτζόγλου, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Νέας Φιλαδέλφειας, Γιάννης Στεφανίδης, Πρόεδρος του Μορφωτικού - Πολιτιστικού Συλλόγου Μεσαίου «ΝΕΑ ΚΟΤΥΩΡΑ», Δέσποινα Πασχαλίδου, Πρόεδρος του Αναπτυξιακού - Πολιτιστικού Συλλόγου Μονολόφου, Δημήτρης Πόντικας, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Δρυμού, Φώτης Παρπύρης, Πρόεδρος του Πολιτιστικού - Αθλητικού Συλλόγου Παλαιοκάστρου «Ο ΦΙΛΙΠΠΟΣ», Βασίλης Αρβανιτόπουλος, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Νεοχωρούδας «ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ», Βασιλική Μπούτσικα, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Πενταλόφου, Γεώργιος Χατζηγεωργίου, Πρόεδρος του Περιβαλλοντικού και Πολιτιστικού Συλλόγου Ωραιοκάστρου, Άννα Ραφαηλίδου, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Γυναικών Ωραιοκάστρου «ΑΡΙΣΤΗ», Αναστασία Καραογλάνη, Πρόεδρος του Συλλόγου Πολιτισμού και Τέχνης «ΛΟΓΕΙΟΝ», Χρήστος Σαραμουρτσής, Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου Νεοχωρούδας και Μαρία Αραμπατζίδου, Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου Ωραιοκάστρου. Στη συνεδρίαση παρέστησαν και άλλα μέλη των προαναφερόμενων Συλλόγων.

18. Συνεδρίαση της 30^{ης} Σεπτεμβρίου 2022

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

α) *Συζήτηση σχετικά με τη σύνταξη της Έκθεσης της Επιτροπής (άρθρο 43Α παρ. 6 του Κανονισμού της Βουλής).*

β) *Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από πολιτιστικούς συλλόγους του Νομού Πέλλας, με αφορμή τη συμπλήρωση εκατό χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή.*

Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Γρηγόριος Στάμκος, Δήμαρχος Πέλλας, Θεοφάνης Ισακίδης, Πρόεδρος της Πανελλήνιας Ένωσης Καππαδοκικών Σωματείων, Σοφία Κοσμόγλου, Γραμματέας του Πολιτιστικού Συλλόγου Νέου Μυλοτόπου «ΟΙ ΚΑΠΠΑΔΟΚΕΣ» και Μαρία Γαβριηλίδου - Κίσσα, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Δαμιανού Γιαννισών «Ο ΔΙΟΓΕΝΗΣ».

III. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

A. Οι ομογενειακοί πληθυσμοί των Κωνσταντινουπολιτών και των Τενεδίων και η σχέση τους με την Ελλάδα.

Εισηγήτρια: Έλενα Ράππη

Η Επιτροπή είχε το προηγούμενο διάστημα την εξαιρετική ευκαιρία να ασχοληθεί, σε τρεις συνεδριάσεις, με τα μείζονα θέματα του Ελληνισμού της Διασποράς στην Τένεδο και την Κωνσταντινούπολη, περιοχές στις οποίες ο Ελληνισμός αποτέλεσε δυναμικό κομμάτι της ιστορικής τους πορείας.

Άνθρωποι με αγάπη και αφοσίωση σε αυτές τις εστίες του ξεριζωμένου ελληνισμού και με φιλοδοξία και πάθος να κρατήσουν άσβεστη τη φλόγα της αναβίωσης των ελληνικών κοινοτήτων στην Πόλη, την Ίμβρο και την Τένεδο, ενημέρωσαν την Επιτροπή για μια σειρά πολύ σοβαρών θεμάτων, η επίλυση των οποίων απαιτεί την βοήθεια της Ελληνικής Πολιτείας. Εξέφρασαν ταυτόχρονα το παράπονο πως η τελευταία δεν ήταν πάντα τόσο θερμή και τόσο επίμονη όσο θα όφειλε στη διεκδίκηση των απαιτήσεων του ελληνισμού αυτών των περιοχών. Ενδεικτικό είναι πως από το 1923 μέχρι σήμερα έγινε μια μόνο επίσκεψη Έλληνα Υπουργού Εξωτερικών στην Τένεδο.

Το κοινό συμπέρασμα από τα θέματα που έθεσαν όλοι οι προσκεκλημένοι ήταν πως η Τουρκία προκλητικά και επί δεκαετίες παραβιάζει τη Συνθήκη της Λωζάνης και τα δικαιώματα των Ελλήνων της περιοχής, οδηγώντας τον Ελληνισμό σε αποκοπή από τις ρίζες του. Οι προσπάθειες των συλλόγων δεν αρκούν από μόνες τους για την επίτευξη της αναβίωσης του Ελληνισμού της περιοχής και απαιτείται συντονισμένη δράση, σε διμερές και διεθνές επίπεδο και διαρκής και έντονη συμβολή της Πολιτείας σε αυτόν τον σκοπό.

Θα προσπαθήσω να συνοψίσω τα πολύ ενδιαφέροντα θέματα, που μας μετέφεραν ο Πρόεδρος της Οικουμενικής Ομοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτών και οι Πρόεδροι και Γενικοί Γραμματείς των συλλόγων Κωνσταντινουπολιτών και Τενεδίων.

Ξεκινώντας από την Τένεδο και ανηφορίζοντας για την Πόλη.

Ο ελληνικός πληθυσμός της Τενέδου έχει σχεδόν εκμηδενιστεί, αριθμώντας μόνο 10 μόνιμους κατοίκους, στην πλειοψηφία τους υπερήλικες, όταν το 1912 ήταν 3.750 Έλληνες και 1.400 Τούρκοι, το 1920 ήταν 2.850 μόνο Έλληνες, δηλαδή το νησί ήταν αμιγώς ελληνικό και 1.631 Τούρκοι και 1.900 Έλληνες το 1927 μετά τη Συνθήκη της Λωζάνης.

Πλέον το νησί είναι Τουρκικό. Η Συνθήκη της Λωζάνης παραβιάζεται συστηματικά από τους Τούρκους. Δεν υπάρχει όρθιο καμπαναριό, δεν πραγματοποιούνται εκλογές στις Εκκλησιαστικές Επιτροπές και παρά τα συνεχή αιτήματα δεν έχουν ανανεωθεί τα Συμβούλια εδώ και μια δεκαετία. Αποτελεί δε πραγματικά ασύλληπτη βαρβαρότητα η καταστροφή τόσων εκκλησιών (Παναγία Φανερωμένη, με χρήση αποθήκης, το ξωκλήσι του Αγίου Αθανασίου, που στη θέση του χτίστηκε μύλος, το ξωκλήσι του Αγίου Σπυρίδωνα, που χρησιμοποιείται ως αποθήκη, οι Άγιοι Ανάργυροι, ο Άγιος Ισίδωρος, η Αγία Κυριακή, των οποίων η ανακαίνιση έχει απαγορευτεί κ.λπ.).

Επίσης, δεν έχουν επιστραφεί πλήρως ακίνητες περιουσίες στην Εκκλησιαστική Κοινότητα της Τενέδου (εκτός από 7 ακίνητα, με πρωτοβουλία του Οικουμενικού Πατριαρχείου), ενώ συνεχίζει να είναι αβέβαιη μεταξύ άλλων η επιστροφή του παλιού

σχολείου και του παλιού νεκροταφείου. Η εκκλησία του νησιού της Τενέδου, κατείχε 120 τίτλους. Έχουν επιστραφεί οι 27 και από τους 27, οι 12 είναι σε εκκρεμοδικία.

Μια νότα αισιοδοξίας αποτελεί η επιστροφή ενός Ελληνόπουλου 22 χρονών, που δημιούργησε μια επιχείρηση με ενοικιαζόμενα δωμάτια, ανακαινίζοντας το σπίτι της γιαγιάς του και ο διορισμός μόνιμου ιερέα από τις αρχές Οκτωβρίου από τη Μητρόπολη Ίμβρου και Τενέδου, μια θέση ορφανή από το 2006.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα της Τενέδου αυτήν τη στιγμή είναι ότι, όσοι Έλληνες θέλουν να επιστρέψουν, δεν έχουν στέγη. Συνεπώς, προβάλλει ως επιτακτική ανάγκη η διεκδίκηση της επιστροφής των ακινήτων, που εκκρεμούν στη δικαιοσύνη και των περιουσιακών στοιχείων της εκκλησιαστικής κοινότητας.

Μεγάλο ζήτημα αποτελεί και η έλλειψη ακτοπλοϊκής σύνδεσης με την Ελλάδα, προοπτική που μονίμως ακυρώνεται από την Τουρκική Κυβέρνηση, παρά τις θετικές εισηγήσεις των τοπικών αρχών.

Πάγιο αίτημα των Τενεδίων αποτελεί και ο ορισμός Επίτιμου Προξένου, όχι στο Τσανάκαλε, όπως συζητείται, αλλά στην Τένεδο ή στην Ίμβρο, όπου υπάρχει ακόμη ελληνικό στοιχείο.

Σε ό,τι αφορά την έκδοση δύο ιστορικών βιβλίων για την ιστορία της Τενέδου, θα ήταν πολύ σημαντικό να υπάρξει η συνδρομή της Βουλής των Ελλήνων.

Συνοψίζοντας, ο σύλλογος Τενεδίων προβάλλει επιτακτικά τα αιτήματα:

α) να επιτραπούν οι εκλογές στις εκκλησιαστικές κοινότητες των νησιών της Τενέδου και της Ίμβρου,

β) να αναγνωρίζεται το πτυχίο των σχολείων των δύο νησιών, όχι μόνο από την Ελληνική Πολιτεία αλλά και διεθνώς,

γ) να υπάρξει ακτοπλοϊκή σύνδεση του νησιού με την Ελλάδα.

δ) να οριστεί επί τιμή Πρόξενος στην Τένεδο και όχι στο Τσανάκαλε,

ε) να αναβαθμιστούν οι εκκλησιαστικοί χώροι

στ) να συμπεριληφθεί το νησί σε κατασκηνωτικό πρόγραμμα, ώστε να μπορούν να το επισκέπτονται και να φιλοξενούνται παιδιά και ηλικιωμένοι Τενέδιοι από όλον τον κόσμο.

Πάμε στην Πόλη.

Η Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών αποτελείται από μέλη-σωματεία σε ολόκληρο τον κόσμο, με σκοπό τη συνέχιση της ύπαρξης της ρωμείκης μειονότητας.

Μείζον πρόβλημα για την ελληνική κοινότητα είναι το δημογραφικό. Η Πόλη κινδυνεύει άμεσα να μείνει χωρίς Ρωμιούς. Γι' αυτό το λόγο, έχει οργανωθεί μια δράση με το όνομα «Ελπίς», που σκοπεύει να ενημερώσει τη νεολαία για τον Ελληνισμό της Πόλης και να βοηθήσει παιδιά που σπουδάζουν στα λύκεια και στα πανεπιστήμια (για μεταπτυχιακές σπουδές σε καλά πανεπιστήμια της Πόλης με υποτροφίες). Επίσης, περιλαμβάνει και δύο προγράμματα, που υποστηρίζουν τον επαναπατρισμό νέων, που θέλουν να πάνε να δουλέψουν στην Πόλη.

Εξαιρετικής σημασίας είναι η δημιουργία ενός συντονιστικού φορέα για τη διαχείριση της κοινοτικής περιουσίας των ευαγών ιδρυμάτων της Πόλης, συντονισμό τον οποίο για προφανείς λόγους κατήργησε η Τουρκία, καταργώντας το 1925 το Εθνικό Συμβούλιο, που προέβλεπε η Συνθήκη της Λωζάνης και καταργώντας το 1962 τις Κεντρικές Εφορείες, που συντόνιζαν τα ιδρύματα. Σήμερα υπάρχει ο Σύνδεσμος Υποστήριξης Ρωμείκων Κοινοτικών Ιδρυμάτων, ο γνωστός ΣΥΡΚΙ, που έχει τη μορφή σωματείου στην Κωνσταντινούπολη και επιτελεί άτυπα αυτόν τον ρόλο.

Μια ακόμη προτεραιότητα είναι η παιδεία, που ιστορικά κράτησε όρθιο τον Ελληνισμό της Πόλης, χάρη στη μέριμνα του Οικουμενικού Πατριαρχείου, το 1454 και το 1831. Η Μεγάλη του Γένους Σχολή λειτουργεί ακόμα από το 1831. Η Εμπορική Σχολή της Χάλκης ιδρύθηκε 15 χρόνια πριν την ομώνυμη Θεολογική Σχολή, το κτίριο της οποίας κατασχέθηκε το 1942 από το Τουρκικό κράτος.

Η Ομοσπονδία προβάλλει αυτά τα θέματα σε διεθνή φόρα, όπως το ECOSOC, που είναι από το 1948 βασικός θεσμός του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, την Ομοσπονδία Μειονοτήτων της Ευρώπης (FUEN) και τον ΟΑΣΕ.

Το 1960 η πόλη είχε 120.000 Ρωμιούς. Σήμερα ο αριθμός είναι δραματικά μικρός. Η εκκαθάριση του Τουρκικού κράτους ήταν συστηματική και αποτελεσματική (πογκρόμ, απελάσεις κλπ).

Ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας έθεσε το θέμα της μη αναγνώρισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των εκκαθαρίσεων, που έκανε διαχρονικά το Τουρκικό κράτος στον Ελληνισμό της Πόλης, παρά το ότι αποδεικνύεται με ιστορικά στοιχεία και παρά το δίκαιο του αιτήματος της ελληνικής κοινότητας, η οποία αντιμετωπίζει τον κίνδυνο να σβηστεί από την ιστορία, να ζητήσει την αποκατάστασή της και τη βοήθεια, προκειμένου να αναβιώσει.

Η Ομοσπονδία έχει βοηθήσει σημαντικά στην εκπόνηση μελετών, αποτυπώσεις κτιρίων, καταλογογραφίες βιβλιοθηκών και έργα κοινωνικής αλληλεγγύης. Τον Μάιο του 2019 έγινε μια μελέτη για το ορφανοτροφείο της Πριγκήπου και έχει ξεκινήσει και η συντήρηση στην Ελλάδα του μεγαλοπρεπούς μαισωλείου του εθνικού ευεργέτη Χρηστάκη Ζωγράφου. Ταυτόχρονα, προχωρά και η ψηφιοποίηση του αρχείου των περιουσιών, που εξαναγκάστηκαν οι Έλληνες της Ανατολής να εγκαταλείψουν, μετά τη Συνθήκη της Λωζάνης. Πρόκειται για περίπου 3.500 λογιστικά βιβλία και η ψηφιοποίηση γίνεται σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο των Ιωαννίνων, ώστε κάθε απόγονος πρόσφυγα να μπορεί να βρει την περιουσία του προγόνου του και την αξία της.

Ένα χρονίζον πρόβλημα είναι επίσης οι άδειες παραμονής, η απόδοση ΑΜΚΑ, καθώς και κάποια ζητήματα διπλής φορολόγησης.

Σε ό,τι αφορά τα ομογενειακά σχολεία, ένας σημαντικός αριθμός μαθητών δεν φοιτά με το καθεστώς του μειονοτικού μαθητή, διότι είναι από την Ελλάδα, δεν έχει την Τουρκική Ιθαγένεια και δεν ανήκει στη μειονότητα. Το 2011, με απόφαση του τότε Υπουργού Παιδείας της Τουρκίας, κ. Εμέρ Ντιντσέρ, βρέθηκε ένα καθεστώς, του «επισκέπτη μαθητή». Όμως, αυτό σημαίνει πως ο μαθητής δεν παρακολουθεί τα τουρκικά μαθήματα, δεν παίρνει το επίσημο δίπλωμα του σχολείου, αλλά λαμβάνει μια βεβαίωση, που έχει ισχύ μόνο στην Ελλάδα, κάτι που δυσκολεύει τις μετέπειτα

σπουδές του και αποτελεί αρνητικό κίνητρο για την επίλυση του δημογραφικού της Πόλης. Η Ομοσπονδία έχει προτείνει μια ενδιάμεση λύση, δηλαδή την παρακολούθηση από τον μαθητή των μαθημάτων, που δεν παρακολούθησε στο ομογενειακό σχολείο, στην Ελλάδα και μετά από επιτυχείς εξετάσεις και με το ενδεικτικό από το ομογενειακό σχολείο, να αποκτήσει ένα δίπλωμα λυκείου, που ισχύει στην Ελλάδα και διεθνώς. Αυτή η πρόταση, για να εφαρμοστεί, απαιτεί την συνδρομή του Υπουργείου Παιδείας.

Σύνοψη των θεμάτων που έθεσε ο Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών.

Ο Σύλλογος ιδρύθηκε το 1928 στην τότε κοινότητα της Καλλιθέας, από τους πρώτους Κωνσταντινουπολίτες πρόσφυγες που κατέφυγαν στην Ελλάδα. Τον ίδιο καιρό ιδρύονται και η φιλόπρωχος αδελφότης κυριών και η βιβλιοθήκη, που περιλαμβάνει σπάνιες εκδόσεις και ένα σημαντικό αρχείο, που εξυπηρετεί μελετητές, ερευνητές και ιστοριοδίφες, ενώ ιδρύεται και η νυχτερινή σχολή, που λειτούργησε ως παράρτημα του Πανεπιστημίου Αθηνών. Σε όλη τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής και του εμφυλίου ο Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών μεριμνά για τα θύματα του πολέμου, λειτουργώντας ορφανοτροφείο, ιατρείο και αναρρωτήριο. Ο Σύλλογος συμμετέχει ενεργά σε ετήσιες συνδιασκέψεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα των μειονοτήτων και τις θρησκευτικές ελευθερίες που διοργανώνει ο ΟΑΣΑ, τα Ηνωμένα Έθνη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και άλλα θεσμικά όργανα. Αριθμεί γύρω στα 1.400 μέλη.

Σε τρεις πρόσφατες διαδοχικές συνδιασκέψεις του τέθηκαν τα εξής προβλήματα:

1. Ο Ελληνικός Μειονοτικός Τύπος βρίσκεται υπό συνεχή απειλή και αντιμετωπίζει περιορισμούς στην ελευθερία έκφρασης, με ασφυκτικό έλεγχο των τουρκικών αρχών (Μάρτιος του 2021).
2. Οι άνισες νομοθετικές ρυθμίσεις και τα διοικητικά μέτρα των τουρκικών αρχών, που παραβιάζουν κατάφωρα τα δικαιώματα της ελληνικής μειονότητας και του Οικουμενικού Πατριαρχείου, αθετώντας ρητές υποχρεώσεις της Τουρκίας προς το Διεθνές Δίκαιο. (Απρίλιος 2021).
3. Η μη χρηματοδότηση των ελληνικών σχολείων από την τουρκική κυβέρνηση, με αποτέλεσμα να στερούνται σύγχρονων ψηφιακών τεχνολογικών υποδομών, που θα επέτρεπαν την αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Ιούλιος 2021).

Άλλα σημαντικά θέματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν είναι:

1. Η πρόσκληση από την τουρκική κυβέρνηση των μελών της μειονότητας να μετέχουν στα ανώτατα νομοθετικά όργανα, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η ενεργή συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων, που αφορούν στα δικαιώματα τους.
2. Συνδεδεμένο με τα παραπάνω είναι το αίτημα να αναγνωρίσει η Τουρκία το Πατριαρχείο ως διεθνή νομική οντότητα και η άμεση επαναλειτουργία της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης.

3. Η αδυναμία στελέχωσης και λειτουργίας των ομογενειακών φορέων και ιδρυμάτων, συμπεριλαμβανομένων και των σχολείων, λόγω του έντονου δημογραφικού προβλήματος.
4. Η αυθαίρετη και παράνομη οικειοποίηση των περιουσιακών δικαιωμάτων των ευαγών Ιδρυμάτων της ελληνικής μειονότητας της Πόλης. Είναι ένα πρόβλημα, το οποίο ανάγεται στη δεκαετία του 1960 όταν η Γενική Διεύθυνση Βακουφίων, με αίολες νομικά διοικητικές πράξεις, χαρακτήριζε ως κατειλημμένο έναν μεγάλο αριθμό κοινοτικών ιδρυμάτων και τα κατέλαβε, αποκτώντας και τη διαχείριση των περιουσιών που τους ανήκουν. Η τροποποίηση αυτού του νόμου τον Αύγουστο του 2011 έδωσε τη δυνατότητα της επιστροφής περιουσιών ή της αποζημίωσης στα ομογενειακά ιδρύματα, ικανοποιώντας μόνο το 23% των αιτημάτων για επιστροφή περιουσιών, ενώ το 77% των αιτήσεων απορρίφθηκε από τις τουρκικές αρχές ως απαράδεκτο. Ωστόσο, εξαιρέθηκαν και πάλι από τη ρύθμιση τα κατειλημμένα βακούφια, αυτά δηλαδή που η διοίκησή τους είχε περιέλθει στο τουρκικό κράτος. Η Τουρκία επιπλέον δεν αναγνωρίζει σε Έλληνες πολίτες το δικαίωμα στην κληρονομική διαδοχή. Έτσι, οι απόγονοι των Ελλήνων της Πόλης, που εκπατρίστηκαν βίαια, δεν έχουν κληρονομικά δικαιώματα και εξαναγκάζονται στην πώληση των περιουσιακών στοιχείων με τη διαδικασία της εκκαθάρισης.
5. Οι καταστροφές και αλλοιώσεις του χαρακτήρα της ελληνικής και παγκόσμιας κληρονομιάς, με κορυφαία παράδειγμα την Αγία Σοφία, αλλά και πολλούς ναούς στην Κωνσταντινούπολη, τη Νίκαια, την Τραπεζούντα, το Βυζαντινό Μουσείο της Μονής Σουδίου στην Πόλη και άλλα.
6. Η επικράτηση της τουρκικής γλώσσας, ομιλούμενη και γραπτή, μεταξύ του ελληνικού πληθυσμού, που εκτοπίζει τη χρήση της ελληνικής γλώσσας, ακόμη και μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον των ομογενών. Οι μικτοί γάμοι σήμερα ξεπερνούν το 80%, τα παιδιά των οποίων έχουν ως κυρίαρχη την τουρκική γλώσσα, ενώ και στα μειονοτικά σχολεία τα παιδιά της αμιγούς ελληνικής μειονότητας είναι πολύ λιγότερα από τα υπόλοιπα παιδιά αραβόφωνων πληθυσμών. Για να γίνει αντιληπτό το πρόβλημα της μείωσης του ελληνόφωνου μαθητικού πληθυσμού της Πόλης, από 7.000 μαθητές το 1960, μειώθηκε σε 250 μαθητές σήμερα, με συνέπεια το κλείσιμο πολλών σχολείων. Η ελλιπής κατάρτιση εκπαιδευτικών και η έλλειψη κατάλληλων διδακτικών βιβλίων και βοηθημάτων ευθύνονται για το ότι οι παράγοντες της μειονότητας να αναγκάζονται να στέλνουν τα παιδιά τους σε ιδιωτικά σχολεία τουρκικά ή σχολεία άλλων χωρών.
7. Η ανάγκη σύστασης στο Γενικό Προξενείο Κωνσταντινούπολης νομικού γραφείου, στο οποίο θα απευθύνονται οι ιδιώτες, προκειμένου να διεκδικήσουν τις περιουσίες τους και να μην γίνονται θύματα επιτηδείων κυκλωμάτων.
8. Η ανάγκη παροχής εγγυήσεων εκ μέρους των τουρκικών αρχών για τη διαφύλαξη της εθνικής κληρονομιάς.
9. Η δυνατότητα απόκτησης ισότιμου απολυτηρίου στους αποκαλούμενους «επισκέπτες μαθητές», όπως αναφέρθηκε και παραπάνω.
10. Η υλοποίηση της ιδέας της δημιουργίας μιας κεντρικής «ρωμείκης» εστίας, που θα λειτουργήσει ως κατάλυμα φιλοξενίας Ελλαδιτών, νέων κυρίως σε ηλικία,

επισκεπτών ερευνητών και η ίδρυση επιπλέον ενός Ινστιτούτου Ελληνικών Σπουδών, που θα αξιοποιήσει τη μελέτη της ανεκτίμητης πνευματικής παρακαταθήκης του Βυζαντίου, αλλά και του νεότερου Κωνσταντινουπολίτικου Ελληνισμού και θα συμβάλει στην αναζωογόνηση της Ομογένειας.

11. Η επιστροφή των αρχείων και της βιβλιοθήκης του Ελληνικού Φιλολογικού Συλλόγου, τα οποία είχαν παρανόμως κατασχεθεί από τις τουρκικές αρχές, αίτημα που τέθηκε στον Ερντογάν το 2010 και που δεν στηρίχθηκε όσο θα έπρεπε από την ελληνική ακαδημαϊκή κοινότητα, ούτε και προωθήθηκε θεσμικά από τις ελληνικές κυβερνήσεις. Πρόκειται για μια ανεκτίμητη πολιτιστική κληρονομιά 50.000 τόμων, που έχουν διασκορπιστεί σε διάφορα ιδρύματα της Άγκυρας και της ευρύτερης Τουρκίας μετά την κατάσχεση τους το 1925 σε βάρος του Φιλολογικού Συλλόγου, μεταξύ των οποίων και 173 σπάνια χειρόγραφα, των οποίων η τύχη αγνοείται αλλά και της αρχαιολογικής και νομισματικής συλλογής του Συλλόγου.
12. Η ανάγκη επανάκτησης του οικοπέδου του κατεδαφισθέντος κτιρίου του Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως στο Πέραν, για την ανέγερση ενός νέου κτιρίου για την επανασύσταση και λειτουργία του συλλόγου ως πνευματικού ιδρύματος του ελληνισμού της Κωνσταντινούπολης, αλλά και ακαδημαϊκού κέντρου, διεθνούς κύρους. Το κτίριο το είχε αγοράσει το 1941, ο Ομογενής Νικόλαος Τσιτούρης για να το διασώσει από την ολοκληρωτική καταστροφή. Έναν χρόνο αργότερα, οι κρατικές αρχές αυθαιρέτωντας επανάκτησαν την κυριότητα του κτιρίου, το οποίο τελικά κατεδαφίστηκε στα τέλη της δεκαετίας του '70 και μετατράπηκε σε υπαίθριο χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων.

Οι πληγές του Ελληνισμού της Πόλης είναι ανοιχτές.

Είναι ευθύνη όλων μας να στηρίξουμε τη ρωμείκη κοινότητα, για να αναβιώσει, να ανθίσει, να μεγαλώσει.

Ο ελληνισμός δεν πρέπει να χαθεί από την Πόλη, την Ίμβρο, την Τένεδο και άλλες περιοχές της Τουρκίας.

Ας δούμε προσεκτικά τα αιτήματα των συλλόγων και της ομοσπονδίας και ας ξεκινήσουμε να τα προσπαθούμε μαζί

B. Η δράση και τα έργα Ομογενειακών Συλλόγων της Γερμανίας (Εταιρεία Ελλήνων Συγγραφέων και Σύλλογος Ελλήνων και Κυπρίων Ιατρών Βόρειας Ρηνανίας- Βεσφαλίας)

Εισηγητής: Κωνσταντίνος Μπλούχος

Κατά τη Σύνοδο Γ΄ της ΙΗ΄ Κοινοβουλευτικής Περιόδου, η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς συνήλθε, έχοντας ως προσκεκλημένους συμπατριώτες της Διασποράς, οι οποίοι βρίσκονται στη Γερμανία, όχι με την ιδιότητα του απλού μετανάστη – βιομηχανικού εργάτη πλέον, αλλά με αυτήν του αγωνιστή, του ανθρώπου των γραμμάτων και της επιστήμης. Με πολλά όπλα στη φαρέτρα του, πολεμά για να καθιερωθεί κοινωνικά στην κοινωνία υποδοχής και συνάμα να εκπροσωπήσει την πατρίδα ως μια σύγχρονη και ισχυρή κρατική οντότητα στην αλλοδαπή. Η έννοια του πολλαπλασιαστή ισχύος της πολιτικής και πολιτιστικής μας διπλωματίας ήρθε ενώπιον μας δυο φορές και την φιλοξενήσαμε με χαρά και αγάπη.

Έτσι, πέραν του κ. Ιωάννη Χρυσουλάκη, Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Διπλωματίας και Ελληνισμού της Διασποράς, ο οποίος σε κάθε συνεδρίαση προλόγιζε τους προσκεκλημένους, δίνοντάς μας μια πυξίδα αναφορικά με τον οιονεί ρόλο των συμπατριωτών μας στο ελληνικό και το διεθνές γίνεσθαι, φιλοξενήσαμε τον κ. Μιχάλη Πατένταλη, Πρόεδρο της Εταιρείας Ελλήνων Συγγραφέων Γερμανίας και μέλη της Εταιρείας Ελλήνων Συγγραφέων Γερμανίας, καθώς και τους κ. κ. Δρ. Ιωάννη Γιαννακόπουλο, Πρόεδρο του Συλλόγου Ελλήνων και Κυπρίων Ιατρών της Βόρειας Ρηνανίας-Βεσφαλίας, Ιωάννη Κανάκη, Αντιπρόεδρο του Συλλόγου (Υπεύθυνου Προγράμματος Μετεκπαιδεύσεων), Φαίδωνα Κατινάκη, Αντιπρόεδρο του Συλλόγου (Υπεύθυνο Δημοσίων Σχέσεων και Τύπου), Σταμάτη Κιούφη, πρώην Πρόεδρο και ιδρυτικό μέλος του Συλλόγου καθώς και Αλέξη Θεοδώρου, πρώην Πρόεδρο του Συλλόγου.

Όπως τονίστηκε από τους εκλεκτούς συνομιλητές μας, «Δεν γνωρίζει κανένας στη Γερμανία για κάποιο ελληνικό αυτοκίνητο ή για κάποια φοβερή ελληνική ανακάλυψη ή για κάποια μεγάλη βιομηχανία, αυτό όμως που γνωρίζει κάθε Γερμανός είναι ο ελληνικός πολιτισμός». Κατά τους φιλοξενούμενους μας, «τον καιρό της κρίσης ήταν το μόνο που μας έσωζε, γιατί το να λες την εποχή της κρίσης το 2010 ότι ήσουν Έλληνας ήταν ένα πρόβλημα και η μόνη επαφή με τον κόσμο της Γερμανίας ήταν ο ελληνικός πολιτισμός. Ήταν πάρα πολύ δύσκολες στιγμές για τους Έλληνες στη Γερμανία, λόγω του απόηχου που δημιουργούσαν τα ΜΜΕ, αναφορικά με την κατάσταση που επικρατούσε τότε στην Ελλάδα⁴».

Αναφορικά μάλιστα με την εταιρεία Ελλήνων Συγγραφέων, μας τονίστηκε ότι η εν λόγω εταιρεία έχει μία ιδιαιτερότητα. Παρ' όλο που ονομάζεται Εταιρεία Ελλήνων Συγγραφέων, έχει συγγραφείς που είναι Γερμανοί, οι οποίοι όμως γράφουν για την Ελλάδα. Αναφέρθηκε μάλιστα παράδειγμα Γερμανού συγγραφέως, ο οποίος την εποχή της κρίσης, έγραψε στα γερμανικά ένα βιβλίο με τον τίτλο «φιλότιμο».

Μέσα από τη λογοτεχνία και εν γένει κάθε πολιτιστική δραστηριότητα, η εν λόγω εταιρεία παλεύει να περνά θετικά μηνύματα για τον ελληνισμό και τον πολιτισμό και να

---

⁴ Μιχάλης Πατένταλης στην παρέμβασή του.

πείθει κάποιους, κατά τεκμήριο καλλιεργημένους συνανθρώπους, ότι η Ελλάδα είναι μια χώρα, που ο πολιτισμός της συνεχίζει να κυριαρχεί ολοζώντανος.

Χάρη στην εταιρεία αυτή έχουν εκδοθεί δίγλωσσες ανθολογίες στα γερμανικά και τα ελληνικά, ενώ μας αναφέρθηκε και μας δόθηκαν και τα τεκμήρια ότι τα θέματα των βιβλίων των εν Γερμανία Συγγραφέων της εταιρείας δεν αφορούν την μετανάστευση αποκλειστικά.

Μέσα στις δράσεις της εταιρείας αυτής είναι και το λεγόμενο «λογοτεχνικό αυτόματο» δηλαδή η δημιουργία αυτόματου πωλητή φθηνών βιβλίων – όπως αλλού υπάρχουν αυτόματοι πωλητές τσιγάρων ή άλλων προϊόντων- με πνευματικά μηνύματα υπέρ της φιλαναγνωσίας.

Εκφράστηκε η απογοήτευση από την εν γένει συμπεριφορά των θεσμικών ελληνικών φορέων όπου σχεδόν παντού προεξάρχει η καθυστέρηση και η ανεπάρκεια, λόγω της παντοδυναμίας των κρατικών γραφειοκρατικών θεσμών, που καθυστερούν χωρίς δικαιολογία.

Η εν λόγω εταιρεία, αν και χρηματοδοτείται από φορείς του γερμανικού κράτους, όποτε επιδιώχθηκε αυτό από τα στελέχη της, εντούτοις δεν τυγχάνει καμίας στήριξης και έμπρακτης εκτίμησης από την δική μας κρατική υπόσταση.

Η συγκεκριμένη εταιρεία, όπως και άλλοι φορείς σε συνεδριάσεις μας παρελθόντων ετών, στηλίτευσε το επίπεδο των ελληνικών σχολείων στη Γερμανία και τις χαμένες ευκαιρίες για την ελληνομάθεια και την ελληνογλωσσία στο εξωτερικό.

Από την συζήτηση που ακολούθησε, έγινε αισθητή η ανάγκη να διαδοθεί η ελληνομάθεια. Η αρχαία ελληνική γλώσσα κατ' αρχήν κι η νεοελληνική ως φυσική της συνέχεια είναι παράγοντες που χρήζουν στήριξης, διότι αποτελούν άυλη παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά. Έγινε μνεία ρήσεων ξένων ηγετών, οι οποίοι εκτιμούν την ανθρωπιστική παιδεία μέσω των Ελληνικών (Κλασικών) Γραμμάτων. Υπάρχει η ανάγκη για την οργάνωση με κάθε μέσο ενός πολιτιστικού ιμπεριαλισμού, με μοχλό το ανεκτίμητο κεφάλαιο της ελληνομάθειας, δια των υπαρχουσών ελληνικών σχολικών δομών, οι οποίες δυναμικά μπορούν να παίξουν ρόλο ανάλογο των ξένων ινστιτούτων στην Ελλάδα, όπου τίθενται οι κανόνες και οι μέθοδοι για σύγχρονη επικοινωνιακή διάδοση της γλώσσας, όπως ομιλείται στην Ελλάδα. Η γλώσσα μας αποτελεί, σύμφωνα με σημαντικό συγγραφέα και πρώην πολιτικό, ο οποίος παρέστη στην συζήτηση, τζιβαϊρικό πολυτίμητο της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, αφού «επί 3.000 χρόνια μιλάμε την ίδια γλώσσα με τις παραλλαγές της. Καμία άλλη χώρα δεν είχε 3.000 χρόνια με το ίδιο αλφάβητο. Οπότε αυτό πρέπει να μας παρηγορεί και να δείχνει ότι υπάρχει μια δυναμική πίσω από αυτή τη γλώσσα, η οποία δεν υπάρχει στις άλλες χώρες. (...) Η ελληνική γλώσσα είναι μια αθάνατη γλώσσα και έτσι, οτιδήποτε συμβεί, δεν πρόκειται να την καταστρέψει⁵».

Εντός του ίδιου πλαισίου, η επιτροπή μας συναντήθηκε και ακροάστηκε τους εκπροσώπους των Ελλήνων (Ελλαδιτών και Κυπρίων) ιατρών, που δραστηριοποιούνται στη Βόρεια Ρηνανία – Βεσφαλία της Γερμανίας. Δυστυχώς, η αφαίμαξη ελληνικού επιστημονικού προσωπικού μεγιστοποιήθηκε. Αυτό το ιατρικό προσωπικό το σπούδασε και το εκπαίδευσε ο Έλληνας φορολογούμενος, αλλά δυσκολεύεται είτε να κάνει την ειδικότητα που επιθυμεί στην Ελλάδα, είτε να βρει

---

⁵ Βασίλης Βασιλικός στην παρέμβασή του.

δουλειά με τις επιθυμητές αποδοχές παρέχοντας έτσι τις υπηρεσίες του στην αλλοδαπή. Αυτό είχε ως συνέπεια τα γνωστά προβλήματα, τα οποία εμφανίστηκαν με τις λεγόμενες άγονες ιατρικές ειδικότητες κατά την πανδημική περίοδο, όπου σε όλη την επικράτεια αναζητούσαμε ειδικευμένους ιατρούς, που δεν υπήρχαν στην Ελλάδα, επειδή αυτοί είχαν ήδη φύγει κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης.

Οι Έλληνες ιατροί στη Γερμανία, αντιστοιχούν πλέον σε ποσοστό μεγαλύτερο του 8% του αλλοδαπού (μη γερμανικού) ιατρικού προσωπικού αυτής της χώρας, κι αυτό είναι ένα φαινόμενο των τελευταίων 12 ετών. Πάνω από 3.100 είναι οι Έλληνες ιατροί εν συνόλω στη Γερμανία, εκ των οποίων 2500 στη Βόρεια Ρηνανία –Βεστφαλία. Δραστηριοποιούνται εντός του πλαισίου του γερμανικού συστήματος υγείας, φτιάχνοντας συνάμα κι ένα ελληνικό δίκτυο αλληλοκατανόησης και αλληλοβοήθειας της εκεί ελληνικής διασποράς. Πλέον αποτελούν μια ισχυρή επιστημονική και κοινωνική ομάδα. Φιλανθρωπία αλλά και mentoring μέσω των ειδικευμένων και ειδικευομένων ιατρών αποτελούν τομείς δραστηριοποίησής τους. Οι ίδιοι αναζητούν και την επιστημονική επαφή με την Ελλάδα, η οποία θα συμβάλλει στη μείωση και το τελικό σταμάτημα του brain drain, αρχικά δια του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου και κατόπιν δια των υπολοίπων θεσμικών φορέων της Πολιτείας, με τους οποίους θα ήθελαν να συζητήσουν:

- για το θέμα των ειδικοτήτων, που ενώ υπάρχουν στη Γερμανία, δεν αναγνωρίζονται στην Ελλάδα,
- για το θέμα της διπλής υπηκοότητας (ελληνικής και γερμανικής)
- και για τις προοπτικές επαγγελματικής κι επιστημονικής αποκατάστασης στην πατρίδα με την υπέρβαση γραφειοκρατικών προβλημάτων.

Ο ελληνικός ιατρικός κόσμος στη Γερμανία είναι μεγάλος αριθμητικά και μικρός ηλικιακά. Πολλοί, ίσως οι περισσότεροι, δεν βλέπουν με κακό μάτι το ενδεχόμενο επιστροφής τους στην Ελλάδα και την αντιστροφή του brain drain. Η πλειοψηφία των Ελλήνων ιατρών εργάζεται σε γερμανικά νοσοκομεία, ενώ μεγάλη μερίδα ιδιωτεύει. Το ενδεχόμενο ιδιώτευσης ενός γιατρού στη Γερμανία, προβάλλει ως ο κατ' εξοχήν παράγοντας παραμονής του στην αλλοδαπή.

Οι Έλληνες ιατροί της Γερμανίας αποτελούν πολλαπλασιαστές ισχύος και πρέσβεις των συμφερόντων της Ελλάδας στο εξωτερικό, διότι έρχονται σε επαφή με πάρα πολύ κόσμο. Έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν και να μεταφέρουν την άποψή τους για την Ελλάδα σε ευρύτατα λαϊκά στρώματα, ειδικά όταν έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν στις κρατικές δομές υγείας της Γερμανίας. Η ελληνική Πολιτεία και το Εθνικό Κοινοβούλιο οφείλει να τους ακούσει.

Γ. Ελληνική και Ρωμείκη παρουσία στην Εγγύς Ανατολή

Εισηγητής: Μανούσος - Κωνσταντίνος Βολουδάκης

Ο Ελληνισμός έχει στην Εγγύς και Μέση Ανατολή παρουσία χιλιετιών. Μια παρουσία που παραμένει ζωντανή. Υπάρχουν στην περιοχή απόδημοι Έλληνες πολίτες, όπως και σε όλο τον κόσμο. Υπάρχουν πρόσφυγες της Μικράς Ασίας. Υπάρχει ακόμα μια κατηγορία, η πολυπληθέστερη, οι ντόπιοι ελληνορθόδοξοι που υπερήφανα αυτοαποκαλούνται Ρωμηοί. Η κατηγορία αυτή αριθμεί εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπους.

Το ζήτημα της ταυτότητας των ορθόδοξων πληθυσμών της περιοχής, πραγματεύτηκε ο ιστορικός Παύλος Κανονίδης το 1909, στο έργο του περί της εθνικής καταγωγής των αραβόφωνων Ορθόδοξων Χριστιανών της Συρίας και Παλαιστίνης.

Το έργο ξεκινά με τη φράση:

«Ανέκαθεν και γενικώς επικρατεί η πεποίθηση ότι οι Ορθόδοξοι της Συρίας και Παλαιστίνης υπό τα Πατριαρχεία Αντιοχείας και Ιεροσολύμων είναι ομογενείς προς τους ορθόδοξους Έλληνες της άλλης Ανατολής».

Η Ελλάδα, οφείλει να βρίσκεται στο μέτρο των δυνάμεών της κοντά όχι μόνο στους απόδημους Έλληνες πολίτες, αλλά και στους ανθρώπους που μοιράζονται τον πολιτισμό, την πίστη και την ιστορική μας ταυτότητα. Οι άνθρωποι αυτοί βρίσκονται σήμερα σε πολύ δύσκολη θέση, καθώς οι συγκρούσεις που μαίνονται στην περιοχή - ένοπλες ή μη- διαλύουν τον κοινωνικό ιστό των χωρών αυτών, τις κρατικές δομές τους και την οικονομία τους.

Η συνεδρίαση της Επιτροπής, είναι ένα πρώτο βήμα, για να εισάγουμε στο δημόσιο διάλογο τα ζητήματα των κοινοτήτων των Ελλήνων ή και Ρωμιών της Συρίας και του Λιβάνου. Ο σκοπός του δημόσιου διαλόγου εν προκειμένω, πρέπει να είναι πρώτα απ' όλα να γνωρίσουν οι Έλληνες της Ελλάδας την ύπαρξη και τη διαχρονική συνέχεια των κοινοτήτων αυτών. Στη συνέχεια, σκοπός πρέπει να είναι η ευαισθητοποίηση της Πολιτείας γενικότερα με κυβερνητική δράση, το συντομότερο, σε τρεις άξονες κατά την άποψή μου.

Στη συνεδρίαση προσεκλήθησαν και συμμετείχαν οι κκ. Habib Saloume, Πρόεδρος Ελλήνων Δαμασκού, Παναγιώτης Ανδριώτης, Πρόεδρος Ελληνικής Κοινότητας Βηρυτού, Rafael Elias Issa, Πρόεδρος Levantine Greek Association από τη Σουηδία, Prof. Nagib Geahchan, Πρόεδρος Romanian Cultural Society από τη Βηρυτό και Nicholas Nassim Taleb, Καθηγητής Θεωρίας Πιθανοτήτων στο New York University.

Προτάσεις περαιτέρω ενεργειών :

1. Η ενίσχυση των πολιτιστικών δεσμών με παροχή δωρεάν διαδικτυακών μαθημάτων ελληνικής γλώσσας προς τους ενδιαφερομένους Λιβανέζους και Σύρους ελληνορθόδοξους πολίτες. (Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων)
2. Η συγκρότηση αρχαιολογικών αποστολών για την καταγραφή και ανάδειξη ελληνικών και ορθόδοξων μνημείων στην περιοχή (Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού)

3. Η προσέγγιση ελληνορθόδοξων βουλευτών στα Κοινοβούλια της περιοχής, με τη συνεργασία των εκατέρωθεν Ομάδων Φιλίας, αλλά και των φορέων που παρέστησαν στη συνεδρίαση για ανάπτυξη περαιτέρω συνεργασίας.
4. Η κινητοποίηση χορηγών του ιδιωτικού τομέα για παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας στις δυο χώρες.

Ενέργειες μετά τη συνεδρίαση:

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής κ. Σάββας Αναστασιάδης και ο Εισηγητής κ. Μανούσος Βολουδάκης ζήτησαν δια του Διπλωματικού Γραφείου του Προέδρου της Βουλής συνεργασία και έγκριση του ΥΠΕΞ. Ακολούθησε συνάντηση με τον αρμόδιο Υφυπουργό, κ. Ανδρέα Κατσανιώτη. Το ΥΠΕΞ δεν έδειξε ενδιαφέρον για την υπόθεση.

Οι τοποθετήσεις των καλεσμένων περιληπτικά:

HABIB SALOYME (Πρόεδρος Ελλήνων Δαμασκού):

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, σήμερα είναι μεγάλη ημέρα για μας. Για πρώτη φορά, μπορούμε να μιλήσουμε και όλη η Ελλάδα να μας ακούει. Πιστεύω ότι τα προβλήματα των Ελλήνων της Διασποράς είναι τα ίδια σε όλο τον πλανήτη, αλλά στη χώρα μας είναι λίγο διαφορετικά, λόγω των πολέμων. Πέρασαμε δύσκολες μέρες στη Συρία, χωρίς καμία βοήθεια από την πατρίδα μας. Τώρα είμαστε καλύτερα, αλλά η οικονομική μας κατάσταση είναι δύσκολη. Γι' αυτόν τον λόγο, ζητάμε βοήθεια, για να μπορέσουμε να μείνουμε στη χώρα που γεννηθήκαμε. Πιστεύω πως, χωρίς βοήθεια, όλη η νεολαία μας θα φύγει μέσα στα επόμενα δύο-τρία χρόνια. Δεν θέλω να παίξω τον ρόλο του ζητιάνου. Εμείς περιμένουμε από εσάς, να μας πείτε τι έχετε προγραμματίσει για εμάς. Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω τον Βουλευτή, κ. Μανούσο Βολουδάκη, για το μεγάλο του ρόλο για τον Ελληνισμό. Οι Έλληνες στη Μέση Ανατολή δεν είναι μόνο πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία. Ο Ελληνισμός είναι παραπάνω από δύο χιλιάδες χρόνια. Τα ελληνικά γράμματα βρίσκονται περίπου σε όλα τα αρχαία. Τα χωριά στη κοιλάδα των χριστιανών μοιάζουν με τα χωριά μας. Το εκκλησάκι, ο ορθόδοξος παπάς και η γιαγιά με τα μαύρα. Σας ευχαριστώ. Ζήτω η Ελλάς! Η Συρία ποτέ δεν θα πεθάνει!

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΝΔΡΙΩΤΗΣ (Πρόεδρος Ελληνικής Κοινότητας Βηρυτού):

Φαίνεται ότι και οι Έλληνες είχαμε μια μεγάλη παρουσία στη Μέση Ανατολή και έχουμε καταφέρει να διαμορφώσουμε από κοινού τη περιοχή. Έχουμε, λοιπόν, ήδη μια μεγάλη παρουσία από την οθωμανική αυτοκρατορία και ξέρουμε ότι εγκαταστάθηκαν και πάρα πολλοί Έλληνες το 1923 με την μικρασιατική καταστροφή. Σήμερα οι ελληνικές κοινότητες είναι πάρα πολύ ισχυρές και έχουμε περίπου 5.500 Έλληνες να διαβιούν στο Λίβανο. Βλέπουμε ότι οι κοινωνικο - οικονομικές κρίσεις έχουν πλήξει και το Λίβανο τα τελευταία χρόνια και έχουν οδηγήσει σε πάρα πολλά προβλήματα. Αποφασίσαμε ότι ήταν πιο χρήσιμο να μπορέσουμε να μισθώσουμε τις εγκαταστάσεις του σχολείου, έτσι ώστε να μπορέσουμε να έχουμε ένα νέο ελληνικό πολιτιστικό κέντρο. Το νέο πολιτιστικό κέντρο βρίσκεται στην καρδιά ενός εμπορικού κέντρου. Έχουμε δύο ορόφους σε αυτό και μπορούμε να έχουμε 150 ανθρώπους, που παρακολουθούν τις διάφορες εκδηλώσεις στο αμφιθέατρό μας. Έχουμε πολλά φιλόδοξα σχέδια, ώστε να προωθήσουμε την κοινωφελή δράση της κοινότητας. Παρέχουμε μαθήματα ελληνικής γλώσσας για την ελληνική κοινότητα της Βηρυτού. Το τμήμα ελληνικής γλώσσας της Βηρυτού λειτουργεί υπό την αιγίδα της ελληνικής κοινότητας, παρέχοντας μαθήματα ελληνικής σε παιδιά ηλικίας από 8 ετών και πάνω και μπορούμε πλέον να διεξάγουμε

τις εξετάσεις για την πιστοποίηση της ελληνομάθειας, μαζί με το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Παρά τη δύσκολη συγκυρία, έχουμε 136 μαθητές. Η Κοινότητα έχει μια πολύ καλή σχέση με το Ορθόδοξο Ιερατείο.

Rafael Elias Issa:

Η Ελληνική Ομοσπονδία Λεβαντίνων ιδρύθηκε στις 7 Δεκεμβρίου του 2015 από Έλληνες με τρεις διαφορετικές εθνικές καταγωγές, Κύπριους, Σύριους και Λιβανέζους. Αυτή είναι μια ένωση πρωτότυπη, οι Λεβαντινοί Έλληνες, γνωστοί και ως Ρωμ από την ελληνική λέξη Ρωμιοί, αναφέρουν πως από το 1899 δεν είχαν τίποτα να τους ενώσει ως Κοινότητα. Γι' αυτό και η ίδρυση αυτού του οργανισμού ήταν αναγκαία. Είναι μια επίσημη ΜΚΟ, εγγεγραμμένη στη Σουηδία. Αποστολή τους είναι να αναβιώσουν τον αυτόχθονα πολιτισμό του Ελληνισμού του Ορθόδοξου και Καθολικού λαού της Κύπρου, του Λιβάνου, της Συρίας, της Νότιας Τουρκίας και των Αγίων Τόπων. Ο πολιτισμός και η ιστορία τους μπορεί να ανιχνευθεί ήδη στους πρώτους οικισμούς των πρώιμων πληθυσμών της περιοχής της Μεσογείου και στην Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Σήμερα ο πολιτισμός τους έχει αραβοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό και η γλώσσα τους έχει απαγορευθεί από το 800 μ.Χ.. Δεν γνωρίζουν πολλοί στον κόσμο ότι υπάρχουμε, ότι υπάρχει η Κοινότητά μας και ακόμα λιγότερο ότι έχουμε κοινή καταγωγή με τους Έλληνες και αυτό το ανέδειξε ο κ. Παύλος Καρολίδης ένας από τους πιο γνωστούς Έλληνες ιστορικούς. Επίσης, σύμφωνα με μεγάλους Καθηγητές τα θεμέλια όλων των Κοινοτήτων μας χρονολογούνται από την αρχαιότητα. Αυτό είναι εμφανές και στην αρχιτεκτονική των σπιτιών μας. Τα τελευταία χρόνια, παρατηρούμε ακόμη και σήμερα, τις εχθροπραξίες και τις αποτρόπαιες πράξεις του ISIS εναντίον ανθρώπων μελών της κοινότητάς μας. Σήμερα η κοινότητά μας χωρίζεται σε 5 κράτη, έθνη με διαφορετικές ιδεολογίες, παρόλο που είμαστε οι ίδιοι άνθρωποι...που έχουν χωριστεί λόγω των τεχνικών συνόρων του διαφορετικού παρελθόντος. Ζούμε 20 λεπτά οι μεν από τους δε, αλλά οι μεν θεωρούνται ότι είναι ελληνικής καταγωγής, οι δε το Τούρκοι και οι άλλοι Λιβανέζοι. Υπάρχουν αυτή την στιγμή 250.000 Ρωμιοί στην περιοχή της Συρίας. Αυτή τη στιγμή υποφέρουμε από την οικονομική κρίση στην περιοχή, ιδίως στον Λίβανο, όπου οι άνθρωποι υποφέρουν ακόμα για να πάρουν ένα καρβέλι ψωμί, προκειμένου να επιβιώσουν. Τα φάρμακα είναι δυσεύρετα. Επίσης, άνθρωποι με χρόνιες νόσους δεν έχουν πρόσβαση στην κατάλληλη φαρμακευτική αγωγή σε καμία από τις δύο χώρες, τον Λίβανο ή τη Συρία. Έρχεται βοήθεια από διάφορες χώρες όπως οι ΗΠΑ, το Ιράν και η Ρωσία, η οποία έχει προσφέρει διάφορες μορφές βοήθειας. Ευχαριστούμε που μας ακούσατε. Θα θέλαμε να μας βοηθήσετε να έχουμε ένα βιώσιμο μέλλον για την κοινότητά μας ως Έλληνες Λεβαντινοί. Ως μία μειονότητα ζητάμε ανθρωπιστική βοήθεια με τη μορφή τροφίμων και φαρμάκων, για να προληφθεί ο αφανισμός μας. Επίσης, ζητούμε από την Ελληνική Κυβέρνηση να βοηθήσει να ανοίξουμε ξανά τα ελληνικά σχολεία και να τακτοποιήσει τη διδασκαλία της γλώσσας μας. Με αυτά τα τρία βήματα θα μπορέσουμε να δημιουργήσουμε ένα βιώσιμο μέλλον για τις μελλοντικές γενιές.

NAGIB GEACHAN (Professor), Πρόεδρος Romanian Cultural Society, Βηρυτός):

Είναι 350.000 ορθόδοξοι Ρωμιοί και 150.000 καθολικοί Ρωμιοί. Το λιβανικό πολιτικό σύστημα δίνει πολιτικές ή διοικητικές θέσεις σε κάθε μία από τις μεγάλες κοινότητες. Ωστόσο, οι Ρωμιοί έχουν μόνο χαμηλές θέσεις στο κράτος, δεδομένου ότι, πρέπει να εκπροσωπηθούν οι μεγαλύτερες ομάδες. Έχουν 22 θέσεις, ως μέλη του Κοινοβουλίου. Οι αιρετοί των Ρωμιών εκλέγονται όμως περισσότερο από εκπροσώπους των άλλων

κοινοτήτων, γιατί το εκλογικό σύστημα είναι ιδιαίτερα περίπλοκο και εξ αυτού του γεγονότος οι ίδιοι οι Ρωμιοί δεν τους εκλέγουν στην πραγματικότητα. Οι Ρωμιοί δεν έχουν κάποια ομάδα πίεσης, κάποιο πολιτικό λόμπι και έχουν εξαιρετικά μικρό μοχλό πίεσης στον πολιτικό κόσμο. Επίσης, υφίστανται εσωτερική και εξωτερική πίεση. Υπάρχουν τρεις φορείς πίεσης: Πρώτον, η αραβοποίηση. Λόγω του ότι βρίσκονται σε μεγάλη εγγύτητα με τις Αραβικές Κοινότητες, χάνουν την ιστορική τους ταυτότητα, χάνεται η γλώσσα και υπάρχει απουσία σχέσεων με τον ρωμείο κόσμο. Η δεύτερη πίεση οφείλεται στο ότι υπάρχουν σημαντικές επιρροές από τον δυτικό κόσμο, λόγω του ότι υπήρξαν πολλές θρησκευτικές αποστολές από τον καθολικό και τον προτεσταντικό κόσμο από τον 16ο αιώνα ήδη και εξαιτίας του δυτικού μοντερνισμού. Η τρίτη πίεση οφείλεται στους σύγχρονους κινδύνους, λόγω της μετανάστευσης, στην οποία έχουμε αναφερθεί προηγουμένως. Το 2014 δημιουργήθηκε η Πολιτιστική Κοινότητα Ρωμαίων με 74 μέλη και έχει τέσσερις βασικούς στόχους. Ο πρώτος στόχος είναι να ανακαλύψουμε εκ νέου την πολιτιστική κληρονομιά των Ρωμαίων του Λεβάντε. Δεύτερον, να ενισχύσουμε την πολιτιστική ταυτότητα των Ρωμαίων της Εγγύς Ανατολής. Τρίτον, να αναπτύξουμε την αίσθηση του «ανήκειν» του κόσμου των Ρωμαίων. Τέταρτον, να διορθώσουμε κάποιες λανθασμένες αντιλήψεις και κάποιους όρους που χρησιμοποιούνται λανθασμένα στα μίντια ή από ερευνητές, όπως για παράδειγμα τον όρο «Βυζαντινοί», αντί για τον όρο «Ρωμιοί». Εδώ και 2 χρόνια έχουμε μια τηλεοπτική εκπομπή, που μεταδίδεται κάθε εβδομάδα, σχετικά με την πολιτιστική κληρονομιά των Ρωμαίων και μέχρι τώρα έχουμε ήδη προβάλει 55 επεισόδια αυτής της εκπομπής. Εν κατακλείδι, οι Ρωμιοί της Εγγύς Ανατολής μοιράζονται μαζί σας, με την Ελλάδα δηλαδή, ένα μεγάλο μέρος της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Η συνέχεια της κοινότητας αυτής, όμως, κινδυνεύει, εξαιτίας της άγνοιας, εξαιτίας της μετανάστευσης, εξαιτίας της φτώχειας που υφίσταται η κοινότητα μας και εξαιτίας των διώξεων που υφιστάμεθα. Δεν θα θέλαμε σε καμία περίπτωση η τύχη μας να είναι ίδια με εκείνη των Ρωμαίων της Ανατολίας.

NICHOLAS NASSIM TALEB (Καθηγητής Θεωρίας Πιθανοτήτων στο New York University):

Είναι μεγάλη μου τιμή που παρίσταμαι σήμερα εδώ και να επανασυνδέομαι με τις ρίζες μου. Είναι μακριά διαδρομή. Όλες οι πληροφορίες μας είχαν αποκρυφτεί, ιδίως τον δέκατο ένατο αιώνα, όταν η Μόσχα ήθελε να αφελληνίσει την Εκκλησία της Αντιόχειας και άρχισε να διδάσκει αραβικά στους ανθρώπους, σε διάφορα σχολεία και στο Λεβάντε και δημιούργησε μια αραβόφωνη ελίτ, που κατέληξε να έχει μεγαλύτερη δύναμη, έτσι ώστε να υπάρξει μια μετακίνηση της ισχύος από την Κωνσταντινούπολη στο Λεβάντε. Ως επιστήμονας ασχολούμαι με μια σειρά από έργα, όπου προσπαθούμε να δούμε και την ροή των γονιδίων, τη γονιδιακή ροή και σύντομα θα κάνουμε κάποιες ανακοινώσεις. Έχουμε κάποια προκαταρκτικά αποτελέσματα, σχετικά με τους Ρωμιούς στην βόρεια περιοχή του Λιβάνου. Αισθάνομαι λοιπόν μεγάλη τιμή που επανασυνδέομαι με τις ρίζες μου και θα είναι εξαιρετικά αυτά τα αποτελέσματα. Όσο περισσότερο βλέπω έναν Έλληνα, συνειδητοποιώ ότι έχω τα ίδια χαρακτηριστικά, στους τρόπους μου, στη διατροφή μου, στις συνήθειές μου. Ο κόσμος της ανατολικής Μεσογείου πρέπει να επανασυνδεθεί, να επανενωθεί. Είναι λοιπόν μεγάλη μου τιμή, που μου δίνεται η δυνατότητα να εκφραστώ. Να πω καταρχάς ότι είμαι από το Λεβάντε και καταθέτω ότι είμαι Έλληνας.

Δ. 1922-2022 - Έτος Μνήμης: Συμπλήρωση 100 Χρόνων από την Μικρασιατική Καταστροφή

(1). Πόντος, Θράκη, Καππαδοκία, Κωνσταντινούπολη και άλλες Αλησμόνητες Πατρίδες

Εισηγητής: Δημήτριος Κούβελας

Τόπος και Χρόνος

Στις 15 Μαρτίου 2022, στην Αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Θεσσαλονίκης, συνήλθε η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς, της Βουλής των Ελλήνων, υπό την προεδρία του κ. Σάββα Αναστασιάδη, σε κοινή συνεδρίαση με την Παγκόσμια Διακοινοβουλευτική Ένωση Ελληνισμού (Πα.Δ.Ε.Ε.), με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Εκατό χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή».

Παρουσίες Επίσημων Προσκεκλημένων

Παρέστησαν στην συνεδρίαση οι κ.κ.: Απόστολος Τζιτζικώστας, Περιφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας, Σταύρος Καλαφάτης, Υφυπουργός Εσωτερικών, αρμόδιος για θέματα Μακεδονίας – Θράκης, Κωνσταντίνος Ζέρβας, Δήμαρχος Θεσσαλονίκης, Γεώργιος Βαρυθυμιάδης, Πρόεδρος της Παμποντιακής Ομοσπονδίας Ελλάδος (Π.Ο.Ε.), Αντώνης Οραήλογλου, Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Προσφυγικών Σωματείων Ελλάδος (Ο.Π.Σ.Ε.), Αριστείδης Χρυσόπουλος, Πρόεδρος Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Θρακικών Σωματείων, Κωνσταντίνος Σαμουρκασίδης, Ιστορικός, Εκπρόσωπος της Επιστημονικής Επιτροπής της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Ποντιακών Σωματείων (ΠΟΠΣ) και Πολύβιος Στράντζαλης, Πρόεδρος της Ένωσης Ομογενών εκ Κωνσταντινούπολης και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Οικουμενικής Ομοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτών (ΟΙ.ΟΜ.ΚΩ.).

Παρουσίες Βουλευτών

Παρόντες ήταν οι Βουλευτές, κ.κ.: Σάββας Αναστασιάδης, Ιωάννης Αντωνιάδης, Μανούσος – Κωνσταντίνος Βολουδάκης, Αθανάσιος Δαβάκης, Γεώργιος Καρασμάνης, Γεώργιος Κοτρωνιάς, Δημήτριος Κούβελας, Ευστάθιος Κωνσταντινίδης, Μακάριος Λαζαρίδης, Θεόφιλος Λεονταρίδης, Κωνσταντίνος Μπλούχος, Έλενα Ράππη, Ασημίνα Σκόνδρα, Διονύσιος Σταμενίτης, Ευριπίδης Στυλιανίδης, Σταύρος Αραχωβίτης, Θεοδώρα (Δώρα) Αυγέρη, Βασίλειος (Βασίλης) Βασιλικός, Δημήτριος Βίτσας, Εμμανουήλ Θρασανιώτης, Ανδρέας Μιχαηλίδης, Παναγιώτης (Πάνος) Σκουρολιάκος, Θεοδώρα Τζάκρη, Ιωάννης Δελής, Δημήτριος Βαγενάς και Μαρία Απατζίδα.

Πρόλογος

Για πρώτη φορά πραγματοποιήθηκε συνεδρίαση της επιτροπής εκτός του κτιρίου της Βουλής των Ελλήνων, μετά από πρόταση του Προέδρου της Βουλής, κ. Κωνσταντίνου Τασούλα και με αφορμή τη συμπλήρωση 100 ετών από την Μικρασιατική καταστροφή. Η Θεσσαλονίκη, ως κέντρο του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού και ως «προσφυγομάνα», βρέθηκε στο επίκεντρο πολλών επισκεπτών της ομογένειας, με την οποία είναι διαχρονική η αγάπη για την κοινή πατρίδα. Οι δεσμοί ανάμεσα στους Έλληνες και τους Ομογενείς, είναι κάτι που επιβάλλεται να διαφυλαχθούν και να

ενισχυθούν ακόμη περισσότερο τα επόμενα χρόνια και στους δύσκολους καιρούς που έρχονται. Είναι πάντα νωπές άλλωστε οι μνήμες για τα τραγικά γεγονότα του 1922 και τον ξεριζωμό του ελληνικού στοιχείου από τις Αλησμόνητες πατρίδες.

Η Μικρασιατική καταστροφή, υπήρξε πράγματι το πιο τραγικό γεγονός στην ιστορία του Ελληνικού έθνους, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα και πάντα θα φέρνει στη μνήμη όλων εικόνες από την ίδια την ιστορία του έθνους μας, που στο διάβα του υπέστη τραγικούς διωγμούς και γενοκτονίες. Πάντα θα ζει στη μνήμη όλων ο Μικρασιατικός Ελληνισμός και το ένα εκατομμύριο περίπου Έλληνες που υπήρξαν θύματα μιας πρωτοφανούς σε βαρβαρότητα επιχείρησης. Μία επιχείρηση που «γέννησε» πρόσφυγες, οι οποίοι αγωνίστηκαν για νέα ριζώματα, για τη νέα δημιουργία και τον σπόρο της εθνικής αναγέννησης, καθώς κατάφεραν να ευημερήσουν και πάλι, και να γίνουν ένα σώμα, μια ψυχή στη γη της Μακεδονίας, στην Αθήνα και γενικότερα στη Μητροπολιτική Ελλάδα.

Η συνεδρίαση της Επιτροπής για τη Μικρασιατική καταστροφή, συνέπεσε χρονικά με την παράνομη Ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, την παραβίαση του διεθνούς δικαίου, της ανεξαρτησίας και της κυριαρχίας ενός κράτους από μια γειτονική του χώρα, με τους βομβαρδισμούς αμάχων και την απώλεια χιλιάδων ανθρώπινων ζώων, να είναι το τραγικό αποτέλεσμα.

Σύνοψη των τοποθετήσεων των συμμετεχόντων στις εργασίες της Επιτροπής

Η 100η επέτειος μνήμης της Γενοκτονίας του Μικρασιατικού Ελληνισμού, βρίσκει την πατρίδα μας την Ελλάδα αντιμέτωπη με ένα κρεσέντο τουρκικής προκλητικότητας και επιθετικότητας, χωρίς σεβασμό των διεθνών συνθηκών και του Διεθνούς Δικαίου. Η μετατροπή της Αγίας Σοφίας, ενός μνημείου παγκόσμιας πολιτιστικής αλλά και χριστιανικής κληρονομιάς, σε Τζαμί, αποτελεί μία πράξη ιεροσυλίας. Αντίστοιχη πράξη ήταν και η πρόσφατη διοργάνωση μουσικής εκδήλωσης στην Παναγία Σουμελά στην Τραπεζούντα. Πρόκειται για ανοικτές προκλήσεις στον πολιτισμένο κόσμο. Μία ευθεία προσβολή απέναντι στον Ποντιακό ελληνισμό που βίωσε τον βίαιο ξεριζωμό. 1.694.000 Έλληνες, στη Θράκη 731.000 στην περιοχή της Κωνσταντινούπολης, 350.000 στην περιοχή της Τραπεζούντας και 70.000 Έλληνες στα Άδανα και στο Αϊβαλί. Σύνολο πληθυσμού 2.845.000 Έλληνες που αποτελούσαν το 20% του πληθυσμού της τότε Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, στην οποία κατοικούσε το 47,5% του Ελλαδικού πληθυσμού του Ελληνικού κράτους. Ένα κράτος που τότε ανέρχονταν σε μόλις 6 εκατομμύρια κατοίκους. Η φετινή παρουσία Συλλογικών Προσφυγικών οργανώσεων, διεθνών προσωπικοτήτων, εκπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων, μελών της Πα.Δ.Ε.Ε, του Προέδρου της και Γερούσιαστή του Δημοκρατικού Κόμματος των ΗΠΑ, κ. Λεωνίδα Ραπτάκη και άλλων εκπροσώπων – ομογενών στη Θεσσαλονίκη, μία περιοχή με αναβαθμισμένο γεωστρατηγικό ρόλο στη νοτιοανατολική Ευρώπη, έστειλε ένα ξεκάθαρο μήνυμα για την προώθηση και την υποστήριξη κομβικών ελληνικών θέσεων σε διεθνές επίπεδο. Η αγαστή συνεργασία της Πα.Δ.Ε.Ε με την Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς της Βουλής των Ελλήνων, συμβάλλει στην ανάπτυξη των ελληνικών ζητημάτων, καθώς και στη διάδοση του ελληνικού πολιτισμού και της ελληνικής γλώσσας.

Ιδιαίτερως σημαντική είναι η ξεχωριστή αναφορά στην έννοια «Πατρίδα» και στο πως αντιλαμβάνονται αυτή την έννοια οι προσφυγικές οικογένειες και οι πρόγονοί τους, που ήρθαν στην μητέρα Ελλάδα από την Ιωνία, τον Πόντο, την Καππαδοκία, τη Θράκη, την Κωνσταντινούπολη. Μία λέξη κλειδί που ξεκλειδώνει την ψυχή και το μυαλό κάθε

γενιάς, προκαλώντας ξεχωριστά συναισθήματα στην καθεμία από αυτές. Η έννοια «Πατρίδα» πάντα γεννούσε αγάπη και περηφάνια, αποφασιστικότητα και διεκδικητικότητα, πίστη στις δυνατότητες της νέας γης, της Θράκης που παρέμεινε ελεύθερη, πείσμα για την ανοικοδόμηση της νέας Ελλάδας. Σημαίνει αγάπη και περηφάνια λοιπόν για τους νέους τόπους, στους οποίους ρίζωσαν οι πρόσφυγες μεταφέροντας εδώ ό,τι έσωσαν από έναν μεγάλο πολιτισμό, δίνοντας εκ νέου τα ονόματα των χωριών και των πόλεων που χάθηκαν, χτίζοντας εκκλησίες για να στεγάσουν τα εικονίσματα των αγίων που έσωσαν, ανοίγοντας σχολεία για να διδάξουν την ιστορία και τη γλώσσα που δεν έπρεπε να σταματήσει και να χαθεί, μεταφέροντας την τεχνογνωσία στα γράμματα, στις τέχνες, στην καλλιέργεια της γης, στο εμπόριο, στον πολιτισμό.

Παράλληλα οι Έλληνες Βουλευτές των ξένων Κοινοβουλίων και Νομοθετικών Σωμάτων και τα μέλη της Πα.Δ.Ε.Ε, έχουν χρέος να αποδείξουν ότι η Ελλάδα είναι παρούσα όπου υπάρχει έστω και ένας Έλληνας, μέσα από ποικίλες δράσεις και έναν κοινό σκοπό. Για τον λόγο αυτό, αποτελεί αδήριτη ανάγκη να συνεχιστούν οι εκδηλώσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης σε συνεργασία με την Πα.Δ.Ε.Ε, για τα θέματα του Ελληνισμού, της ελληνικής γλώσσας, των ελληνικών θέσεων πάνω στα ζητήματα που αφορούν την Ελλάδα. Προτάθηκε επίσης να γίνουν εκδηλώσεις σε όλα τα Κοινοβούλια και σε όλες τις γωνιές του πλανήτη που θα αναδείξουν ζητήματα που άπτονται του Μικρασιατικού ξεριζωμού του Πόντου, της Τραπεζούντας και της Κωνσταντινούπολης. Τέλος, έγινε ξεχωριστή πρόταση να μιλήσει στο Ελληνικό Κοινοβούλιο μία προσωπικότητα που συμβολίζει όλη αυτή τη διαδρομή του προσφυγικού Ελληνισμού, που η οικογένεια του ξεκίνησε στη Νέα Πέλλα της Ανατολικής Θράκης και σήμερα ηγείται της μεγαλύτερης Ορθόδοξης Εκκλησίας, της Εκκλησίας της βορείου Αμερικής, ο Αρχιεπίσκοπος Αμερικής κ.κ Ελπιδοφόρος.

Τα ίχνη και οι μνήμες του Ποντιακού ελληνισμού επιβάλλεται να μείνουν ζωντανά στους αιώνες. Για τον λόγο αυτό οι συλλογικές μορφές οργάνωσης εκδηλώσεων μνήμης και τιμής είναι πιο αναγκαίες από ποτέ. Έτσι η Παμποντιακή Ομοσπονδία Ελλάδος, στα πλαίσια αυτής της προσπάθειας, διοργάνωσε, το 2019, Διεθνές Συνέδριο για το Έγκλημα της Γενοκτονίας υπό την αιγίδα της Προεδρίας της Δημοκρατίας, με την παρουσία και την έναρξη του Συνεδρίου από τον Πρωθυπουργό της Χώρας, κ. Κυριάκο Μητσοτάκη, και την υποστήριξη της Βουλής των Ελλήνων, με ομιλητές σημαντικές προσωπικότητες, από όλο τον κόσμο. Επίσης, το 2021, αποφασίστηκε η ίδρυση υποτροφίας στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Σπουδές στη Μαύρη Θάλασσα και την Ανατολική Μεσόγειο» του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδος, αποτίνοντας φόρο τιμής στον Τραπεζούντιο λόγιο και ιδρυτή του Φροντιστηρίου της Τραπεζούντος, Σεβαστού Κυμινήτη. Η υποτροφία αποφασίστηκε να φέρει το όνομά του.

Εκδηλώσεις λοιπόν μνήμης και τιμής, που αρχικά πρέπει να συνεχιστούν για λόγους ηθικούς. Για να μην πετύχει η βία τον σκοπό της, έστω και έναν αιώνα μετά δια της λησμονιάς. Αλλά και για λόγους εθνικούς, μιας και είναι τόσο πολύτιμες για την εθνική αυτογνωσία, την εθνική προστασία και την εθνική δικαίωση και πάνω από όλα, γιατί αυτές οι μνήμες του Πόντου, της «Πόλης», της Θράκης και των Αλησμόνητων πατρίδων, είναι η δική μας ιστορία. Συνεπώς, στα 100 χρόνια από τον ξεριζωμό, τη γενοκτονία και τον πόνο, χρειάζεται πατριωτική περίσκεψη και κοινές δράσεις και όχι εθνικιστική έξαρση που μόνο κινδύνους κρύβει.

Ξεχωριστή μνεία έγινε στην προσφορά των Ελλήνων της Μικράς Ασίας και του Πόντου και στην Ελληνική διασπορά στο εξωτερικό. Σε όλες τις χώρες που βρέθηκαν Μικρασιάτες, διέπρεψαν και προσέφεραν πολλά, έστω και από εκεί στο Ελληνικό Κράτος. Με τον κοσμοπολιτισμό τους, την έφεσή τους στο εμπόριο, τις βιοτεχνικές και βιομηχανικές δραστηριότητες αιμοδότησαν το Ελληνικό Κράτος. Το έκαναν πιο γνωστό, πιο εκσυγχρονισμένο και πιο οικουμενικό. Άνθρωποι ξεχωριστοί από τον Πόντο, την Καππαδοκία, την Τραπεζούντα, την Ανατολική Θράκη, για τους οποίους οι μνήμες από τη μεγαλύτερη καταστροφή του σύγχρονου Ελληνισμού στοιχειώνουν μέχρι και σήμερα ψυχή και πνεύμα. Θύματα της θηριωδίας μίας γενοκτονίας, η οποία σηματοδότησε την έναρξη μιας ακόμη δοκιμασίας της προσφυγιάς.

Αρκετοί από τους ομιλητές παρομοίασαν τους πρόσφυγες της Ουκρανίας με τους Έλληνες πρόσφυγες πριν από 100 χρόνια και άλλοι αναφέρθηκαν στη μεγάλη ελληνική κοινότητα της Μαριούπολης στην Ουκρανία, που βιώνει τώρα τον πόνο και τον ξεριζωμό. Όπως τότε οι Έλληνες του Πόντου, της Καππαδοκίας, της Σμύρνης και της Θράκης, που άφησαν πίσω περιουσίες, οικογένειες και ξενιτεύτηκαν. Το 1922, για όλους εκείνους τους Έλληνες των αλησμόνητων πατρίδων ήταν μνήμη και τραύμα συλλογικό, βιωμένο μέσα από τη βία, τον θάνατο και τον φόβο. Χάθηκε ένας ολόκληρος κόσμος στα βάθη της Ανατολής, χάθηκαν άμαχοι, γυναίκες και παιδιά, χάθηκαν πατρίδες προαιώνια Ελληνικές, πολιτισμοί, ταυτότητες, ντοπιολαλιές, περιουσίες. Χάθηκαν γειτονιές, χωριά, εκκλησίες και μοναστήρια. Το 1922, όμως, είναι και μία σκληρή μα αναγκαστική μετάβαση σε μια νέα ζωή, με το στίγμα της προσφυγιάς να συνδέεται αρχικά με τη φτώχεια, την πάλη για την επιβίωση και την αντιμετώπιση συχνά της εχθρότητας και της καχυποψίας των ντόπιων. Είναι και ένα μακροχρόνιο, απελπισμένο και αγωνιώδες ταξίδι για την εξεύρεση μιας νέας πατρίδας, εκτός Ελλάδας, στη Σοβιετική Ένωση, στις Ηνωμένες Πολιτείες και σε άλλα μέρη, στις τέσσερις γωνιές του κόσμου. Η μικρασιατική καταστροφή, αποτελεί τη μεγαλύτερη συμφορά του νεότερου Ελληνισμού. Μια αναγκαστική, μια βίαιη, μια υποχρεωτική αναχώρηση από την páτριά γη, από τις ρίζες τους. Αυτός ο πόνος και οι απώλειες, οδήγησαν τον Ελληνισμό σε μια αναγέννηση πολιτιστική, οικονομική, ιδεολογική και οικονομική.

Όλα τα Προσφυγικά Σωματεία αλλά και πολλοί εκ των ομιλητών, στάθηκαν κυρίως, στο θέμα υιοθέτησης διεθνών ψηφισμάτων αναγνώρισης της Γενοκτονίας των Ποντίων αδελφών και γενικότερα της γενοκτονίας του Ελληνισμού. Η Βουλή των Ελλήνων έχει αναγνωρίσει από το 1998 τη Γενοκτονία των Μικρασιατών και έχει ορίσει ημέρα μνήμης τη 14η Σεπτεμβρίου, ενώ η αντίστοιχη ημέρα για τους Ποντίους, είναι η 19η Μαΐου. Πάνω σε αυτή την ανάγκη οφείλουμε να συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε όλοι μαζί. Πόντιοι, Μικρασιάτες, Καππαδόκες, Ίωνες, Θράκες, είμαστε όλοι Έλληνες και με μία φωνή, μια γροθιά, ενωμένοι, πρέπει να πείσουμε την παγκόσμια κοινή γνώμη, να μάθει τι πραγματικά έγινε στην ιστορική μας πατρίδα τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα. Όχι για λόγους εκδίκησης, αλλά για λόγους ιστορίας. Μεγάλη η ανάγκη λοιπόν της διεθνούς αναγνώρισης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου, της Ανατολικής Θράκης, της Μικράς Ασίας, από τα περισσότερα Κοινοβούλια και λαούς του πλανήτη. Προπάντων, όμως, την ίδια την Τουρκία. Αυτό θα αποτελέσει, την ασφαλή και σταθερή βάση για την ειρηνική συνύπαρξη των δύο λαών και κρατών στο μέλλον. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η Ομοσπονδιακή Βουλή της Αυστραλίας, που ομόφωνα ψήφισε υπέρ του αιτήματος να αναγνωριστεί η Γενοκτονία των Ελλήνων της Μικράς Ασίας, των Αρμενίων και των Ασσυρίων. Ο Σηβ Γεωργανάς και άλλοι Βουλευτές από

διάφορα κόμματα, μίλησαν με πάθος γι' αυτή την ανάγκη και ζήτησαν και από την Αυστραλιανή Κυβέρνηση να αναγνωρίσει τη Γενοκτονία των Ελλήνων της Μικράς Ασίας. Αυτή η προσπάθεια, λοιπόν, συνεχίζεται μαζί με την Αρμενική κοινότητα και την κοινότητα των Ασσυρίων της Αυστραλίας και ευελπιστούμε ότι σύντομα θα αναδειχθεί η ιστορική αλήθεια και θα αποδοθεί η τιμή που πρέπει.

Επίλογος

Πρέπει να καταστεί σαφές ότι, οι εκδηλώσεις των επετείων τέτοιων εθνικών καταστροφών δεν γίνονται για την απόδοση ευθυνών για τα σφάλματά μας ως έθνος, αλλά για λόγους τιμής στους Έλληνες που ξεριζώθηκαν. Διαφορετικά, οδηγούν σε επανάληψη του μοιραίου και πολλαπλούς εθνικούς διχασμούς. Οι Εθνικές Επέτειοι εξυπηρετούν ωφέλιμους σκοπούς, μας υπενθυμίζουν ηρωισμούς του παρελθόντος, ενισχύοντας έτσι το εθνικό μας φρόνημα, την εθνική συνείδηση, την εθνική ομοψυχία, την εθνική μας ταυτότητα. Αντανακλούν και συμβάλλουν στη διαμόρφωση μιας ευρύτατα αποδεκτής εκδοχής του ιστορικού παρελθόντος, που συγκροτεί τη συλλογική μνήμη. Για τους λόγους αυτούς είναι μεγάλη η αναγκαιότητα τέτοιων εκδηλώσεων μνήμης. Επιβάλλεται ακόμη η ίδρυση Μουσείου Προσφυγικού Ελληνισμού στην Αθήνα, αλλά και η στοχευμένη στρατηγική δικτύωση και το «lobbying» στις σημαντικότερες πρωτεύουσες του κόσμου. Ο μόνιμος πλέον στόχος θα πρέπει να είναι η προβολή του «Ελληνικού Ελληνισμού» κατά τη φράση του Σεφέρη, ώστε να μπορεί να συνεισφέρει ισότιμα σε ένα διεθνές πολιτιστικό γίγνεσθαι και να κάνει την Ελλάδα ακόμη πιο μεγάλη και ξακουστή στα πέρατα του κόσμου.

Δ. 1922-2022 - Έτος Μνήμης: Συμπλήρωση 100 Χρόνων από την Μικρασιατική Καταστροφή

(2). Μαρτυρίες, βιώματα και δράσεις διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς των ξεριζωμένων πληθυσμών της Μικράς Ασίας από:

(i) Προσφυγικούς Συλλόγους Ν. Θεσσαλονίκης

Εισηγητής: Σάββας Αναστασιάδης

Με αφορμή την συμπλήρωση των 100 χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή, η Επιτροπή καθ' όλη την διάρκεια του έτους 2022, τίμησε την επέτειο των 100 χρόνων αφιερώνοντας μια σειρά από συνεδριάσεις σε Προσφυγικούς Συλλόγους από διάφορες περιοχές της ελληνικής επικράτειας. Τα τραγικά συμβάντα του 1922, που σηματοδότησαν τον αφανισμό και το ξεριζωμα των Ελλήνων από τις αλησμόνητες πατρίδες τους, τους πατρογονικούς τους τόπους για πάνω από 3.000 χρόνια, αποτελούν ορόσημο μνήμης για όλο τον Ελληνισμό. Μία βαριά ιστορική και συναισθηματική μνήμη που δεν πρέπει να σβήσει με το πέρασμα του χρόνου.

Υπό αυτή την σκέψη, ως Πρόεδρος της Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς έλαβα την πρωτοβουλία να προσκαλέσουμε στο Ελληνικό Κοινοβούλιο Πολιτιστικούς Προσφυγικούς Συλλόγους από όλη την ελληνική επικράτεια. Σε τρεις από τις συνεδριάσεις φιλοξενήθηκαν σύλλογοι από τρεις διαφορετικούς Δήμους της Θεσσαλονίκης. Στις συνεδριάσεις αυτές δόθηκε η ευκαιρία σε όλους αυτούς τους φορείς να μιλήσουν για τις πατρίδες και τα χωριά που άφησαν πίσω. Να καταθέσουν τις προσωπικές τους μαρτυρίες, να μεταφέρουν τις μνήμες από την καταστροφή, όπως μεταφέρθηκαν σε αυτούς από τους παππούδες και τους γονείς τους. Να μοιραστούν με τα μέλη της Επιτροπής, αλλά και τον Ελληνικό λαό τα βιώματά τους και την σκληρή δουλειά που έκαναν κατά την πρώτη εγκατάστασή τους στις περιοχές που έγιναν η νέα τους πατρίδα, προσπαθώντας ωστόσο να διατηρήσουν αναλλοίωτο τον χαρακτήρα και την πολιτιστική κληρονομιά της ξεριζωμένης τους πατρίδας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το έργο που συντελείται από τους πολιτιστικούς συλλόγους σε όλη την ελληνική επικράτεια χαρακτηρίζεται από ανιδιοτέλεια, προσωπική προσπάθεια όλων των εκπροσώπων τους και σκληρή αλλά με πάθος δουλειά για αυτό που πιστεύουν και υπηρετούν, για να διατηρηθεί η παράδοση και να συνεχιστεί και στις επόμενες γενιές. Γι' αυτό και η παρουσία όλων των συλλόγων και οργανώσεων στο Ελληνικό Κοινοβούλιο αποτελεί ιδιαίτερα σημαντική πρωτοβουλία, καθώς δίνει φωνή στην κοινωνία μέσω των Συλλόγων και σε όλους αυτούς τους Συλλόγους, να καταθέσουν τις απόψεις τους.

ΠΙΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ:

I. ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΔΗΜΟΥ ΔΕΛΤΑ

Στις 5 Μαΐου 2022 προσήλθαν σε συνεδρίαση τρεις προσφυγικοί σύλλογοι του Δήμου Δέλτα Θεσσαλονίκης για να ενημερώσουν τα μέλη της Επιτροπής για τις δράσεις τους. Ο Δήμος Δέλτα φέρει μέχρι σήμερα τις μνήμες του ξεριζωμού, καθώς προσφυγικές οικογένειες που προέρχονταν από την Ανατολική Θράκη, τον Πόντο, την Κωνσταντινούπολη και τη Μικρά Ασία εγκαταστάθηκαν πριν από έναν αιώνα στην περιοχή αυτή που έγινε το τοπίο της νέας ζωής τους.

Να σημειωθεί πως τίμησε την Επιτροπή με την παρουσία του ο Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Διπλωματίας και Απόδημου Ελληνισμού του Υπουργείου Εξωτερικών ο κ. Ιωάννης Χρυσουλάκης ο οποίος τόνισε πως το γεγονός της Μικρασιατικής Καταστροφής σημάδεψε όχι μόνο τις ζωές των ανθρώπων και των οικογενειών που τις βίωσαν, αλλά και ολόκληρη την κοινωνικοοικονομική και πολιτική ιστορία του νεότερου ελληνισμού.

- Εκ μέρους του **Λαογραφικού Συλλόγου Καλοχωριτών Ανατολικής Ρωμυλίας Βόρειας Θράκης "ΚΑΣΚΑΡΚΑ"** παρευρέθηκαν ο Πρόεδρος κ. Θεόδωρος Δελήτσιος, και η Πρόεδρος της **Πανελληνίας Ομοσπονδίας Σωματείων Ανατολικής Ρωμυλίας Β. Θράκης** αλλά και μέλος του Λαογραφικού Συλλόγου "ΚΑΣΚΑΡΚΑ", κυρία Μαρία Ασaniώτου.

Μέσα από την συνεδρίαση έγινε γνωστό στην επιτροπή ότι ο Λαογραφικός Σύλλογος «ΚΑΣΑΡΚΑ», παρότι έχει δημιουργηθεί πολύ πρόσφατα το 2016, έχει συμβάλει σημαντικά στην διατήρηση και τη διάδοση της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής. Το χωριό είναι μια μίξη από τις δύο περιοχές της Θράκης, από την Ανατολική Θράκη και από τη Βόρεια Θράκη, Ανατολική Ρωμυλία. Έχει πλούσια δραστηριότητα σε τομείς όπως η παράδοση, τα ήθη, τα έθιμα, οι χοροί, τα τραγούδια, η επικοινωνία με τους άλλους συλλόγους της Ελλάδας.

Επιπλέον, η κυρία Μαρία Ασaniώτου παρευρέθηκε στην Επιτροπή και με την ιδιότητά της ως Πρόεδρος της **Πανελληνίας Ομοσπονδίας Σωματείων Ανατολικής Ρωμυλίας Βόρειας Θράκης** η οποία ιδρύθηκε το 1993. Η Ομοσπονδία μέσα από την κοινωνική επαφή, την επικοινωνία και τον συντονισμό των σωματείων που την απαρτίζουν στοχεύει στην ανάπτυξη των ηθικών δεσμών την αλληλεγγύη, την υλική και ηθική συνδρομή, καθώς και την ανάπτυξη, προαγωγή και διάδοση των ηθών και εθίμων των προγόνων τους.

- Ο δεύτερος σύλλογος που παρέστη στην Επιτροπή ήταν ο **Σύλλογος Μικρασιατών και άλλων προσφύγων Διαβατών "Το ΦΑΝΑΡΙ"**, για την εκπροσώπηση του οποίου παρευρέθησαν ο Πρόεδρος του Συλλόγου κ. Σάββας Διλσίζογλου, και ο Αντιπρόεδρος, κ. Ηλίας Σμυρλής. Από την αρχή της ίδρυσής του ο Σύλλογος έχει δράσεις που ως βασικό στόχο έχουν την διατήρηση και μεταλαμπάδευση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Μικράς Ασίας και στις επόμενες γενιές.
- Ο **Σύλλογος Μικρασιατών Ιωνίας "ΗΡΟΔΟΤΟΣ"**, εκπροσωπήθηκε από τον Πρόεδρο κ. Ιωάννη Σωτηριάδη και από τις κυρίες Μαρία Στεφανίδου και Στέλλα Ντομάδη, μέλη του Συλλόγου. Ο Σύλλογος ιδρύθηκε το 1999 στη Νέα Μαγνησία της Θεσσαλονίκης. Οι κάτοικοι της περιοχής έλκουν την καταγωγή τους από τη Μαγνησία της Μικράς Ασίας, μιας σπουδαίας πόλης ανάμεσα στα όρια της Ιωνίας και της Λυδίας όπου ζούσαν χιλιάδες Έλληνες.

II. ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΔΗΜΟΥ ΛΑΓΚΑΔΑ

Στις 7 Ιουλίου 2022 η Επιτροπή συνεδρίασε υποδεχόμενη δεκατέσσερις προσφυγικούς συλλόγους από τον Δήμο Λαγκαδά Θεσσαλονίκης, έναν Δήμο που στο μεγαλύτερό του ποσοστό αποτελείται από πρόσφυγες. Το 1933 εκλέγεται για πρώτη φορά Μικρασιάτης Δήμαρχος, ο Ιωάννης Παντίρης, ο οποίος παραμένει μέχρι και το 1944. Οι προσφυγικοί σύλλογοι Λαγκαδά, είναι σύλλογοι που ιδρύθηκαν από το μεράκι των προσφύγων, οι οποίοι έφτασαν στην περιοχή από διάφορες περιοχές της Ανατολής, ρίζωσαν στον Λαγκαδά και στα γύρω χωριά και διατήρησαν πάντα μέσα στην ψυχή τους ακέραιη τη μνήμη της πατρίδας. Στη συγκεκριμένη Επιτροπή έδωσε το παρόν και ο Πρόεδρος της Παγκόσμιας Διακοινοβουλευτικής Ένωσης Ελληνισμού, Γερουσιαστής στο Rhodes Island των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής κ. Λεωνίδα Ραπτάκης. Ο κ. Ραπτάκης ανέφερε πως ο ίδιος, καθώς και όλοι οι Έλληνες ομογενείς εκλεγμένοι στο Αμερικανικό Κοινοβούλιο και σε διάφορες Πολιτείες, εργάζονται αδιάκοπα ο καθένας από το πόστο του για την υπεράσπιση των Ελληνικών συμφερόντων, ενθυμούμενοι την ελληνική τους καταβολή, διατηρώντας τις μνήμες από την πατρίδα Ελλάδα παρόλο που είναι ομογενείς 2^{ης} και 3^{ης} γενιάς. Τόνισε επίσης τις προσπάθειες που καταβάλλονται από όλους τους ομογενείς Βουλευτές για την αναγνώριση της Ποντιακής Γενοκτονίας και άλλων ελληνικών ζητημάτων.

1. Εκ μέρους του **Πολιτιστικού Οργανισμού Μυγδονία** στην Επιτροπή παρευρέθηκε ο Επίτιμος Πρόεδρος του Οργανισμού και Πρόεδρος της Τοπικής Κοινότητας Λαγκαδά, κ. Αστέριος Καραγιοβάνης. Ο Πολιτιστικός Οργανισμός «Μυγδονία» έχει μεγάλη δραστηριότητα ως προς το χορευτικό κομμάτι, έχοντας λάβει μέρος σε φεστιβάλ σε ολόκληρη την Ευρώπη αλλά και την Εγγύς Ανατολή, εκδίδει δική του εφημερίδα, λευκώματα και βιβλία που αφορούν την ιστορία του Λαγκαδά, έχει τμήματα χορωδίας μικρών και μεγάλων, καθώς και τμήματα θερινού κινηματογράφου.
2. Κατόπιν, την Επιτροπή ενημέρωσε η κυρία Θεοδώρα Βλατή, Πρόεδρος του **Πολιτιστικού και Αθλητικού Συλλόγου Λαγκαδά**. Ο Πολιτιστικός Αθλητικός Σύλλογος Λαγκαδά είναι ένα σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που ιδρύθηκε το 1976 διανύοντας σχεδόν μισό αιώνα πορείας. Διατηρεί πολλά τμήματα εκμάθησης παραδοσιακών χορών από όλη την Ελλάδα, σε παιδιά και ενήλικες, τμήματα θεάτρου, χορωδίας, τμήματα ζωγραφικής, καθώς επίσης έχει ιδρύσει και τράπεζα αίματος, για τις ανάγκες των μελών αλλά και όλων των συμπολιτών τους.
3. Ακολούθως παρουσιάστηκε ο **Πολιτιστικός Σύλλογος Αυγής**, για τον οποίο μίλησε ο Πρόεδρός του, κ. Νικόλαος Αναστασιάδης. Το χωριό Αυγή δημιουργήθηκε από δεκατρείς οικογένειες προσφύγων από την Κερασούντα. Πρόκειται για ένα μικρό χωριό στο οποίο όμως διατηρείται ζωντανή η μνήμη αλλά και ο ιδιωματισμός, η ποντιακή γλώσσα. Ο Σύλλογος ιδρύθηκε το 1976 και έχει πολλές δράσεις όπως χορευτικά τμήματα, αιμοδοσία και εκμάθηση ποντιακής γλώσσας στα μικρά παιδιά του συλλόγου. Το χωριό, αλλά και ο Σύλλογος έχουν αποτελέσει αντικείμενο καταγραφής από 12 εκπομπές από μία τοπική τηλεόραση, την EURO CHANNEL, αλλά και από την EPT 3.

4. Στην συνέχεια στην Επιτροπή απευθύνθηκε ο κ. Γεώργιος Αϊβαζίδης, Πρόεδρος του **Πολιτιστικού Συλλόγου Κρουονερίου**. Το Κρουονέρι είναι ένα αμιγώς προσφυγικό χωριό που απαρτίζεται από πρόσφυγες της Ανατολικής Θράκης, του Πόντου αλλά και λίγες οικογένειες Βλάχων. Ο Σύλλογος δραστηριοποιείται και αυτός σε χορευτικά τμήματα. Διαθέτει βεσιτάριο με παραδοσιακές φορεσιές της ανατολικής Θράκης, Έβρου και Πόντου. Επίσης, διαθέτει, δανειστική βιβλιοθήκη, χορωδία, θεατρική ομάδα και τμήμα εικαστικών. Στα άμεσα σχέδια του συλλόγου, είναι η δημιουργία Τοπικού Λαογραφικού Ιστορικού Μουσείου από δωρεά των συγγενών της αείμνηστης πρώην Προέδρου του Συλλόγου.
5. Εκ μέρους του **Ποντιακού Συλλόγου Κολχικού «Άγιος Ευγένιος»** τοποθετήθηκε η Πρόεδρος κυρία Καραγιαννίδου Ειρήνη. Το Κολχικό είναι ένα από τα κεφαλοχώρια του Δήμου Λαγκαδά. Ιδρύθηκε από Πόντιους πρόσφυγες από χωριά της Τραπεζούντας. Χρόνια αργότερα εγκαταστάθηκαν εκεί και πρόσφυγες από χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Ο Σύλλογος ιδρύθηκε ως πρώτη μορφή, άτυπα, το 1930. Πολύ αργότερα, το 1978, ιδρύθηκε ο Ποντιακός Σύλλογος Κολχικού, ενώ προστέθηκε και η επωνυμία, Άγιος Ευγένιος Τραπεζούντας το 1995, διότι ήταν ο προστάτης της στον Πόντο. Ο Σύλλογος έχει πολυσχιδή δράση, ενώ το 2021 ιδρύθηκε το μοναδικό στην Ελλάδα Πάρκο Μνήμης Προσφυγικού Ελληνισμού. Εκεί φυτεύτηκαν 353 δενδρύλλια κυπαρισσιών, ο συμβολικός αριθμός των 353 χιλιάδων γενοκτονημένων και αφανισθέντων Ελλήνων του Πόντου.
6. Ο Πρόεδρος του **Πολιτιστικού Συλλόγου Ηρακλείου** κ. Θεόδωρος Τσιάνης απευθύνθηκε εν συνεχεία στην Επιτροπή. Το Ηράκλειο είναι ένα χωριό 1.300 κατοίκων προσφύγων, οι περισσότεροι από την Ανατολική Θράκη, από την Ανατολική Ρωμυλία και από τον Πόντο. Ο Σύλλογος διατηρεί τρία τμήματα χορευτικών, το παιδικό, των αρχαρίων και των παραστάσεων. Έχει δανειστική βιβλιοθήκη καθώς και βεσιτάριο με φορεσιές Θράκης, Θεσσαλίας, Μακεδονίας και νησιών.
7. Ακολούθησε ο **Σύλλογος Αναστενάρια Λαγκαδά**, για τον οποίο μίλησε ο κ. Παπαγεωργίου Δημήτριος. Ο Σύλλογος Αναστενάρια Λαγκαδά αποτελεί έναν από τους τελευταίους θιασώτες στην Ελλάδα του παραδοσιακού εθίμου της πυροβασίας. Μα βάση τη λαϊκή παράδοση, η αρχή των αναστενάρια έγινε στο Κωστί της Ανατολικής Ρωμυλίας, όταν ξέσπασε φωτιά στην εκκλησία των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης. Ο κόσμος πανικοβλήθηκε, μα κάποιοι άλλοι μπήκαν με θάρρος μέσα στη φωτιά και έβγαλαν τις εικόνες από τις φλόγες, διαπιστώνοντας στο τέλος πως ούτε οι εικόνες, αλλά ούτε κι αυτοί είχαν καεί. Αυτό το έθιμο έφεραν μαζί τους οι πρόσφυγες όταν εγκαταστάθηκαν στον Λαγκαδά, κάνοντας προσπάθειες να μην χαθεί αυτό το αρχαίο τελετουργικό. Ο Σύλλογος τελεί το έθιμο της πυροβασίας τρεις φορές τον χρόνο. Κλείνοντας, ο κ. Παπαγεωργίου ζήτησε την στήριξη της Ελληνικής πολιτείας ώστε να κινηθούν διαδικασίες κατοχύρωσης του εθίμου της πυροβασίας ως άυλη κληρονομιά στην λίστα της UNESCO, αναφέροντας πως από το 2009 κάτι αντίστοιχο έχει επιτύχει για τα αναστενάρια η γειτονική Βουλγαρία.

8. Συνεχίζοντας, την Επιτροπή ενημέρωσε ο κ. Γεώργιος Δολμάς, Πρόεδρος του **Μορφωτικού και Πολιτιστικού Συλλόγου Ανάληψης, «Άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος»**. Λειτουργούν χορευτικά τμήματα όλων των ηλικιών ενώ οι φορεσιές τους είναι Θρακιώτικες για να θυμίζουν την πατρίδα των προγόνων τους.
9. Στην συνέχεια τον λόγο έλαβε ο κ. Αστέριος Σισκούδης, Πρόεδρος του **Πολιτιστικού Συλλόγου Λαγυνών**. Τα Λαγυνά δεν είναι ένα προσφυγικό χωριό, είναι ένα χωριό στο οποίο ήρθαν λίγες οικογένειες προσφύγων, που όμως έτυχαν θερμής υποδοχής και γρήγορα ενσωματώθηκαν στην κοινωνία του χωριού. Σήμερα απαριθμεί περίπου 4.000 κατοίκους συνολικά, μεταξύ των οποίων υπάρχουν πολλές οικογένειες προσφύγων. Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Λαγυνών είναι αδελφοποιημένος με τον Πολιτιστικό Σύλλογο Ομόνοια της Αραδίππου της Κύπρου. Τον λόγο επίσης έλαβε και η **κυρία Έλσα Κοτσώνη** Αντιδήμαρχος Κοινωνικής Πολιτικής, Παιδείας και Αθλητισμού του Δήμου Λαγκαδά και μέλος του Πολιτιστικού Συλλόγου Λαγυνών, η οποία μετέφερε βιώματα όπως μεταφέρθηκαν από συγγενείς της εκείνης της εποχής και παρέδωσε ένα λεύκωμα του Δήμου Λαγκαδά, στο οποίο αποτυπώνεται το ιστορικοκοινωνικό, πολιτιστικό υλικό της περιοχής του Λαγκαδά, το οποίο εκπονήθηκε στο πλαίσιο της διάδοσης της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Επίσης, τόνισε πως ζητούμενο αποτελεί η κοινή ειρηνική συμβίωση μεταξύ των ανθρώπων και ο Δήμος Λαγκαδά έχει τοποθετήσει το θέμα «πολιτισμός και παιδεία» ιεραρχικά αρκετά ψηλά στην ατζέντα του.
10. Ο **Πολιτιστικός Σύλλογος Χρυσαιγής** εκπροσωπήθηκε από την Πρόεδρό του κυρία Χρύσα Κωνσταντινίδου. Η Χρυσαιγή είναι ένα χωριό με 1106 μόνιμους κατοίκους οι οποίοι είναι Μικρασιάτες, Πόντιοι και Θρακιώτες, και ίδρυσαν το χωριό μετά την ανταλλαγή των πληθυσμών, το 1922. Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Χρυσαιγής περιλαμβάνει ένα βασικό χορευτικό τμήμα ενηλίκων, καθώς και παιδικό. Επίσης διαθέτει ανδρικές και γυναικείες παραδοσιακές φορεσιές δύο περιοχών, ενηλίκων και παιδικές.
11. Ακολούθως στην Επιτροπή απευθύνθηκε ο κ. Ηλίας Βράνος, μέλος του **Μορφωτικού Πολιτιστικού Συλλόγου Κριθιάς** αλλά και ο κ. Ιωάννης Ζέτας, χοροδιδάσκαλος του Συλλόγου. Η παλιά Κριθιά βρισκόταν στο νοτιότερο άκρο της Θρακικής Χερσονήσου, στα Δαρδανέλια. Ο Μορφωτικός Πολιτιστικός Σύλλογος Κριθιάς είναι μέλος της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Θρακικών Σωματείων. Διαθέτει δανειστική βιβλιοθήκη, θεατρική ομάδα και χορωδία, ωστόσο η κύρια δραστηριότητα του Συλλόγου είναι το τμήμα εκμάθησης παραδοσιακών χορών. Διαθέτει πιστά αντίγραφα αυθεντικών φορεσιών από την παλιά Κριθιά, τη Δυτική Θράκη και την Κεντρική Μακεδονία. Η μουσικοχορευτική παράδοση της Κριθιάς είναι ένα μείγμα ήχων, ρυθμών και χορών, επηρεασμένη λόγω της γεωγραφικής της θέσης, από την Ανατολική Θράκη, την Προποντίδα και τα νησιά του Βορειανατολικού Αιγαίου.
12. Στη συνέχεια, τα μέλη της Επιτροπής ενημερώθηκαν από τον **Πολιτιστικό Σύλλογο Ασσήρου** και τον κ. Γεώργιο Ρωφαλίο, Πρόεδρο του Συλλόγου. Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ασσήρου ιδρύθηκε το 1977 και μέσα από 45 χρόνια αδιάλειπτης δράσης αποτέλεσε έναν από τους πρώτους ανεξάρτητους πολιτιστικούς φορείς, που το 2001 προχώρησε σε συγγραφή και έκδοση λαογραφικού λευκώματος με την καταγραφή της κοινωνικής, πνευματικής και πολιτιστικής παράδοσης του τόπου, στα πλαίσια διατήρησης της άυλης

πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδος. Σήμερα, στον Πολιτιστικό Σύλλογο Ασσήρου λειτουργούν τμήματα εκμάθησης παραδοσιακών χορών, μουσικής, θεάτρου κ.ά.

13. Η **Ένωση Ποντίων Λαγκαδά και Περιχώρων** εκπροσωπήθηκε από τον Αντιπρόεδρο της Ένωσης κ. Βασίλειο Καφανταρίδη. Οι Πόντιοι που εγκαταστάθηκαν στο Λαγκαδά ήταν από την περιοχή της Τραπεζούντας και από το Αργαλί. Η Ένωση Ποντίων Λαγκαδά και Περιχώρων ιδρύθηκε το 1976 με σκοπό τη διάδοση, διατήρηση και διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του Ποντιακού Ελληνισμού και την μεταλαμπάδευση στις νέες γενιές. Το σημαντικότερο επίτευγμα του Συλλόγου ήταν η διοργάνωση του 5^{ου} Πανελλήνιου Συνεδρίου για την Εθνική Αυτογνωσία, που έγινε στον Λαγκαδά στις 30-31 Οκτωβρίου και 1^η Νοεμβρίου του 1998, με 300 συνέδρους από όλη την Ελλάδα. Τη δεκαετία του 90, σε συνεργασία με την τότε Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση της Θεσσαλονίκης, οργάνωσαν τμήματα εκμάθησης της ποντιακής γλώσσας.
14. Την συνεδρίαση ολοκλήρωσε ο **Σύλλογος Μικρασιατών Λαγκαδά**, για τον οποίο ενημέρωσε την επιτροπή ο κ. Παρασκευάς Πινέλης, ταμίας του Συλλόγου. Ο Μικρασιατικός Σύλλογος Λαγκαδά ιδρύθηκε το 2015 και βασική του δραστηριότητα είναι η λειτουργία χορευτικού τμήματος με εκμάθηση χορών από την Μικρά Ασία και την Καππαδοκία. Άξιο λόγου είναι ότι τα τωρινά μέλη του συλλόγου, το 2020 βρήκαν από μια βεβαίωση με ημερομηνία 24 Ιουλίου 1978, εκδοθείσα από τον τότε Μικρασιατικό Σύλλογο Προσφύγων Περιφέρειας Λαγκαδά, ότι αυτός ιδρύθηκε το 1923. Το γεγονός αυτό δείχνει πως οι πρόγονοί τους προσπάθησαν ήδη με την άφιξή τους να συνεχίσουν τη ζωή τους, όπως ζούσαν στην πατρίδα.

III. ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΔΗΜΟΥ ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Στη συνεδρίαση της Επιτροπής της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 2022 έλαβαν μέρος και ενημέρωσαν την επιτροπή 14 προσφυγικοί και μη Σύλλογοι από το Δήμο Ωραιοκάστρου Θεσσαλονίκης.

- Αρχικά απευθύνθηκε στην επιτροπή ο **Δήμαρχος Ωραιοκάστρου** κ. Παντελής Τσακίρης, ο οποίος αναφερόμενος στη Μικρασιατική καταστροφή τη χαρακτήρισε ως ανθρωπιστική αλλά και πολιτική καταστροφή, ένα τραύμα της σύγχρονης ιστορίας μας μέσα από το οποίο οι πρόσφυγες ομογενοποιήθηκαν με τον εν Ελλάδι πληθυσμό και πέτυχαν και δημιούργησαν. Έτσι θα πρέπει να λογίζεται και αυτή η στιγμή, πως ακόμη και σε μια τέτοια επέτειο, που παραπέμπει σε μια τόσο δραματική ιστορική στιγμή, υπάρχουν τα θετικά στοιχεία της υποδοχής και ενσωμάτωσης των προσφυγικών πληθυσμών. Ο Δήμος Ωραιοκάστρου διοργάνωσε σειρά πολιτιστικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων με αφορμή την επέτειο από τα 100 χρόνια της μικρασιατικής καταστροφής και τίτλο «100 χρόνια προσφυγικής συνεισφοράς». Σύντομο χαιρετισμό απηύθυνε και ο κ. Δημήτριος Καρασαββίδης, **Αντιδήμαρχος Οικονομικών Δήμου Ωραιοκάστρου**. Ο κ. Καρασαββίδης χαιρέτισε με θερμή όλες τις δράσεις των Συλλόγων τονίζοντας ταυτόχρονα πως ο Δήμος θα βρίσκεται πάντα αρωγός και συνοδοιπόρος σε όλες τους τις προσπάθειες. Τέλος, κάποια ακόμη μέλη των τοπικών αρχών που παρευρέθηκαν στην Επιτροπή ήταν η κυρία Μαρία Αραμπατζίδου, **Πρόεδρος του**

Τοπικού Συμβουλίου Δήμου Ωραιοκάστρου, ο κ. Χρήστος Σαραμουρτσής, **Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου Νεοχωρούδας**, ο κ. Νίκος Γιαλτζόγλου, **Πρόεδρος της Κοινότητας Φιλαδελφείας**, και ο κ. Πάτροκλος Σπυρόπουλος, **Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου Πενταλόφου**. Όλοι οι εκπρόσωποι εξέφρασαν θερμά την τιμή τους να παρευρίσκονται στην Επιτροπή και τόνισαν πως και αυτοί με την σειρά τους θα συμπαραστέκονται και θα ενισχύουν το έργο των Πολιτιστικών Συλλόγων της περιοχής όσο και όποτε δύνανται.

- Πρώτος Σύλλογος που απευθύνθηκε στην επιτροπή ήταν η **Ένωση Ποντίων Ωραιοκάστρου και Φίλων (Ε.Π.Ω.Φ.)** και τον λόγο έλαβε η Πρόεδρος, κυρία Γεωργία Πετρίδου. Ο Σύλλογος με τη σημερινή του μορφή υπάρχει από το 1993 και περιλαμβάνει χορευτικά τμήματα ποντιακών χορών, χορωδιακή ομάδα ελληνικού ποντιακού ρεπερτορίου, ποντιακή θεατρική ομάδα, τμήματα εκμάθησης ποντιακής διαλέκτου, εκμάθηση λύρας, τμήμα εκμάθησης νταουλίου και λέσχη ανάγνωσης. Σκοπός και ιερό καθήκον της Ένωσης Ποντίων Ωραιοκάστρου και Φίλων είναι να διατηρήσει τις παραδόσεις τα ήθη και τα έθιμα του ποντιακού λαού αναλλοίωτα, παρουσιάζοντας τα όσο το δυνατόν αυτούσια, με σκοπό να θυμηθούν οι παλαιότεροι και να διδαχθούν οι νεότεροι, πόντιοι και μη, την ιστορία και τον πολιτισμό των Ελλήνων του Πόντου.
- Εν συνεχεία τον λόγο πήρε η κυρία Νατάσα Σταμπούλη, Πρόεδρος του **Συλλόγου Ποντίων Μυγδονίας «ΔΙΓΕΝΗΣ»**. Ο Σύλλογος Ποντίων Μυγδονίας ιδρύθηκε το 2008 και φέρει την επωνυμία «ΔΙΓΕΝΗΣ», ως ένδειξη τιμής στον Διγενή Ακρίτα τον ήρωα του Βυζαντίου. Ο σύλλογος είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και σκοπός του είναι η μεταλαμπάδευση των ανόθευτων αξιών και εθίμων των αλησμόνητων πατρίδων του Πόντου, στους επίγονους Ποντίους. Στους κόλπους του συλλόγου, λειτουργούν τμήματα εκμάθησης ποντιακών παραδοσιακών χορών για παιδιά και ενήλικες, ποντιακή χορωδία, καθώς και τμήμα εκμάθησης ποντιακής λύρας για παιδιά και ενήλικες. Εργάζεται αδιάκοπα για την διατήρηση και διάδοση των ηθών, εθίμων και της λαϊκής ποντιακής παράδοσης και βασική του επιδίωξη είναι η διεθνής αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ποντίων.
- Ακολούθησε ο **Πολιτιστικός Σύλλογος Μελισσοχωρίου**, για τον οποίο μίλησε η κυρία Αθηνά Κουλουμπατσάνη, Γραμματέας του Συλλόγου. Η δράση του Συλλόγου επικεντρώνεται στην διάσωση, διατήρηση και διάδοση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς του Μελισσοχωρίου, με έμφαση στους τοπικούς χορούς, στα τραγούδια, στην καταγραφή και δημοσίευση πρωτογενούς υλικού, αλλά και στην αναβίωση του παραδοσιακού εθίμου του Μπαλτζανού γάμου, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Παρόλο που το χωριό δεν υπήρξε τόπος υποδοχής προσφύγων το 1922, χάρη στη γεωγραφική εγγύτητα που έχει με χωριά προσφύγων, αλλά και με μεικτά χωριά, κατάφερε να έχει επαφή και με τον πολιτισμό που έφεραν οι πρόσφυγες μαζί τους. Χαρακτηριστικά, η κυρία Κουλουμπατσάνη ανέφερε πως ο Σύγχρονος Πολιτιστικός Σύλλογος, πρέπει να αποτελεί ένα πεδίο συνάντησης, αλληλεπίδρασης, εθελοντισμού και προαγωγής της παιδείας μέσα σε αυτή τη μικρή κοινωνία, όχι μόνο με την έννοια της διατήρησης της παράδοσης, αλλά με την έννοια της προβολής της συμμετοχικότητας.

- Ακολούθησε η Πρόεδρος του **Πολιτιστικού Συλλόγου Νέας Φιλαδέλφειας Εστία Φιλαδελφών**, κυρία Μαρία Γελαϊτζόγλου. Παράλληλα με τις δράσεις για την διάσωση και διάδοση των προγονικών τους εθίμων στις νεότερες γενιές, ο σύλλογος πραγματοποιεί διάφορες άλλες δραστηριότητες, εκπαιδευτικού και ενημερωτικού περιεχομένου, προσφοράς και εθελοντισμού, πολιτιστικές, αθλητικές, καλλιτεχνικές, ψυχαγωγικές και άλλες. Οργανώνουν εκδηλώσεις μνήμης για τη Γενοκτονία των Ελλήνων της Μικράς Ασίας και έχουν εκδώσει βιβλίο όπου καταγράφεται όλη η ιστορία της Φιλαδέλφειας από την αρχαιότητα μέχρι τη δημιουργία της Νέας πατρίδας, της Νέας Φιλαδέλφειας.
- Στη συνέχεια στην Επιτροπή απευθύνθηκε ο Πρόεδρος του **Μορφωτικού - Πολιτιστικού Συλλόγου Μεσαίου Θεσσαλονίκης «ΝΕΑ ΚΟΤΥΩΡΑ»**, κ. Ιωάννης Στεφανίδης. Ο Σύλλογος ιδρύθηκε το 1981. Έχει δημιουργήσει ιδιόκτητη δανειστική βιβλιοθήκη, έχει εκδώσει σωρεία βιβλίων σχετικά με τους πρώτους κατοίκους, αλλά και τα πρώτα χρόνια του ερχομού, έχει τράπεζα αίματος σε συνεργασία με το Νοσοκομείο «Θεαγένειο». Διατηρεί θεατρική ομάδα, έχει αναπτύξει αξιόλογη φιλοπεριβαλλοντική δράση, έχει συνεχή και διακριτική ενασχόληση με τα κοινά του τόπου και συνεχίζει να στηρίζει οποιαδήποτε πολιτιστική προσπάθεια στο χωριό και τη γύρω περιοχή.
- Εκ μέρους του **Αναπτυξιακού - Πολιτιστικού Συλλόγου Μονολόφου** απευθύνθηκε η κυρία Άννα Παπαδοπούλου, μέλος του Συλλόγου. Ο Αναπτυξιακός Σύλλογος Μονολόφου ιδρύθηκε το 2014. Διατηρεί 3 χορευτικά τμήματα, δανειστική βιβλιοθήκη, παιδική θεατρική ομάδα, χώρους με μέσα ψυχαγωγίας για μικρούς και μεγάλους εντός του πολιτιστικού κέντρου. Έχει στο ενεργητικό του πλήθος εκδηλώσεων από θεατρικές παραστάσεις, κινηματογραφικές προβολές, οργάνωση γιορτής καλαμποκιού, γιορτή πίτας, γιορτές για τα παιδιά, ανθοέκθεση, συναυλίες κ.ά.
- Στη συνέχεια την Επιτροπή ενημέρωσε ο **Πολιτιστικός Σύλλογος Δρυμού** και ο Πρόεδρος του, κ. Δημήτρης Πόντικας. Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Δρυμού ιδρύθηκε το 1977 με σκοπό την ανάδειξη του πολιτιστικού στοιχείου και την καλλιέργεια πολιτιστικής συνείδησης. Διατηρεί έντεκα χορευτικά τμήματα όλων των ηλικιών τμήματα εκμάθησης χορού για ΑΜΕΑ, καθώς επίσης και τμήματα εκμάθησης ρομποτικής και ζωγραφικής. Δραστηριοποιήθηκε και σε τομείς, όπως αυτός της δανειστικής βιβλιοθήκης και της έντυπης ενημέρωσης των κατοίκων. Παράλληλα, οργάνωσε και παρουσίασε την καταγραφή της λαϊκής παράδοσης του τόπου, με μια σειρά ηλεκτρονικών και έντυπων εκδόσεων.
- Εν συνεχεία, το λόγο έλαβε ο κ. Φώτης Παρπύρης, Πρόεδρος του **Πολιτιστικού - Αθλητικού Συλλόγου Παλαιοκάστρου «Ο ΦΙΛΙΠΠΟΣ»**. Ο Πολιτιστικός και Μορφωτικός Αθλητικός Σύλλογος Παλαιοκάστρου «Ο Φίλιππος» ιδρύθηκε το 1979. Ορισμένες από τις δραστηριότητες του συλλόγου είναι η δημιουργία των χορευτικών τμημάτων, όπως επίσης η αναβίωση τοπικών εθίμων, η καταγραφή, συλλογή και έκθεση λαογραφικού υλικού, η δημιουργία τμήματος χορωδίας ενηλίκων, η διοργάνωση ομιλιών, προβολών, και ιστορικών αναφορών, καθώς και εκπαιδευτικών και ψυχαγωγικών εκδρομών. Ιδιαίτερα ενεργή υπήρξε και η συμμετοχή του συλλόγου σε εκδηλώσεις μνήμης για τα 100 χρόνια προσφυγικής προσφοράς από το Δήμο Ωραιοκάστρου.

- Ακολούθησε ο Πρόεδρος του **Πολιτιστικού Συλλόγου Νεοχωρούδας «ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ»** κ. Βασίλης Αρβανιτόπουλος. Ο Σύλλογος διαθέτει τμήματα παραδοσιακού χορού, θεάτρου, χορωδίας, ορειβατική ομάδα και ομάδα εθελοντικής αιμοδοσίας. Επιδεικνύει έντονη κοινωνική προσφορά, καθώς συχνά συγκεντρώνει υλικά αγαθά και χρήματα τόσο για να στηρίξει συγχωριανούς που βρίσκονται σε δυσμενή κατάσταση, όσο και ανθρώπους σε ολόκληρη την Ελλάδα σε στιγμές ανάγκης όπως φυσικές καταστροφές, πλημμύρες, πυρκαγιές, οικονομική ενίσχυση ασθενών και άλλα.
- Στη συνέχεια τον λόγο έλαβε η κυρία Βασιλική Μπούτσικα, Πρόεδρος του **Πολιτιστικού Συλλόγου Πενταλόφου**. Στον Σύλλογο λειτουργούν τμήματα παραδοσιακού χορού και τραγουδιού ενηλίκων, καθώς και παιδικά τμήματα. Επίσης, ο Σύλλογος δημιούργησε Λαογραφικό Μουσείο με αγάπη από τα μέλη του Συλλόγου και τη συμμετοχή όλων των κατοίκων του χωριού. Επιπλέον διατηρεί τράπεζα αίματος.
- Εκ μέρους του **Περιβαλλοντικού και Πολιτιστικού Συλλόγου Ωραιοκάστρου** στην επιτροπή απευθύνθηκε ο Πρόεδρος, κ. Γεώργιος Χατζηγεωργίου. Ο σύλλογος ιδρύθηκε το 2011 και όλα αυτά τα χρόνια έχει αναπτύξει μία σειρά δράσεων που στόχο έχουν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση.
- Ακολούθησε ο **Πολιτιστικός Σύλλογος Γυναικών Ωραιοκάστρου «ΑΡΙΣΤΗ»**, για τον οποίο μίλησε η Πρόεδρος του Συλλόγου κυρία Άννα Ραφαηλίδου.
- Εν συνεχεία, στην Επιτροπή απευθύνθηκε ο κ. Δημήτρης Στοϊλας, Ταμίας του **Συλλόγου Κρητών Ωραιοκάστρου και Φίλων «Ερωτόκριτος»**. Ο σύλλογος ιδρύθηκε το 2007, με σκοπό τη διαφύλαξη, ανάδειξη και διάδοση της κρητικής παράδοσης και κουλτούρας, καθώς και την τόνωση των ιστορικών δεσμών μεταξύ Κρήτης και Μακεδονίας. Οι δράσεις του στηρίζονται στο τρίπτυχο παράδοση, ιστορία και κοινωνική προσφορά.
- Τελευταίος σύλλογος που απευθύνθηκε στην Επιτροπή ήταν ο **Σύλλογος Πολιτισμού και Τέχνης «ΛΟΓΕΙΟΝ»**, ο οποίος εκπροσωπήθηκε από την Πρόεδρο κυρία Αναστασία Καραογλάνη. Σκοποί του Σωματείου είναι η δημιουργία, διατήρηση, ενθάρρυνση, βελτίωση και προώθηση του πολιτισμικού γίνεσθαι όπως αυτοί πραγματώνονται μέσα από τη διοργάνωση δράσεων που αφορούν στον πολιτισμό σε όλες του τις εκφάνσεις.

Συμπεράσματα:

Συνοψίζοντας λοιπόν καθίσταται σαφές ότι όλοι οι σύλλογοι κατά την παρουσία τους στην Επιτροπή είχαν ένα κοινό χαρακτηριστικό. Όλοι στις τοποθετήσεις και τις εισηγήσεις τους ανέφεραν ότι πέρα από την ανιδιοτελή προσπάθεια που κάνουν οι ίδιοι να διατηρήσουν την παράδοση αλλά και τον πολιτισμό τον οποίο έφεραν από τις πατρίδες τους, ζήτησαν τη στήριξη του έργου τους από την πολιτεία. Τόνισαν ιδιαίτερα την αναγκαιότητα αναγνώρισης της Γενοκτονίας των Χριστιανικών πληθυσμών της ανατολής, καθώς και τη δυνατότητα να συμπεριληφθεί το αίτημα αυτό στην διεθνή πολιτική ατζέντα. Τέλος, επεσήμαναν το πόσο σπουδαίο είναι να συμπεριληφθούν στο μάθημα της Νεοελληνικής ιστορίας με περισσότερες λεπτομέρειες τα γεγονότα της Μικρασιατικής Καταστροφής και οι διωγμοί που δέχθηκαν οι Ελληνικοί πληθυσμοί κατά την περίοδο αυτή, την περίοδο δηλαδή από το '14 μέχρι το '22 που ήταν και η περίοδος που έγινε ο ξεριζωμός.

Δ. 1922-2022 - Έτος Μνήμης: Συμπλήρωση 100 Χρόνων από την Μικρασιατική Καταστροφή

(2). Μαρτυρίες, βιώματα και δράσεις διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς των ξεριζωμένων πληθυσμών της Μικράς Ασίας από:

(ii) Προσφυγικούς Συλλόγους Παλαιάς Φώκαιας και Ν. Πέλλας

Εισηγητής: Διονύσιος Σταμενίτης

Εισαγωγή

Στις 25 Μαΐου και στις 30 Σεπτεμβρίου 2022 η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς πραγματοποίησε 2 συνεδριάσεις υπό την προεδρία του Προέδρου αυτής, κ. Σάββα Αναστασιάδη, με συμμετοχή Προσφυγικών Συλλόγων από την Παλαιά Φώκαια και τον Νομό Πέλλας.

Στη συνεδρίαση της 25^{ης} Μαΐου, με θέμα ημερήσιας διάταξης: *«Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Παλαιάς Φώκαιας «ΦΩΚΑΕΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ» και τον Σύλλογο Μικρασιατών Νομού Πέλλας «Η ΜΠΙΓΑ»*, τα μέλη της Επιτροπής ενημερώθηκαν από τα την κυρία Ζαχαρώ Φρατζέσκου, Πρόεδρο του Πολιτιστικού Συλλόγου Παλαιάς Φώκαιας «ΦΩΚΑΕΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ», τον Αντιπρόεδρο κ. Γεώργιο Κοτσώνη και τη Γενική Γραμματέα κυρία Χρυσούλα Ραφτοπούλου. Ακολούθως πραγματοποιήθηκε ενημέρωση από τον κ. Αντώνιο Μουράτογλου, Πρόεδρο του Συλλόγου Μικρασιατών Νομού Πέλλας «Η ΜΠΙΓΑ», την κυρία Ιωάννα Διαμαντή Αντιπρόεδρο, την κυρία Μαρία Κουρατζόγλου Γραμματέα και τον κ. Ιωάννη Γκουράνη Ταμιά. Ενώ στη συνεδρίαση της 30^{ης} Σεπτεμβρίου τα μέλη της Επιτροπής ενημερώθηκαν από τον Δήμαρχο Πέλλας κ. Γρηγόριο Στάμκο, τον Πρόεδρο της Πανελληνίας Ένωσης Καππαδοκικών Σωματείων κ. Θεοφάνη Ισακίδη, τη Γραμματέα του Πολιτιστικού Συλλόγου Νέου Μυλοτόπου «ΟΙ ΚΑΠΠΑΔΟΚΕΣ» κυρία Σοφία Κοσμόγλου, την Πρόεδρο του Πολιτιστικού Συλλόγου Δαμιανού Γιαννιτών «Ο ΔΙΟΓΕΝΗΣ» κυρία Μαρία Γαβριηλίδου- Κίσα, και το μέλος της Πανελληνίας Ένωσης Καππαδοκικών Σωματείων κυρία Παπαδοπούλου Βασιλική.

Με αφορμή τη συμπλήρωση 100 χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή και την οργάνωση από την πλευρά της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς συνεδριάσεων προς τιμή των θυμάτων και των ξεριζωμένων, οι προσκεκλημένοι Σύλλογοι της Επιτροπής ενημέρωσαν για τη δράση τους και τον σκοπό που υπηρετεί η ίδρυση και η λειτουργία τους, ενώ ο Δήμαρχος Πέλλας, στη συνεδρίαση της 30^{ης} Σεπτεμβρίου παρουσίασε την περίπτωση της πόλης των Γιαννιτών, την άφιξη των προσφύγων εκεί, τον τρόπο που ενσωματώθηκαν και τον σημαντικό ρόλο που διαδραμάτισαν έπειτα στην ανάπτυξη και την πρόοδο της περιοχής.

Βιογραφικά στοιχεία Συλλόγων και δραστηριότητα

Ο Σύλλογος «ΦΩΚΑΕΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ» ιδρύθηκε το 2002 και παρουσιάζει πλούσια δραστηριότητα, η οποία επικεντρώνεται στην ανάδειξη της ιστορίας της Παλαιάς Φώκαιας της Μικράς Ασίας. Με το πέρασμα του χρόνου και μέσα από τη διοργάνωση εκδηλώσεων και την πρωτοβουλία δράσεων, ο Σύλλογος εξελίχθηκε σε ένα δυναμικό οργανισμό που κατέχει σημαντική θέση στα πολιτιστικά δρώμενα της περιοχής, στην οποία αναπτύσσεται και δραστηριοποιείται.

Όπως ενημέρωσε η Πρόεδρος τα μέλη της Επιτροπής, ο Σύλλογος έχει δική του λέσχη ανάγνωσης, μαθήματα μουσικοκινητικής αγωγής και χορού για παιδιά και, επίσης, διοργανώνει πάρα πολλές πολιτιστικές εκδηλώσεις κάθε είδους: Ομιλίες, προβολές, αφιερώματα σε ποιητές μας, αφιερώματα σε λογοτέχνες, αφιερώματα σε μεγάλα ιστορικά πρόσωπα, πολιτιστικές εκδρομές, εκπαιδευτικές εκδηλώσεις και πλήθος άλλων δραστηριοτήτων.

Στη συνεδρίαση της Επιτροπής μέσα από την προβολή οπτικό-ακουστικού υλικού παρουσίασαν μια πλήρη και ολοκληρωμένη εικόνα της ιστορίας της Παλαιάς Φώκαιας, τον τρόπο ζωής των προγόνων τους, τα ήθη και τα έθιμα, την καθημερινότητα, τις ιστορικές και σημαντικές μορφές που προέρχονται από εκεί και τον τρόπο που συνδέουν τη δράση τους με τον πολιτιστικό πλούτο που κληρονόμησαν από τους προγόνους τους. Τέλος, η Επιτροπή ενημερώθηκε για τους στόχους του Συλλόγου και έγινε αποδέκτης των αιτημάτων τους.

Ο Σύλλογος Μικρασιατών Νομού Πέλλας «Η ΜΠΙΓΑ», με έδρα την πόλη της Έδεσσας ιδρύθηκε το 2002 από μια ομάδα πολιτών του Νομού Πέλλας. Απαριθμεί περίπου 400 μέλη και κύριος σκοπός του είναι η διαφύλαξη, προαγωγή και διάδοση των μικρασιατικών εθίμων και ιστορίας εν γένει, καθώς και η περισυλλογή και διάσωση λαογραφικού υλικού σχετικό με τη ζωή των Μικρασιατών. Παρουσιάζει πλούσια και ενδιαφέρουσα δράση και έχει συνεισφέρει σημαντικά στην ανάπτυξη μνημείων στην πόλη της Έδεσσας. Τονίζεται ότι υπήρξε καθοριστική η συμβολή του για τη δημιουργία ιδιόκτητης στέγης αφιερωμένης στον Μικρασιατικό Πολιτισμό.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης οι εκπρόσωποι του Συλλόγου έκαναν αναφορές στα ιστορικά γεγονότα και ενημέρωσαν τα μέλη της Επιτροπής για τη δράση του, σημειώνοντας ότι ο Σύλλογος διοργανώνει εκθέσεις, ενημερωτικές ημερίδες, συζητήσεις και παρουσιάσεις βιβλίων σχετικές με τη Μικρασιατική Ιστορία και Παράδοση. Κατέγραψε και καταγράφει προσφυγικές μαρτυρίες. Διοργανώνει προσκυνηματικές εκδρομές της αλησμόνητης πατρίδας του Ελληνισμού. Καθιέρωσε και πραγματοποιεί κάθε Σεπτέμβριο στην Πλατεία Χρυσοστόμου Σμύρνης του πρώτου Προσφυγικού Συνοικισμού της Έδεσσας εκδηλώσεις μνήμης για τη Γενοκτονία του Μικρασιατικού Ελληνισμού. Έκανε θεσμό τη συνάντηση χορωδιών που διοργανώνει με επιτυχία κάθε χρόνο εδώ και 8 χρόνια στην Έδεσσα, με χορωδίες από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Διοργανώνει κάθε χρόνο «βραδιά Μαντί», όπου οι γυναίκες του Συλλόγου μαγειρεύουν εθελοντικά το παραδοσιακό φαγητό και το προσφέρουν στα μέλη, σε ένα γνήσιο μικρασιατικό γλέντι, φροντίζοντας για τη διατήρηση της πλούσιας γαστρονομικής μικρασιατικής παράδοσης. Επί σειρά οκτώ ετών συνδιοργανώνει με άλλους συλλόγους της Έδεσσας το Πανελλήνιο Αντάμωμα Ελληνικών Παραδόσεων «ο χορός είναι ζωή» με συμμετοχή παραδοσιακών χορευτικών συγκροτημάτων από όλη την Ελλάδα. Εκδίδει κάθε χρόνο ημερολόγιο με λαογραφικό περιεχόμενο μικρασιατικού ενδιαφέροντος, λειτουργεί τμήμα

παραδοσιακής χορωδίας αλλά και τμήματα χορευτικών, ένα ενηλίκων και ένα τμήμα παραστάσεων. Συμμετέχει με την παραδοσιακή χορωδία και το χορευτικό τμήμα παραστάσεων σε φεστιβάλ και εκδηλώσεις εντός και εκτός της Ελλάδος. Συμμετέχει σε ευρωπαϊκά προγράμματα με εταίρους από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Είναι μέλος της Ομοσπονδίας Προσφυγικών Σωματείων Ελλάδας. Και τέλος, στα πλαίσια μνήμης και γνώσης για τα 100 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή έχει προγραμματίσει μια σειρά από δράσεις.

Η Πανελλήνια Ένωση Καππαδοκικών Σωματείων είναι ένα μη κερδοσκοπικό σωματείο που ιδρύθηκε το 2008 και λειτουργεί με έδρα την Θεσσαλονίκη. Όπως ενημέρωσε ο Πρόεδρος του Συλλόγου, βασικό σκοπός του Συλλόγου είναι η προώθηση των ιδεωδών και αξιών του Ελληνοχριστιανικού πολιτισμού και η κοινωνική, οικονομική και πολιτισμική προαγωγή των σωματείων μελών της. Για τον σκοπό αυτό, επιδιώκει την δραστηριοποίηση και ανάπτυξη πρωτοβουλιών, σε πανελλήνια και διεθνή κλίμακα. Η Πανελλήνια Ένωση Καππαδοκικών Σωματείων επιδιώκει:

α. Την προβολή των δραστηριοτήτων των Σωματείων μελών της, **β.** Τη μελέτη των προβλημάτων, την ανάπτυξη των σχέσεων και την συνεργασία μεταξύ όλων των Καππαδοκικών Συλλόγων και **γ.** Τη σύσφιξη των σχέσεων, την καλλιέργεια του πνεύματος της φιλίας και της ειρήνης μεταξύ των μελών της, τη θέση και τον προσδιορισμό νέων στόχων και ιδεών που αφορούν τον Ελληνοχριστιανικό Καππαδοκικό πολιτισμό. Η Πανελλήνια Ένωση Καππαδοκικών Σωματείων στηρίζει τις ενέργειες και τις δραστηριότητες των φορέων μελών της, συμπαραστέκεται σε αυτές για την καλύτερη εκπλήρωση των στόχων τους, χωρίς να παρεμβαίνει στα εσωτερικά των φορέων μελών της.

Την πλούσια δραστηριότητα της Ένωσης και τους στόχους που εξυπηρετεί παρουσίασε κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης ο Πρόεδρος της κ. Ισακίδης, ο οποίος μεταξύ άλλων μίλησε και για την ανάγκη διασφάλισης της συλλογικής μνήμης, η οποία δεν λειτουργεί ως έκφραση αλυτρωτισμού, αλλά ως σημείο αναφοράς, ώστε ποτέ να μην ξεχαστεί η μαρτυρία των θυμάτων, αλλά και να υπενθυμίζονται διαρκώς οι φρικτές πράξεις του θύτη, προκειμένου να υπάρξει καταδίκη του και να μην επαναληφθούν παρόμοια εγκλήματα.

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Νέου Μυλοτόπου «ΟΙ ΚΑΠΠΑΔΟΚΕΣ» αποτελεί τη συνέχεια του Εκπολιτιστικού Μορφωτικού Συλλόγου Αγροτόπαιδων που ιδρύθηκε το 1958 από τους κατοίκους του Νέου Μυλοτόπου Δήμου Πέλλας, το μεγαλύτερο ποσοστό των οποίων αποτελείται από πρόσφυγες οι οποίοι έχουν έρθει από την Καππαδοκία και συγκεκριμένα από τα χωριά Κιουρουμτζέ (Ρωμιοχώρι), Σατί και Τασί. Οι δραστηριότητες του Συλλόγου είναι πολλές και ποικίλες, με κύρια δραστηριότητά του το χορευτικό τμήμα το οποίο αποτελείται από 120 χορευτές όλων των ηλικιών. Οι χοροί που παρουσιάζονται στις εκδηλώσεις στις οποίες παίρνει μέρος ο Σύλλογος είναι κυρίως Καππαδοκίας, Ερυθραίας, Προποντίδας, Μακεδονίας. Λειτουργεί, επίσης, χορωδία αποτελούμενη από 25 άτομα, τμήματα ζωγραφικής (παιδικό – ενηλίκων) τα οποία παρακολουθούν 20 άτομα, έργα των οποίων έχουν εκτεθεί μέχρι τώρα σε διάφορες εκθέσεις και δραστηριότητες του Συλλόγου και έχουν αποκομίσει πολύ θετικά σχόλια. Στο πλαίσιο των δυνατοτήτων του ο Σύλλογος κατά καιρούς έχει συμπεριλάβει στις δραστηριότητές του τμήματα πηλοπλαστικής, ψηφιδωτών, κοπτικής- ραπτικής και ημερίδες με θέματα που απασχολούν τον

σημερινό άνθρωπο όπως οικολογία, ναρκωτικά και θέματα υγείας. Ο Σύλλογος είναι μέλος της Ομοσπονδίας Προσφυγικών Σωματείων Ελλάδας και της Πανελληνίας Ένωσης Καππαδοκικών Σωματείων. Τέλος, στόχος του Συλλόγου είναι την επόμενη διετία να μπορέσει να ολοκληρώσει τις εργασίες αποκατάστασης του πρώην αστυνομικού τμήματος που βρίσκεται εντός του οικισμού του Νέου Μυλοτόπου και να λειτουργήσει εκεί Λαογραφικό μουσείο και βιβλιοθήκη.

Στη συνεδρίαση της Επιτροπής η Γραμματέας κυρία Κοσμόγλου ενημέρωσε τα μέλη της Επιτροπής με βάση τις μαρτυρίες των προγόνων της, οι οποίοι προέρχονταν από το χωριό Ρουμκιοϊκ, όπου στα τουρκικά το «ρουμ» σημαίνει ρωμιός, δηλαδή, «ρωμιοχώρι». Ήταν ένα ορεινό χωριό στην περιοχή των Φαράσων Καππαδοκίας και αριθμούσε 128 οικογένειες, όλοι τουρκόφωνοι χριστιανοί. Η εξόντωσή τους ξεκίνησε πολύ πριν το 1922 από τα Τάγματα Εργασίας «*Αμελέτα Μπουρού*» και ολοκληρώθηκε με τη φωτιά που έβαλαν οι Τσέτες και οι Τούρκοι κατ' εντολή των Νεότουρκων στην Ορθόδοξη Εκκλησία στις 22 Φεβρουαρίου του 1923, ένα μήνα, περίπου, μετά την υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάνης για την ανταλλαγή των πληθυσμών. Το 1924, ύστερα από περιπλάνηση αρκετών μηνών σε διάφορα μέρη της Μακεδονίας δημιούργησαν τον Νέο Μυλότοπο. Κλείνοντας την τοποθέτησή της η Γραμματέας του Συλλόγου μίλησε για το ηθικό χρέος μας απέναντι στις γενιές που ακολουθούν, ώστε να τους μεταφέρουμε τη γνώση, καθώς η μνήμη είναι ζωτική ανάγκη για ένα λαό και αποτελεί πρωταρχικής σημασίας παράγοντα για τη συγκρότηση της συλλογικής του ταυτότητας.

Ο Πολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Δαμιανού Γιαννιτών «Ο Διογένης» ιδρύθηκε το 1995 από κατοίκους του οικισμού Δαμιανού, οι οποίοι είναι πρόσφυγες του Σιβρί Χισάρ, το οποίο βρίσκεται στην περιφέρεια του Ακσεράι - Γκέλβερι της βορειοδυτικής Καππαδοκίας. Ο Σύλλογος παρουσιάζει σημαντική δραστηριότητα, με τρία τμήματα παραδοσιακών χορών, με χοροδιδάσκαλο τον κ. Ορέστη Στοϊωάννου, ένα τμήμα χορωδίας και ένα τμήμα ζωγραφικής. Τα χορευτικά τμήματα μετά από έρευνα και με σεβασμό στην αυθεντικότητα παρουσιάζουν χορούς και τραγούδια όλων των περιοχών, όπου έζησε και δημιούργησε πολιτισμό ο Ελληνισμός μας και ο Σύλλογος έχει συμμετάσχει σε πολλά ελληνικά φεστιβάλ με μεγάλη επιτυχία.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης η Πρόεδρος του Συλλόγου παρουσίασε τις δραστηριότητες, οι οποίες είναι πλούσιες με χαρακτηριστικότερες τις εορτές του Αγίου Δημητρίου τον Οκτώβριο με διήμερες εκδηλώσεις, του Αγίου Παντελεήμονα τον Ιούλιο, αντιγραφή της κόκκινης εκκλησίας του Σιβρί Χισάρ της Καππαδοκίας που χτίστηκε από τους κατοίκους του Δαμιανού.

Τοποθετήσεις μελών της Επιτροπής.

Οι Βουλευτές, μέλη της Επιτροπής, από την πλευρά τους ευχαρίστησαν τους εκπροσώπους των Συλλόγων για την πολύ ενδιαφέρουσα ενημέρωση και τους συνεχάρησαν για τη δράση τους και για το έργο τους. Στάθηκαν ιδιαίτερα στο έργο που επιτελούν, σημειώνοντας ότι αποτελούν τη ζωντανή συνείδηση του ελληνικού έθνους, η οποία παρότι ταλαιπωρήθηκε μέσα από πολύ δύσκολες δοκιμασίες συνεχίζει να εκφράζεται και να δυναμώνει τη φωνή της πατρίδος. Τόνισαν την ανάγκη της στήριξης των Συλλόγων από την Πολιτεία, ώστε η δραστηριότητά τους να

αναπτυχθεί ακόμα περισσότερο, ενώ σημείωσαν την αξία της συνεργασίας, η οποία μπορεί να προσφέρει σημαντικά και ενδιαφέροντα αποτελέσματα.

Ιδιαίτερα σχολιάστηκε και το γεγονός της ενσωμάτωσης των προσφύγων από το ελληνικό κράτος και τονίστηκε ότι πρόκειται για το κορυφαίο επίτευγμά του. Ένα επίτευγμα, το μέγεθος του οποίου μπορεί κάποιος να το αντιληφθεί αν πάει τη μνήμη πίσω και κοιτάξει την Ελλάδα του 1922 που υποδέχτηκε τους πρόσφυγες, μια χώρα αποκαλούμενη οικονομικά ασταθής και χρεωμένη με ένα ταραγμένο εσωτερικό, ύστερα από δέκα χρόνια πολέμου και μαχών.

Συμπεράσματα.

Στο τέλος της συνεδρίασης κοινό τόπο αποτέλεσε η ανάγκη για εμβάθυνση των συνεργασιών, με σκοπό, την ανάδειξη του ζητήματος της γενοκτονίας των Ελλήνων της Ανατολής, την ένωση των δυνάμεων για τη μεγαλύτερη αναγνώρισή τους από την παγκόσμια κοινότητα, αλλά επίσης και την περαιτέρω ενίσχυση του έργου των Συλλόγων, που προσφέρουν στη διάδοση και την τήρηση των αξιών, των ηθών και των εθίμων. Σημειώθηκε ότι η Μικρασιατική Καταστροφή υπήρξε η μεγαλύτερη τραγωδία της ελληνικής ιστορίας, την οποία η χώρα μας, παρά τη μεγάλη δυσκολία, την αντιμετώπισε ουσιαστικά δίνοντας μας σήμερα το παράδειγμα, ότι ακόμα και μπροστά στη μεγαλύτερη δυσκολία ο δρόμος πρέπει να οδηγεί προς τα εμπρός. Τέλος, τονίστηκε η βούληση της Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς να δώσει τη δυνατότητα στους συλλόγους να γίνουν ευρέως γνωστοί και να εκθέσουν τις απόψεις τους.

Δ. 1922-2022 - Έτος Μνήμης: Συμπλήρωση 100 Χρόνων από την Μικρασιατική Καταστροφή

(2). Μαρτυρίες, βιώματα και δράσεις διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς των ξεριζωμένων πληθυσμών της Μικράς Ασίας από:

(iii) Προσφυγικούς Συλλόγους Ν. Ροδόπης

Εισηγητής: Ευριπίδης Στυλιανίδης

102 χρόνια από την ενσωμάτωση της Θράκης στον Εθνικό κορμό και 100 χρόνια μετά την Μικρασιατική καταστροφή, αποτελεί σημαντικό γεγονός ότι η Βουλή των Ελλήνων και ιδιαίτερα η Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς ανέλαβε την πρωτοβουλία να παραχωρήσει το πιο έγκριστο βήμα στα προσφυγικά σωματεία της Θράκης και ιδιαίτερα της Ροδόπης.

Η κίνηση αυτή δεν έχει μόνο συμβολικό χαρακτήρα τιμής και μνήμης για όλους όσους αγωνίστηκαν ή θανατώθηκαν για την πατρίδα. Δεν έχει απλά χαρακτήρα μνήμης για τις αλησμόνητες πατρίδες και διδαχής για την ιστορία του έθνους προς τις νεότερες γενιές. Έχει κυρίως χαρακτήρα αφύπνισης όλων των νέων και υγείων δυνάμεων της πατρίδας και του έθνους απανταχού της γης. Στόχος είναι σαφώς η γνώση της ιστορίας από τη νεότερη γενιά, αλλά και η επισήμανση και διόρθωση εθνικών λαθών που δίχασαν τους Έλληνες και έβλαψαν την πατρίδα. Παράλληλα η κίνηση αυτή αποκτά υπεραξία, διότι φωτίζει τις δράσεις όλων αυτών που κρατούν ζωντανές τις μνήμες και τις παραδόσεις, σύνθετον με τις δράσεις τους τη σύγχρονη πολιτιστική ταυτότητα του έθνους, αναδεικνύουν τις αρετές και τις δυνατότητες των νέων Ελλήνων, όχι ως μιμητές ξένων πολιτισμών, αλλά ως συνεχιστές του δικού μας μεγάλου και διαχρονικού Ελληνικού πολιτισμού, όπως συνδιαμορφώθηκε από τον Ελληνισμό του Πόντου, της Θράκης, της Ιονίας, της Καππαδοκίας, της Β. Ηπείρου και της Κύπρου.

Από το Ν. Ροδόπης στην Επιτροπή της Βουλής, προσκλήθηκαν 11 σωματεία τα οποία κατέθεσαν δια των εκπροσώπων τους συμπυκνωμένα την ιστορία τους, με αναφορά στην πατρίδα που άφησαν πίσω, ανέλυσαν την ταυτότητά τους και ανέδειξαν τις δράσεις τους απευθυνόμενα, όχι μόνο στα μέλη της εθνικής αντιπροσωπείας, αλλά και στο σύνολο του Ελληνικού λαού, δια της Τηλεόρασης της Βουλής και Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης. Συγκεκριμένα μίλησαν οι παρακάτω:

1. Για τον ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΧΟΡΕΥΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΘΡΑΚΩΝ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ ο κ. Χρήστος Τζερινικούδης:

«Είμαστε γόννοι τέταρτης και πέμπτης γενιάς προσφύγων, που υπηρετούμε με πάθος και αφοσίωση τη θρακιώτικη λαϊκή παράδοση, μέσα από τα ήθη, τα έθιμα, τη μουσική και τον χορό, αλλά και την εν γένει μελέτη της ιστορικής πολιτιστικής και λαογραφικής φυσιογνωμίας της, που είναι στοιχεία αναπόσπαστα της εθνικής μας παράδοσης και αποτελούν μέσο για τη γνωριμία με τη Θράκη μας, που έχει μια σχέση αιώνων με τον άνθρωπο, τόσο παλιά όσο οι μύθοι και η ιστορία της».

2. Για τον ΣΥΛΛΟΓΟ ΚΑΠΠΑΔΟΚΩΝ ΚΑΙ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΩΝ ΝΟΜΟΥ ΡΟΔΟΠΗΣ "Ο ΜΕΓΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ" ο κ. Χαράλαμπος Φαρασόπουλος:

«Όλη η Μικρά Ασία έσφυζε από έναν Ελληνισμό ζωντανό, δραστήριο, παραγωγικό, περήφανο και δημιουργικό, που έγραψε επί αιώνες έπη δόξας και έγινε λίκνο της ορθοδοξίας. Ήταν η ψυχή και η καρδιά του Βυζαντίου. Ένας Ελληνισμός με σοφούς ποιητές, καλλιτέχνες, εθνικούς ευεργέτες, που λάμπρυνε και δόξαζε το έθνος μας. Αυτός ο πανάρχαιος ελληνισμός της Μικράς Ασίας έγινε, μετά την πτώση του Βυζαντίου, αντικείμενο διωγμού, εξευτελισμού και αφανισμού από τους κατακτητές του, χρησιμοποιώντας διάφορες μεθόδους. Όμως, η μεγάλη, η απάνθρωπη και εγκληματική γενοκτονία του αποδεκατισμένου ελληνισμού έγινε κατά τη Μικρασιατική Καταστροφή στην οποία οδήγησαν λάθη και παραλείψεις, που δεν θα ήθελα να αναφερθώ, με φρικτό τέλος τη σφαγή αμάχων μπροστά στην εγκληματική απάθεια των πολιτισμένων ευρωπαϊών συμμάχων μας».

3. Για τον ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΟΜΙΛΟ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ η κυρία Ελευθεριάδου Ελευθερία:

«Το λαογραφικό ιστορικό μουσείο Κομοτηνής του Μορφωτικού Ομίλου έγινε πραγματικότητα στις 14 Μαΐου του 1975. Από το 1989 έως και σήμερα, στεγάζεται στη μία από τις δύο ιδιόκτητες παραδοσιακές οικίες, αυτή του Πειΐδη διατηρητέου κτίσματος και περιλαμβάνει τοπικές ενδυμασίες από την Ανατολική, Βόρεια, Δυτική Θράκη και τη Μικρά Ασία και εκθέματα από την καθημερινή ζωή των προσφύγων. Ξεχωριστή θέση κατέχουν τα προσωπικά κειμήλια του Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσάνθου. Σημαντικό επίτευγμα είναι η βιβλιοθήκη του Μορφωτικού Ομίλου, η οποία αριθμεί περί τους 1.200 τόμους που αναφέρονται κυρίως στην ιστορία, την αρχαιολογία και τη λαογραφία της Θράκης και αποτελεί σπουδαία λαογραφική πηγή για τους μελετητές. Το ιστορικό της αρχείο εμπλουτίζεται συνεχώς και σήμερα η συλλογή αυτή είναι μοναδική στο είδος της».

4. Για το ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΠΟΝΤΙΩΝ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ «Ο Εύξεινος Πόντος» η κυρία Φωτεινή Φιλιππίδου:

«Εκτός όμως από αυτό το θλιβερό κομμάτι της ιστορίας μας, ασχολείται και με την ανάδειξη όλων των πτυχών του παρελθόντος, μέσα από μια πλειάδα εκδηλώσεων και προβάλλοντας σημαντικές προσωπικότητες, που σφράγισαν με τη δράση τους την ιστορία του Πόντου, όπως είναι ο μητροπολίτης Τραπεζούντος και μετέπειτα Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος, Χρυσάνθος Φιλιππίδης. Μέσα από τις πολυετείς και πολυσχιδείς δραστηριότητές του, ο Σύλλογος έχει κατορθώσει να γαλουχήσει πολιτιστικά πολλές γενεές και να προβάλλει την παράδοση και τη λαογραφία του Πόντου, πέραν των ορίων του νομού Ροδόπης και φυσικά αναδεικνύοντας και την πόλη της Κομοτηνής, μέσα από τις δράσεις του Συλλόγου, αποτελώντας αναπόσπαστο κομμάτι της πολιτιστικής ψηφίδας, της πολυπολιτισμικής Κομοτηνής και ευρύτερα της Ροδόπης, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό, στην πολιτιστική αναβάθμιση του τόπου και της πατρίδας μας γενικότερα».

5. Για τον ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΠΟΝΤΙΩΝ ΘΡΥΛΟΡΙΟΥ «Η Κερασούντα και το Γαρς» η κυρία Χρύσα Μαυρίδου:

«Το Θρυλόριο είναι ένα ακραιφνώς ποντιακό χωριό, που κατοικήθηκε το 1923 από δύο ομάδες Ελλήνων ποντίων προσφύγων, καταγόμενες από την περιοχή της Κερασούντας και του Γαρς. Η οδύσσειά τους ξεκίνησε το 1920 και αφού περιπλανήθηκαν μετά τη Συνθήκη της Λωζάνης, εγκαταστάθηκαν στο Θρυλόριο. Μέσα

στην καταστροφή επέλεξαν να διασώσουν τα θρησκευτικά τους κειμήλια, τα οποία κοσμούν σήμερα την Εκκλησία Κωνσταντίνου και Ελένης στο χωριό. Λόγω της κουλτούρας και της συγκρότησης που είχαν στην πατρίδα, όταν ήρθαν στο Θρυλόριο, αφού απέκτησαν σπίτια, φρόντισαν να φτιάξουν, πρώτα απ' όλα, Αγροτικό Συνεταιρισμό το 1924 και, μάλιστα, έναν από τους πρώτους στον νομό. Δύο χρόνια αργότερα, το 1926, έχτισαν τα σχολεία τους, γιατί είχαν πολύ ψηλά στην κουλτούρα τους την παιδεία και τέλος, το 1928, έχτισαν την εκκλησία τους».

6. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΝΤΙΩΝ Ν. ΡΟΔΟΠΗΣ «Η Τραπεζούντα» η κυρία Ελένη Κακουλίδου:

«Κορυφαία εκδήλωση είναι η διοργάνωση των «Παρχαρίων». Η λέξη «Παρχάρια» στη διάλεκτο των Ελλήνων του Πόντου σημαίνει οροπέδια. Πρόκειται για ένα αρχαίο υπαίθριο ολοήμερο πανηγύρι, που έφεραν οι Μαυροθαλασσίτες πρόσφυγες πρόγονοί μας από τον αλησμόνητο Πόντο, με χορευτικές και παλιστικές κυρίως εκδηλώσεις, αλλά και προσφορά παραδοσιακών εδεσμάτων. Η εκδήλωση, που είναι πλέον γνωστή σε όλη την Περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, αποτελεί μοναδική αφορμή παρουσίασης του παραδοσιακού χορού στον φυσικό του χώρο, αλλά και γνωριμίας των κατοίκων της πεδινής περιοχής με τη σπάνια ομορφιά της Οροσειράς της Ροδόπης και αποτελεί πόλο έλξης χιλιάδων επισκεπτών κάθε χρόνο. Πλήθος άλλων εθίμων αναβιώνουν από τον Σύλλογο, όπως τα παραδοσιακά κάλαντα, τα Κερκέλια, το ταφικό έθιμο, οι μωμόγεροι και άλλα και διοργανώνονται εκδηλώσεις για τη γνωριμία με την παράδοση και την ιστορία».

7. Για τον ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΡΩΜΥΛΙΩΤΩΝ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ η κυρία Ζαφειρία Συρμού:

«Οι πρώτοι Ανατολικορωμιώτες πρόσφυγες ήρθαν στην περιοχή της Ροδόπης, κατά το τρίτο κύμα προσφυγικών ροών προς την Ελλάδα, τα έτη 1918 έως 1925 και εγκαταστάθηκαν σε 24 σημεία του νομού μας, φέρνοντας μαζί τους την πλούσια πολιτιστική τους κληρονομιά η οποία ισχυροποιεί την ταυτότητά μας, δημιουργώντας το αίσθημα του συνανήκειν. Στην πόλη της Κομοτηνής εποικήσαν, κυρίως πρόσφυγες από την επαρχία Καβακλί, οι οποίοι διαμένουν κυρίως στην περιοχή Καβακλιώτικα. Η συμβολή του Πολιτιστικού Συλλόγου, όπως και όλων των Πολιτιστικών συλλόγων της Ροδόπης στη χάραξη πολιτισμού και, συγχρόνως στην ανάδειξη της παράδοσης των προσφύγων, αποτελεί ένα καλό παράδειγμα ενότητας, συνεργασίας, ανθρωπισμού και αλληλεγγύης».

8. Για τον ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΙΑΣΜΟΥ Ν. ΡΟΔΟΠΗΣ ο κ. Ηλίας Μπούκας:

«Αναμφίβολα, καύχημα του Ιάσμου αποτελεί ο Πολιτιστικός Σύλλογος, ο οποίος ιδρύθηκε το 1983. Συμπληρώνει δηλαδή σχεδόν 40 χρόνια αδιάλειπτης λειτουργίας και προσφοράς. Αναφέρω παρακάτω ενδεικτικά κάποιες από τις δραστηριότητές του.

Στο Σύλλογό μας λειτουργούν καταρχάς χορευτικά τμήματα παραδοσιακών και μοντέρνων χορών, απόκτημα πολύτιμο οι 200 ιδιόκτητες φορεσιές αυθεντικές ή ακριβή αντίγραφα από τις περιοχές του Ιάσμου, της Ανατολικής Ρωμυλίας, αλλά ακόμα και της νησιωτικής Ελλάδας, της Ηπείρου, της Θεσσαλίας, της Μακεδονίας και του Έβρου. Με τις χορευτικές αυτές ομάδες λαμβάνουμε μέρος στις καθιερωμένες παρελάσεις και στα κάλαντα συνοδεία παραδοσιακών οργάνων, σε φεστιβάλ χορού και ανταμύματα, εντός και εκτός συνόρων, στις λαογραφικές εορτές της Ξάνθης και φυσικά στα Ελευθέρια Θράκης στην Κομοτηνή».

9. Για τον ΣΥΛΛΟΓΟ ΠΟΝΤΙΩΝ ΣΑΠΩΝ «Τα Κασσιτερά» ο κ. Χρήστος Χιωτέλης:

«Ένα σύντομο ιστορικό για τον οικισμό των Κασσιτερών. Μετά τη Συνθήκη της Λωζάνης του 1923, περίπου 120 οικογένειες καταγόμενες οι περισσότερες από την περιοχή της Νικόπολης του Πόντου, Γαράσαρη, Σεμπίν Καραχισάρ η σημερινή ονομασία, ξεριζωμένοι, αφήνοντας τα σπίτια και τις περιουσίες τους εγκαταστάθηκαν στα Κασσιτερά Ροδόπης και έζησαν εκεί από το 1924 ως το 1947. Από το 1947 και έπειτα, λόγω κυρίως του εμφυλίου, αναγκάζονται να μετεγκατασταθούν στις Σάπες, συμβάλλοντας σημαντικά στην οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική ανάπτυξή τους.

Σήμερα οι Σάπες, πρωτεύουσα του Δήμου Μαρωνείας- Σαπών, όπου έχει την έδρα του και ο Σύλλογός μας, είναι μια πολυπολιτισμική κοινωνία αποτελούμενη από χριστιανούς με καταγωγή από την Ανατολική Θράκη, Σαρακατσάνους, Ηπειρώτες, Πόντιους, που ήρθαν στην περιοχή το 1924 και παλιννοστούντες από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, που εγκαταστάθηκαν στην περιοχή το 1991 με 1992, καθώς και από μουσουλμάνους κατοίκους, που αυτά τα χρόνια όλοι μαζί αποτελούν πρότυπο ειρηνικής και αρμονικής συνύπαρξης και συνεργασίας».

10. Για τον ΣΥΛΛΟΓΟ ΚΙΖΔΕΡΒΕΝΙΩΝΤΩΝ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΩΝ Ν. ΡΟΔΟΠΗΣ ο κ. Γιώργος Κεπελής:

«1922 - 2022: Συμπληρώνονται 100 χρόνια από τη μεγαλύτερη τραγωδία του Ελληνισμού, τη Μικρασιατική Καταστροφή, μια από τις πιο θλιβερές επετείους της ελληνικής νεότερης ελληνικής ιστορίας. Το «1922» είναι ένας αριθμός που έχει ένα μοναδικό ειδικό βάρος στη συνείδηση του κάθε Έλληνα πολίτη και ιδιαίτερα του πρόσφυγα. Η κατάρρευση των Ελληνικών Δυνάμεων το 1922 στη Μικρά Ασία, οι σφαγές, οι λεηλασίες και η προσφυγιά που ακολούθησαν αποτελούν το αποκορύφωμα μιας συστηματικής προσπάθειας εξόντωσης του ελληνικού στοιχείου από την τρισχιλιετή παρουσία του στην πέρα του Αιγαίου Ελλάδα, μια περιοχή όπου αναπτύχθηκε η ωριμότερη φάση του ελληνικού πολιτισμού.

Η αποκατάσταση και αφομοίωση των προσφύγων της Μικρασιατικής Καταστροφής υπήρξε και παραμένει το μεγαλύτερο ειρηνικό επίτευγμα του νεοελληνικού κράτους.

ο Σύλλογος Κιζδερβενιωτών Μικρασιατών Νομού Ροδόπης, νεοϊδρυθείς σύλλογος, σκοπό έχει τη διάδοση, τη διατήρηση και τη μεταλαμπάδευση της πολιτιστικής κληρονομιάς των ελληνικών πατρίδων της Μικράς Ασίας, καθώς και την προώθηση της έρευνας, της μελέτης και της προβολής όλων των στοιχείων που συγκροτούν την ιστορία και τον πολιτισμό του μικρασιατικού ελληνισμού -και ιδιαίτερα των Κιζδερβενιωτών- πριν και μετά το 1922».

11. Για τον ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΤΩΝ ΕΝ ΘΡΑΚΗ ΔΙΑΒΙΟΥΝΤΩΝ ΣΑΡΑΚΑΤΣΑΝΕΩΝ ο κ. Γιώργος Νάκος:

Τη Συνεδρίαση της Βουλής άνοιξε ο **Μητροπολίτης Μαρωνείας και Κομοτηνής Παντελεήμων** τονίζοντας:

«Η συμπλήρωση των 100 χρόνων από τη μικρασιατική εκστρατεία και τη Μικρασιατική Καταστροφή μάς δίνει τη δυνατότητα να ξαναδιαβάσουμε την ιστορία μας και να την διδάξουμε έτσι όπως ατόφια την έγραψαν οι πρόγονοί μας, με το αίμα τους, με τις αγωνίες τους, με τον κόπο τους, να τη διδάξουμε στους νέους μας, στα παιδιά μας που έρχονται. Η ιστορική μας ταυτοπροσωπία, η γνώση της ιστορίας μας, νομίζω είναι ότι ιερότερο έχουμε να πράξουμε στο σήμερα και στο αύριο. Γι' αυτό, η Ιερά μας

Μητρόπολη εξέδωσε έναν τόμο, θα έλεγα, με ανέκδοτες φωτογραφίες, αλλά και με κείμενα, με συγγραφέα έναν συνεργάτη της Μητροπόλεως, ο οποίος αυτός τόμος και κυκλοφορεί. Έχει σταλεί σε βιβλιοθήκες, σε όλους τους Μητροπολίτες της Εκκλησίας της Ελλάδος, στον Μακαριότατο Αρχιεπίσκοπο και σήμερα, θα ήθελα να σας τον παραδώσω στα χέρια σας, κύριε Πρόεδρε, ούτως ώστε να κοσμήι εδώ την βιβλιοθήκη της Επιτροπής και να αποτελεί, επίσης, ένα ακόμη χρήσιμο θα έλεγα εργαλείο σε αυτούς που θέλουν να ξαναδιαβάσουν σήμερα την ιστορία μας».

Τη Συνεδρίαση, αφού τοποθετήθηκαν οι εκπρόσωποι όλων των κομμάτων, έκλεισε ο **Βουλευτής Ροδόπης της Νέας Δημοκρατίας κ. Ευριπίδης Στυλιανίδης** που είχε μαζί με τον Πρόεδρο κ. Σάββα Αναστασιάδη την πρωτοβουλία της πρόσκλησης, τονίζοντας τα εξής:

«Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θεωρώ ότι σήμερα τιμούμε τις μνήμες όλων αυτών που έδωσαν τις ζωές τους όλα τα προηγούμενα χρόνια, για να μπορέσουν να κρατήσουν άσβεστη τη φλόγα του Ελληνισμού. Τιμούμε τις μνήμες των 353.000 Ποντίων που θανατώθηκαν κατά τη γενοκτονία του Πόντου, τις μνήμες των 250.000 Θρακών από την Ανατολική και Βόρεια Θράκη. Τις μνήμες του 1,5 εκατομμυρίου Ελληνισμού που ξεριζώθηκε βάνουσα από την ανατολική πλευρά του Αιγαίου. Τιμούμε τις μνήμες αυτών και είμαι βέβαιος ότι επειδή μας βλέπουν από εκεί ψηλά ότι τους δίνουμε απέραντη χαρά, γιατί αυτή τη φορά μας υποδέχεται με ανοιχτή την αγκαλιά το Ελληνικό Κοινοβούλιο, για να μεταφέρουμε τις δικές μας απόψεις. Δεν ήταν πάντα έτσι. Όταν οι δικοί μας έφευγαν από τις αλησμόνητες πατρίδες, δεν πήγαιναν να σώσουν χρήματα. Παίρνανε την εικόνα από την εκκλησία, τα παιδιά τους και ότι λίγα μπορούσαν να κουβαλήσουν μαζί τους. Όταν ήρθαν εδώ στη μητρόπολη ξανάφτιαξαν εκκλησίες με τα ίδια ονόματα, για να στεγάσουν τα εικονίσματα που έσωσαν, ξανάφτιαξαν τα χωριά με τα ίδια ονόματα, βάζοντας το «νέα» μπροστά για να θυμούνται και να μην ξεχάσουν ποτέ τη ρίζα τους και ξαναφύτεψαν στην αυλή της προσφυγικής κατοικίας μια λεμονιά, μια αμυγδαλιά, μια τριανταφυλλιά, γιατί για εμάς τους Έλληνες της Ανατολής αυτή η εικόνα, η όσφρηση και η όραση, αλλά και η ακοή της καμπάνας ήταν η ρίζα, ήταν η ευθεία επικοινωνία με τους ανθρώπους που αφήσαμε πίσω. Τα πρώτα χρόνια ήταν δύσκολα. Μας θεωρούσαν πολλοί παρίες του εθνικού προϋπολογισμού. Υπήρξαν και βάρβαροι που μας αποκάλεσαν τουρκόσπορους, γιατί δεν σεβάστηκαν το τι οι γονείς μας και οι παππούδες μας σήκωσαν για πολλούς αιώνες στην πλάτη τους ολόκληρη την Ελλάδα σε αγώνες εθνικούς, όχι μόνο στη Μικρασιατική Καταστροφή, αλλά και στο Β΄ παγκόσμιο πόλεμο και στην Κύπρο.

Σήμερα τα πράγματα είναι διαφορετικά. Σήμερα μιλούμε από εδώ, από το βήμα του Κοινοβουλίου και θυμίζουμε στις νεότερες γενιές τι πέρασε ένας άλλος Ελληνισμός. Λέω ένας άλλος Ελληνισμός, γιατί πραγματικά, όπως είπα και σε άλλη τέτοιου είδους ευκαιρία, είναι άλλο πράγμα κατά το ελληνικό Σύνταγμα το κράτος, άλλο είναι ο λαός και άλλο είναι το έθνος. Το κράτος μας έχει ηλικία 200 χρόνια. Γιορτάσαμε, είδατε και την έκθεση της Βουλής, που παρουσιάζει ένα τμήμα της ιστορίας. Ο λαός είναι οι ψηφοφόροι. Σε αυτούς απευθυνόμαστε εμείς εδώ από όλα τα κόμματα κάθε μέρα και είναι αυτοί που μας κρίνουν και μας αναδεικνύουν ή μας καταδικάζουν, όταν δεν είμαστε συνεπείς. Το έθνος, όμως, είναι κάτι πολύ σημαντικότερο. Είναι οι νεκροί και οι αγέννητοι Έλληνες μαζί με τον λαό. Είναι οι γονείς και οι παππούδες μας, που μας παρέδωσαν μία περήφανη και δυνατή Ελλάδα και στους οποίους οφείλουμε πολλά.

Είναι και οι αγέννητοι, δηλαδή τα παιδιά μας, στα οποία χρωστάμε την Ελλάδα του μέλλοντος και πρέπει να την παραδώσουμε πιο ισχυρή από ότι την παραλάβαμε.

Σε αυτή την προσπάθεια, κυρίες και κύριοι, θεωρώ ότι τα Σωματεία που βρίσκονται σήμερα ενώπιόν σας, παίζουν καθοριστικό ρόλο. Πρώτα από όλα, γιατί στη σημερινή ελεύθερη Θράκη δεν εκδικήθηκαν γι' αυτά που πλήρωσαν οι οικογένειές τους, αλλά έσπευσαν από την πρώτη ώρα να αγκαλιάσουν τη μουσουλμανική μειονότητα και μαζί της να χτίσουν μια καινούργια πατρίδα για την οποία είμαστε απολύτως περήφανοι. Μια ανοιχτή δημοκρατική κοινωνία που σέβεται απόλυτα τα ανθρώπινα και μειονοτικά δικαιώματα και αποτελεί τον καθρέφτη της τιμής της σύγχρονης ελληνικής δημοκρατίας και το παράδειγμα που πρέπει να μιμηθούν πολλοί γείτονές μας, εάν πραγματικά πιστεύουν και θέλουν να κοιτάζουν προς τον ελεύθερο κόσμο.

Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστούμε που μας κάνετε την τιμή και είστε εδώ μαζί μας. Δείχνετε για ακόμα μία φορά εμπράκτως πόσο σέβεστε και αναγνωρίζετε την προσφορά του Ελληνισμού της Ανατολής που βιώνει σήμερα ανάμεσά μας μέσα από τα παιδιά του και από τα εγγόνια του, που εκπροσωπούν σήμερα εδώ τα προσφυγικά Σωματεία της Θράκης. Για ακόμα μία φορά ευχαριστώ.

«Πηγή, λοιπόν, λαών και χρόνων» έλεγε ο Κωστής Παλαμάς τη Θράκη και δεν είχε άδικο. Περιέγραψε, αλλά και προέβλεψε μια κοινωνία, στην οποία συνυπάρχουν ειρηνικά, αρμονικά και δημιουργικά διαφορετικές θρησκείες, διαφορετικές γλώσσες και διαφορετικοί πολιτισμοί. Έτσι όπως είχαμε μάθει να ζούμε εμείς κάποτε στο ανατολικό ρωμαϊκό κράτος, στη βυζαντινή αυτοκρατορία.

Η Θράκη, το όνομά της το αντλεί από δύο λέξεις. Μια που κάνατε εσείς ετυμολογία θα το επιχειρήσω και εγώ. Για άλλους είναι ο θώρακας, δηλαδή είναι η ασπίδα που προστατεύει την πατρίδα. Για άλλους είναι η θράκα, είναι η φλόγα που καίει κάτω από τη στάχτη και όταν βρίσκει τις συνθήκες γίνεται φωτιά και φωτίζει τους γύρω. Αυτό νομίζω ότι κάνει και η σημερινή Θράκη. Μέσα από την πολιτιστική δουλειά που κάνετε δεν γεμίζετε απλά τον ελεύθερο χρόνο σας. Συντηρείτε αυτή τη φλόγα, αυτή τη Θράκη, τη μεταλαμπαδεύετε στη νεότερη γενιά, διδάσκετε στα παιδιά μας πόσο σημαντικό είναι να μη μισούν, αλλά να αγαπούν, πόσο σημαντικό είναι να υπερασπίζονται την πατρίδα πιστεύοντας σε αυτήν και όχι μισώντας τους άλλους.

Σήμερα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θεωρώ ότι δικαιώνουμε τις μνήμες όλων αυτών που αγωνίστηκαν σε όλες τις προηγούμενες γενιές, για να μπορέσουμε σήμερα να είμαστε εμείς ελεύθεροι. Σήμερα, κύριε Πρόεδρε, η Επιτροπή αυτή, όπως εγκαινίασε να κάνει επ' ευκαιρία των 100 χρόνων από την μικρασιατική καταστροφή και το ξερίζωμα του Ελληνισμού της Ανατολής, επικαιροποιεί το μήνυμα το οποίο πρέπει να φτάσει όχι μόνο σε ολόκληρη τη χώρα, σε κάθε γωνιά της πατρίδας, αλλά και σε ολόκληρο τον κόσμο. Είναι ξεχωριστή στιγμή για εμάς η στιγμή που βιώνουμε, είναι μια στιγμή δικαίωσης, αλλά είναι και μια πρόκληση για να κερδίσουμε το μέλλον και να κάνουμε τα παιδιά μας να συνεχίσουν αυτό για το οποίο έχουν αγωνιστεί οι γονείς και οι παππούδες μας.

Θα μου επιτρέψετε κλείνοντας κύριε Πρόεδρε, να αναφέρω ένα βιωματικό παράδειγμα. Το έζησα στο χωριό Θρυλόριο, στο οποίο αναφέρθηκε προηγουμένως ο τοπικός Σύλλογος, πριν μερικά χρόνια, ως νεαρός Υφυπουργός των Εξωτερικών. Είχαν φέρει δύο ποντιακούς συλλόγους από την Τουρκία, για να χορέψουν στο πανηγύρι της Αγίας

Μαρίνας. Οι Πρόεδροί τους ζήτησαν να με δουν, αλλά ζήτησαν να με δουν διακριτικά, αντιλαμβάνεστε τι εννοώ ειδικά αυτές τις μέρες, και μου είπανε την ιστορία τους.

Οι γονείς τους ήταν ο Ομέρ και ο Χασάν. Ο Ομέρ ήταν μαραγκός, ο Χασάν ήταν υδραυλικός. Στην Κωνσταντινούπολη δούλευαν και οι δύο, δεν είχαν συναντηθεί ποτέ μεταξύ τους, δούλευαν στην ανακαίνιση του Χίλτον. Ο υδραυλικός ήταν μέσα στο μπάνιο και έφτιαχνε τους σωλήνες, ο μαραγκός στην κρεβατοκάμαρα κάρφωνε το κρεβάτι και όπως κάρφωνε το κρεβάτι του έφυγε το σφυρί και χτύπησε το δάκτυλό του ο Τούρκος και είπε αχ Παναγία μου και ο Ομέρ αποκρίνεται από μέσα τεμέτερον; Τεμέτερον λέει ο άλλος. Βρίσκονται, αγκαλιάζονται, συγκινημένοι. Ήταν από το ίδιο χωριό, έξω από την Τραπεζούντα, εξόριστοι, εξισλαμισθέντες, ενδεχομένως και κρυπτοχριστιανοί. Εγώ ρώτησα στα παιδιά που χόρευαν ποντιακά στο πανηγύρι, εσείς τι είστε; Δεν ξέρουμε λέει, δεν ξέρουμε αν είμαστε Έλληνες ή Τούρκοι, ξέρουμε ότι είμαστε όμως Πόντιοι, ακούμε την ίδια λύρα και χορεύουμε τους ίδιους χορούς. Ε, λοιπόν, ίσως, κάτω από τη στάχτη, να υπάρχει κρυμμένη αυτή η θράκα, που περιμένει από εμάς να την αναδείξουμε και να την οδηγήσουμε σε δρόμους καινούργιους, χωρίς να επαναλάβουμε, όμως, τα λάθη του παρελθόντος.

Σας ευχαριστούμε πολύ για ακόμα μια φορά για τη φιλοξενία εδώ».

Τη συνεδρίαση έκλεισε ο **Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων κ. Κωνσταντίνος Αν.Τασούλας:**

«Αυτό το οποίο αξίζει να θυμηθούμε όλοι και είμαι βέβαιος, εσείς, οι εκπρόσωποι των Προσφυγικών Σωματείων της Ροδόπης, το αντιλαμβάνεστε καλύτερα οι νεότερες γενιές, γιατί το προσωποποιείτε αυτό, η μεγάλη επιτυχία της χώρας μας, του Ελληνισμού, της φυλής μας, είναι, ότι μέσα από μία καταστροφή, χτίσαμε μία άλλη αποκατάσταση, όταν η μεγάλη ιδέα που μας γαλβάνιζε επί έναν αιώνα τελείωσε, γιατί χάθηκαν οι εθνολογικές βάσεις στην Ανατολή, τότε μετατρέψαμε εκείνη την μεγάλη ιδέα από εδαφική, από αλυτρωτική, σε μεγάλη ιδέα προκοπής, νοικοκυρέματος, ανάπτυξης της πατρίδας μας, η οποία, έτσι κι αλλιώς, είχε μεγαλώσει, όχι βέβαια στα όρια που ονειρευθήκαμε ή στα όρια που τεντώνοντας τις αντοχές μας πλησιάσαμε, αλλά πάντως σε πολύ μεγαλύτερα όρια.

Η Βουλή των Ελλήνων, φίλες και φίλοι, φέτος, όπως κάνει με την εδώ παρουσία σας, κάνει και με άλλες εκδηλώσεις τιμητικές αυτής της μνήμης, η οποία δεν είναι μνήμη συντριβής, είναι μνήμη αναστοχασμού και επανεκτίμησης μιας συμφοράς, η οποία οδήγησε σε άλλου είδους εξελίξεις τη χώρα και σε εξελίξεις, οι οποίες έχουν να κάνουν, επαναλαμβάνω, με τον εμπλουτισμό, τον πληθυσμιακό, τον πολιτιστικό και τον αναπτυξιακό μας εμπλουτισμό. Στην περιοχή απ' όπου εγώ κατάγομαι, υπάρχει Μπάφρα στα Γιάννενα, Ανατολή, Ασφάκα, υπάρχουν προσφυγικές καταβολές έντονες, έχουμε όλοι στις οικογένειές μας παρόμοιες οικογενειακές σχέσεις και ήθελα να ξέρετε, πως με την παρουσία σας εδώ, επιβεβαιώνεται ακριβώς τη θέληση του Ελληνισμού, τον πλούτο του οποίου δυναμώσατε, οι γονείς σας και οι παππούδες σας, επιβεβαιώνετε τη θέληση του Ελληνισμού, τελικά να έχει μια μεγάλη ιδέα πάντα. Μπορεί αυτή να αλλάξει, αλλά δεν παύει να είναι μεγάλη και αυτό το καιρό, η μεγάλη ιδέα είναι αυτή που διαδέχθηκε την εδαφική της έκφανση, είναι η πρόοδος, η ευημερία, η προκοπή της χώρας μας.

Πριν από πολλές δεκαετίες, όταν το κυπριακό ζήτημα έβραζε στις γενικές συνελεύσεις του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, πριν την ανεξαρτησία της Κύπρου το

1957, συζητήθηκε, επίσης, η αυτοδιάθεση της Κύπρου. Ο Τούρκος εκπρόσωπος στον ΟΗΕ, ένας από τους πιο διακεκριμένους διπλωμάτες της Τουρκίας ο Σελίμ Σαρπέρ, κατηγορήσε την Ελλάδα, ότι διεκδικεί την αυτοδιάθεση της Κύπρου γιατί έχει εδαφικές βλέψεις στο χώρο ενδότερα και με εφιαλτήριο την Κύπρο, θέλει να κατοχυρώσει αυτές τις εδαφικές βλέψεις, τις οποίες διεκδίκησε και με την εκστρατεία στη Μικρά Ασία πριν κάποια χρόνια. Σκεφτείτε, ήμασταν στο 1957.

Η απάντηση που εδόθη από τον Έλληνα αντιπρόσωπο ήταν ότι πράγματι η Ελλάς έχει μία μεγάλη ιδέα την οποία υπηρετεί, μόνο που αυτή η μεγάλη ιδέα δεν έχει σχέση με εδαφικές εξαπλώσεις και έφερε ένα παράδειγμα το 1957 ο τότε εκπρόσωπος της χώρας μας στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ. Είπε, εάν επί παραδείγματι πρέπει να κάνουμε ένα παγκόσμιο διαγωνισμό για το ποια χώρα θα οργανώσει καλύτερα μία όπερα, ποιος θα έπαιρνε το πρώτο βραβείο σήμερα το 1957, για να μετατεθούμε λίγο πίσω, λέει, το πρώτο βραβείο θα το έπαιρνε σίγουρα η Ελλάδα, γιατί διευθυντής της ορχήστρας θα ήταν ο Δημήτρης Μητρόπουλος, ο οποίος τότε, κυρίες και κύριοι, μεσουρανούσε ως μαέστρος παγκοσμίως. Σοπράνο θα ήταν η Μαρία Κάλλας, βαθύφωνος θα ήταν ο Μοσχονάς, της Μετροπόλιταν Όπερα της Νέας Υόρκης και τενόρος θα ήταν ο Πασχάλης, της Όπερας του Μιλάνο. Αυτή την Ελλάδα και αυτή τη μεγάλη ιδέα οραματιζόμαστε και από την οποία δεν έχει κανείς να απειληθεί, συνέχισε ο Έλληνας εκπρόσωπος, παρά μόνο να ωφεληθεί, γιατί είναι μια μεγάλη ιδέα πολιτισμού, μια μεγάλη ιδέα ειρήνης, μια μεγάλη ιδέα ανάπτυξης.

Τα προσφυγικά, λοιπόν, Σωματεία, τα οποία καλωσορίζουμε σήμερα εδώ στη Βουλή των Ελλήνων, εκπροσωπούν και προσωποποιούν αυτή τη μεγάλη ιδέα την καινούργια της Ελλάδος, της προκοπής, του πολιτισμού, της ανάπτυξης, αλλά ταυτόχρονα μιας Ελλάδος, η οποία σε περιπτώσεις που δέχεται προκλήσεις ή απειλές, δεν παύει να είναι αποφασισμένη και δεν παύει να είναι ενωμένη, ώστε αυτές τις απειλές, που έρχονται πάλι από την ίδια χώρα, από την Τουρκία, να τις αντιμετωπίσει, ξέροντας ότι μπορεί και στην ειρήνη, μπορεί και σε θέματα προκλήσεων, να προστατεύσει τον εαυτό της και να βοηθήσει τα παιδιά της να οικοδομήσουν το μέλλον τους.

Σας καλωσορίζω και πάλι και συγχαίρω τους συναδέλφους της Επιτροπής για την πρωτοβουλία τους, να φέρουν σε επαφή με την Επιτροπή Αποδήμων, στελέχη του προσφυγικού κόσμου, εκπροσώπους των προσφυγικών Σωματείων από όλη την Ελλάδα.».

Η πρωτοβουλία αυτή του Προέδρου της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς και Βουλευτή Θεσσαλονίκης κ. Σάββα Αναστασιάδη αποτελεί την πρώτη σοβαρή και ουσιαστική πολιτική παρέμβαση που δίνει εθνικό βήμα στον προσφυγικό Ελληνισμό, ενημερώνει, αφυπνίζει και καθοδηγεί τη σύγχρονη Ελλάδα, διότι ακούει την φωνή των ίδιων των απογόνων των προσφύγων από κάθε γωνιά της πατρίδας.

Δ. 1922-2022 - Έτος Μνήμης: Συμπλήρωση 100 Χρόνων από την Μικρασιατική Καταστροφή

(2). Μαρτυρίες, βιώματα και δράσεις διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς των ξεριζωμένων πληθυσμών της Μικράς Ασίας από:

(iv) Προσφυγικούς Συλλόγους Ν. Λαρίσης και Σύλλογος Τριγλιανών Ραφήνας

Εισηγήτρια: Ασημίνα Σκόνδρα

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς συνεδρίασε πολλακίς κατά την Γ΄ Σύνοδο της ΙΗ΄ Κοινοβουλευτικής Περιόδου, έχοντας συχνά ως θέμα ημερήσιας διάταξης την ενημέρωση της Επιτροπής από εκπροσώπους Συλλόγων με καταγωγή από τις αλύτρωτες πατρίδες. Η δράση τους, όχι μόνο κρατά ζωντανή την παράδοση, τον πολιτισμό, τα ήθη και τα έθιμα του λαού μας, αλλά και τα μεταλαμπαδεύει στις νέες γενιές, ώστε τα παιδιά μας να μαθαίνουν την ιστορία των προγόνων μας αυτούσια, χωρίς ωραιοποιήσεις και διαστρεβλώσεις.

Στη Συνεδρίαση της 22^{ας} Ιουλίου 2022 η Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς συνεδρίασε με θέμα: «Ενημέρωση των μελών από προσφυγικούς συλλόγους του Νομού Λάρισας, με αφορμή τη συμπλήρωση εκατό χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή».

Με αφορμή τη συμπλήρωση 200 ετών από την Επανάσταση του 1821 και 100 ετών από την Μικρασιατική Καταστροφή, η Επιτροπή, στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς, έχει δώσει βήμα σε Συλλόγους από όλη την Ελλάδα, που αποτελούνται από απογόνους προσφύγων της Μικράς Ασίας, του Πόντου, της Ανατολικής Ρωμυλίας, της Θράκης και όλων των αλύτρωτων πατρίδων.

Οι αντιπρόσωποι των συλλόγων της Λάρισας που τίμησαν την πρόσκληση της Επιτροπής, εκπροσωπούν Θεσσαλούς απογόνους προσφύγων. Η εύφορη γη του κάμπου αποτέλεσε για όλους αυτούς τους βασανισμένους πληθυσμούς, μια σωτήρια λύση για το ξεκίνημα της νέας τους ζωής στην Ελλάδα.

Έναν αιώνα μετά, οι νεκροί από τις σφαγές των κατακτητών, αναζητούν τη δικαίωση. Οι εκτελέσεις, τα βασανιστήρια και οι διωγμοί δεν έχουν ξεχαστεί, γιατί το τουρκικό έθνος έχει διαπράξει εγκλήματα κατά ολόκληρων λαών και όχι μόνο ελληνικής καταγωγής. Γιατί η βίαιη αποκοπή από τον ομφάλιο λώρο της πατρογονικής γης είναι εμπειρία οδυνηρή, ανεπανάληπτη και δυσβάσταχτη για κάθε άνθρωπο.

Κατά την συνεδρίαση, τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ. Γεώργιος Λαδόπουλος, Περιφερειακός Σύμβουλος Θεσσαλίας, Βασιλική Χλιάπη, Αντιδήμαρχος Δήμου Κιλελέρ, Κύριλλος Τσακιρίδης, Πρόεδρος του Ποντιακού Συλλόγου Λόφου Ελασσόνας, Μιχάλης Χατζειπίδης, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Απανταχού Ολυμπιαδίων «Το Ματζικέρτ», Χαράλαμπος Δημητριάδης, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Αετοράχης, Γεώργιος Τσολακίδης, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Μυσιωτών Καππαδοκίας «Ο Άγιος Βασίλειος», Δέσποινα Θεοδώρου, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Μικρασιατών Νομού Λάρισας, Βασιλική

Κοντοπούλου, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Μικρασιατών Επαρχίας Φαρσάλων, Ηλίας Αθαναηλίδης, Πρόεδρος του Μικρασιατικού Συλλόγου Βουναιών «Η Καθ' Ημάς Ανατολή», Ελένη Λιάγκουρα, μέλος της Ιστορικής Λαογραφικής Ένωσης Λάρισας «Αλησμόνητες Πατρίδες», Θεόδωρος Γενετίδης, Πρόεδρος της Ένωσης Ποντίων και Μικρασιατών Λάρισας «Οι Ακρίτες» και Μαρία Παναγιωτοπούλου, Αντιπρόεδρος του Μορφωτικού Εκπολιτιστικού Συλλόγου Ομορφοχωρίου.

Οι εκπρόσωποι των προσφυγικών συλλόγων του Νομού Λάρισας διηγήθηκαν ιστορίες και αλήθειες των προγόνων τους. Εμπειρίες που τους μεταλαμπάδευσαν οι Έλληνες της Μικράς Ασίας και του Πόντου, όσοι επέζησαν των σφαγών και των διωγμών, γιατί περισσότερες από 1.000.000 ψυχές δεν κατόρθωσαν να γλιτώσουν, είτε από τους διωγμούς των χριστιανικών πληθυσμών που είχαν ξεκινήσει από το 1914, είτε από την ίδια την καταστροφή, την αιχμαλωσία ή τις άθλιες συνθήκες κατά τους πρώτους μήνες της προσφυγιάς.

Εμπειρίες που έμειναν ριζωμένες στην μνήμη, γιατί πώς να ξεριζωθεί η ανάμνηση όσων φέρουν τα κύτταρα εκείνων που εκλιπαρούσαν για μια θέση σε ένα πλεούμενο, για να περάσουν στην απέναντι ακτή της σωτηρίας, με όλο το βίος τους συναγμένο σε μια κουβέρτα;

Διότι αυτά τα κύτταρα, ακόμα και σήμερα, μετά από τρεις γενιές, είτε είναι αμιγώς είτε με την έννοια της σύνθεσης και της πρόσθεσης, το υλικό που ενδυναμώνει αυτόν τον τόπο, αυτήν την Πατρίδα, αυτό το Έθνος. Αυτά που μετέφεραν μέσα από την πίστη, τα ιερά και τα όσια, μέσα στην ψυχή τους και στην καρδιά τους. Την πίστη τους, λοιπόν, έφεραν εδώ. Και αυτό το πράγμα τους έδινε την υπομονή, η οποία ήταν ανεξάντλητη, μια τεράστια δύναμη για να έχουν ελπίδα. Και η ελπίδα γεννήθηκε είτε τους έβαλαν σε σκηνές, είτε τους έβαλαν σε καλύβες.

Δυστυχώς, τις ιστορίες της προσφυγιάς τις γράφει ο απλός λαός, αυτός που πάντοτε πληρώνει το τίμημα. Αυτός είναι ο τραγικός ήρωας, αυτός και το θύμα.

Οι εικόνες της σφαγής και του ξεριζωμού ρίζωσαν στη μνήμη όσων έζησαν την Καταστροφή, αλλά και ημών των απογόνων τους, όσων ακούσαμε από πρώτο χέρι αυτά που υπέστη ο Μικρασιατικός αλλά και ο Ποντιακός Ελληνισμός κατά τα χρόνια από την έναρξη του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, το 1914, έως και τη Μεγάλη Έξοδό του με την ανταλλαγή των πληθυσμών.

Οι άνθρωποι, οι πρόσφυγες της πρώτης γενιάς, ήρθαν ταλαιπωρημένοι, ρακένδυτοι, ξυπόλητοι, πεινασμένοι. Το πρώτο μέλημά τους ήταν να κατασκευάσουν ένα καλύβι για να μείνουν και μετά να κατασκευάσουν και την εκκλησία τους.

Αυτοί οι άνθρωποι ταλαιπωρημένοι από τις διώξεις, με ζωντανό τον φόβο μέσα τους κατέληξαν να εγκατασταθούν σε καινούργιες πατρίδες, με μοναδικό εφόδιο την αισιοδοξία και την επιμονή. Με την αγάπη στη γη που ονειρεύονταν, τον δυναμισμό τους και την τόλμη τους δούλεψαν σκληρά. Παρά τις κακουχίες και την εχθρότητα και την καχυποψία πολλές φορές των ντόπιων, με την κοινωνικότητά τους και την προκοπή τους, κατάφεραν να αφήσουν το αποτύπωμά τους από όπου κι αν πέρασαν. Κουβαλούσαν πάντα μέσα τους τις παραδόσεις της μακρινής τους πατρίδας μαζί με το παρελθόν τους και τις συνήθειές τους και παρά το γεγονός ότι πολυμελείς οικογένειες ξεκληρίστηκαν, αδέρφια χάθηκαν, μάνες έχασαν τα παιδιά τους, η δύναμη της επιβίωσης και η αγάπη στη ζωή τους έδωσε τη δύναμη να αντέξουν.

Εκτός από την ακραία φτώχεια όμως οι αρρώστιες αποδεκάτισαν ασθενικές κράσεις, ηλικιωμένους, ευπαθείς ομάδες που δεν άντεξαν χάνοντας τη ζωή τους στους προσφυγικούς καταυλισμούς, όπου δεν υπήρχαν καν οι στοιχειώδεις συνθήκες επιβίωσης. Ανάμεσά τους άνθρωποι έμπειροι, χρήσιμοι, μορφωμένοι, προστάτες οικογενειών, νέοι που διψούσαν για το μέλλον, σε ορισμένες περιπτώσεις οι παπάδες δεν τους προλάβαιναν. Άνθρωποι που ήρθαν από τα οροπέδια τις κατάφυτες κοιλάδες και τις δροσερές παραλίες, βρέθηκαν στους βάλτους και στα έλη του κάμπου, από τα υψόμετρα στο μηδέν, από τον καθαρό αέρα του βουνού και της θάλασσα στην ελονοσία.

Άργησαν πολύ να μιλήσουν για όλα αυτά που πέρασαν. Σαν μια ολική διαγραφή της μνήμης να τους έδωσε τη δύναμη να ξεκινήσουν από την αρχή. Μόνο οι μεγαλύτεροι και οι γυναίκες που δεν έβγαλαν ποτέ τα μαύρα μέχρι που πέθαναν θρηνούσαν βουβά, καθώς κάθε οικογένεια είχε και κάποιο δικό της άνθρωπο να θρηνεί.

Στα τέλη του '24 αρχές του '25, οι πρόσφυγες αυτοί εγκαταστάθηκαν στη Λάρισα, στην ιδιοκτησία Παράσχου Αβέρωφ, όπου και η ομώνυμη συνοικία, της οποίας η έκταση ανταλλάχθηκε με αντίστοιχη έκταση ιδιοκτησίας του ελληνικού δημοσίου.

Τρεις ολόκληρες γενιές και ένας αιώνας, από τη δραματική έξοδο του Ελληνισμού από τις πατρογονικές εστίες του στη Μικρά Ασία, στη Θράκη και στον Πόντο, μιας εξόδου χωρίς επάνοδο, η μνήμη των πατρίδων ή καλύτερα οι πατρίδες της μνήμης αντιστέκονται στην αμνησία και την αμεριμνησία.

Αντιστέκονται μέσα από τις νέες ομώνυμες πατρίδες, που έφτιαξαν οι ξεριζωμένοι στα Ελλαδικά χώματα που ριζοβόλησαν: τη νέα Σαμψούντα, τις Νέες Φώκιες, τη Νέα Μαγνησία, το Νέο Τσεσμέ, τη Νέα Μενεμένη, τη Νέα Αλικαρνασσό, τα Νέα Αλάτσατα, τη Νέα Έφεσο, τη Νέα Σμύρνη, τη Νέα Ιωνία...

Στην Ελλάδα του σήμερα, του αύριο, των παιδιών μας και των απογόνων μας. Γιατί οι πατρίδες χάνονται, όταν χάνεται η μνήμη. Γι' αυτό, 100 χρόνια από το μοιραίο για τον Ελληνισμό έτος της Μικρασιατικής Καταστροφής και 100 χρόνια από την Ανταλλαγή των Πληθυσμών, που την επισφράγισε, η μνήμη της Γενοκτονίας των Ελλήνων της «καθ' ημάς Ανατολής» αντιστέκεται στην γενοκτονία της μνήμης.

Τα εγκλήματα και η γενοκτονίες είναι επιβεβλημένο να αναγνωρίζονται παγκοσμίως και καθολικά, διότι αν αυτό δεν συμβεί, ελλοχεύει σοβαρός κίνδυνος να επαναληφθούν.

Αν κάτι μπορεί να μας διδάξει η Μικρασιατική καταστροφή, ώστε να μην επαναλάβουμε κι εμείς και οι γείτονες Τούρκοι τα ίδια λάθη, είναι οι τραγικές συνέπειες κάθε εθνικού διχασμού. Η έξαψη των πολιτικών παθών και η διχογνωμία, η διαίρεση και η ασυνεννοησία είναι ό,τι χειρότερο μπορούμε να επιλέξουμε για το μέλλον.

Ας μην ξεχνάμε πως τα λάθη του 1821, επαναλήφθηκαν δυστυχώς το 1916 και το 1945 και ότι οι μεγάλες νίκες και εποποιίες του λαού μας, ακολουθούσαν πάντα από διχασμό ή εμφύλιο σπαραγμό. Οφείλουμε, λοιπόν, να θυμόμαστε ότι οι μόνοι ωφελημένοι σε αυτές τις περιπτώσεις είναι όσοι εφαρμόζουν την πολιτική του «διαίρει και βασίλευε» στις πλάτες ολόκληρων λαών.

Τρανά παραδείγματα της εποχής μας, ο πόλεμος που εκτυλίσσεται στην Ουκρανία και η επεκτατική λογική των Ρώσων που συμπαρασύρει τις διεθνείς ισορροπίες, η πολεμική ρητορική της Τουρκίας, οι συνεχιζόμενες πολεμικές συρράξεις στην Μέση Ανατολή, είναι δείγματα ότι δεν μαθαίνουμε από τα λάθη του παρελθόντος. Ότι δεν

μάθαμε ακόμη πως η καλή γειτονία βασίζεται στον αλληλοσεβασμό και την ανεκτικότητα, όπως την δίδαξαν οι ίδιοι οι πληθυσμοί της Μικρασίας κατά τα χρόνια της ειρηνικής συνύπαρξής τους στα μικρασιατικά εδάφη.

Δεν μας επιτρέπεται λοιπόν να τους ξεχάσουμε, γιατί μέσα απ' τη δική μας μνήμη μένουν ζωντανά τα όνειρα τους. Οφείλουμε όμως να ερευνήσουμε, να καταγράψουμε και να διδαχθούμε από την αλήθεια της Μικρασιατικής τραγωδίας. Να μην επαναλάβουμε τα ίδια λάθη, παίρνοντας μαθήματα από την ιστορία, γιατί μόνο έτσι η θυσία των νεκρών του '22 θα αποκτήσει κάποια έννοια δικαίωσης. Και φυσικά, να φτιάξουμε μια καλύτερη κοινωνία για τους δικούς μας απογόνους, πατώντας στις αρχέγονες πανανθρώπινες αξίες του ελληνικού πολιτισμού.

Γιατί οι πατρίδες της μνήμης συνθέτουν το δέντρο που πρέπει να ριζώσει βαθιά στη συνείδηση και το υποσυνείδητο όλων των Ελλήνων, για να σφυρηλατήσει έτσι την αυτογνωσία και την ηθική ταυτότητά του.

Επίσης:

Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς συνεδρίασε πολλάκις κατά την Γ' Σύνοδο της ΙΗ' Κοινοβουλευτικής Περιόδου, έχοντας συχνά ως θέμα ημερήσιας διάταξης την ενημέρωση της Επιτροπής από Συλλόγους που εκπροσωπούν Έλληνες με καταγωγή από τις αλύτρωτες πατρίδες, τη δράση και τη σημαντική συμβολή τους στη διατήρηση της ιστορίας, της μνήμης και της παράδοσης των πληθυσμών αυτών, που κατέφυγαν στην Ελλάδα εκδιωγμένοι και κυνηγημένοι.

Στη Συνεδρίαση της 22ας Ιουνίου 2022 η Επιτροπή Ελληνισμού της Διασποράς συνεδρίασε με θέμα την «Ενημέρωση των μελών της Επιτροπής από προσφυγικούς συλλόγους της Χαλκηδόνας Θεσσαλονίκης και τον Σύλλογο Τριγλιανών Ραφήνας, με αφορμή τη συμπλήρωση εκατό χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή».

Με αφορμή την συμπλήρωση των 100 χρόνων από την Μικρασιατική Καταστροφή, της θλιβερής αυτής επετείου για τον Ελληνισμό, η Βουλή των Ελλήνων, στο πλαίσιο των ειδικών συνεδριάσεων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς αποτίει φόρο τιμής στους εκπροσώπους των ξεριζωμένων προσφύγων, των Ελλήνων της Μικράς Ασίας, της Τουρκίας, της Καππαδοκίας και του Πόντου, που έγιναν μάρτυρες των μεγάλων σφαγών και κατέφυγαν στην Ελλάδα.

Η Επιτροπή κατά τη διάρκεια της Γ' Συνόδου, κάλεσε σε ακρόαση Συλλόγους της Περιφέρειας, οι οποίοι επιτελούν πλούσιο και πολύτιμο έργο. Η πρωτοβουλία αυτή απολαμβάνει διακομματικής αποδοχής, διότι επιβάλλεται να ακούγεται ισότιμα η φωνή της Περιφέρειας στο Κοινοβούλιο. Οι άνθρωποι στην Περιφέρεια, κατά την καθημερινότητά τους, είθισται να ακολουθούν περισσότερο τα ήθη και τα έθιμα και να διατηρούν την παράδοση, την ιστορία και τις ελληνικές μας ρίζες. Είναι, λοιπόν, εξαιρετικά σημαντικό να ακούγονται στο Κοινοβούλιο αφηγήσεις για τα πραγματικά ιστορικά γεγονότα που συνέβησαν στις αλύτρωτες πατρίδες, πριν ή κατά την διάρκεια των εισβολών. Πώς οι Έλληνες αυτοί επιβίωσαν και μετέφεραν όλο τον πολιτισμικό τους πλούτο στην Ελλάδα. Τι εμπόδια και τι δυσκολίες συνάντησαν, αλλά και τι άφησαν κληρονομιά στο έθνος και τους απογόνους τους.

Κατά την συνεδρίαση, τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Σταύρος Αναγνωστόπουλος, Δήμαρχος Χαλκηδόνας, εκ μέρους του Πολιτιστικού Συλλόγου Αγίου Αθανασίου «Θρακιώτες», Ανέστης Ανεστίδης, επίτιμο μέλος και Αντιδήμαρχος

Πολιτισμού Δήμου Χαλκηδόνας, εκ μέρους του Πολιτιστικού Συλλόγου Γέφυρας «Μέτρες - Σωζούπολη», ο κ. Ιωάννης Κιομουρτζής, Πρόεδρος και η κυρία Χριστίνα Σαμαρά, Ταμίας, εκ μέρους του Πολιτιστικού Συλλόγου Νέας Μεσημβρίας, η κυρία Μάλαμα - Καλαράκη, Πρόεδρος, εκ μέρους του Μορφωτικού Πολιτιστικού Συλλόγου Σμυρναίων Μικρασιατών Βαθύλακκου, η κυρία Αθηνά Ρουμελιώτη, Πρόεδρος και η κυρία Αναστασία Ιωάννου, Αντιπρόεδρος, εκ μέρους του Μορφωτικού-Πολιτιστικού Συλλόγου «Η Πρόοδος», ο κ. Γεώργιος Τσαπάρας, Πρόεδρος και εκ μέρους του Συλλόγου Τριγλιανών Ραφήνας, κ.Γεώργιος Κικής, Πρόεδρος.

Κατά την τοποθέτησή του, ο Πρόεδρος του Συλλόγου Τριγλιανών Ραφήνας, κ.Γεώργιος Κικής, αναφέρθηκε στο ιστορικό χωριό καταγωγής του, τα Τρίγλια Βιθυνίας, στην τουρκική πλευρά της Κωνσταντινούπολης. Από τα Τρίγλια Βιθυνίας κατάγονται και οι Τριγλιανοί της Χαλκιδικής, αλλά και οι κάτοικοι του χωριού «Νέα Τρίγλια» της Θεσσαλονίκης.

Ο Πρόεδρος, μεταξύ άλλων, ανέφερε ότι το χωριό ήταν αμιγώς ελληνικό, οι κάτοικοι μιλούσαν την ελληνική και συναλλάσσονταν με δικό τους νόμισμα. Αποτελούσε δεξαμενή λογίων που υπηρετούσαν το τουρκικό κράτος, παρά την ελληνική τους καταγωγή. Ένας οικισμός 7.000 προνομιούχων Ελλήνων που έχριζαν της συμπάθειας των Τούρκων. Σημείο αναφοράς των Τριγλιανών ο Μητροπολίτης Σμύρνης, Χρυσόστομος, που καταγόταν από το χωριό και διατηρούσε σχέσεις με αυτό.

Το γεγονός ότι κατά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, η Κωνσταντινούπολη ελεγχόταν από τους Συμμάχους, ήταν από τους βασικούς λόγους που τα Τρίγλια δεν έγιναν βορά στη μανία των Τούρκων κατά τον ξεριζωμό. Η ηρωική μορφή του καπετάν Φίλιππα έσωσε τους Τριγλιανούς, μεταφέροντάς τους με τα πλοία του στη Θεσσαλονίκη και την Αττική, όπου εγκαταστάθηκαν στη Ραφήνα όπου οι απόγονοί τους ζουν έως και σήμερα.

Στην συνέχεια έλαβαν τον λόγο οι εκπρόσωποι των Συλλόγων που δραστηριοποιούνται στη Χαλκηδόνα Θεσσαλονίκης.

Οι κ. Σταύρος Αναγνωστόπουλος, Δήμαρχος Χαλκηδόνας, εκ μέρους του Πολιτιστικού Συλλόγου Αγίου Αθανασίου «Θρακιώτες» επεσήμανε την σημασία του ρόλου των πολιτιστικών Συλλόγων στη διαχείριση της άυλης και υλικής πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου μας, κάτι το οποίο είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τις μικρές τοπικές κοινωνίες.

Στη συνέχεια ανέφερε στοιχεία για τον Δήμο και την περιοχή του συνολικά αναφέροντας ότι η Χαλκηδόνα είναι δήμος της Δυτικής Θεσσαλονίκης που φιλοξενεί πρόσφυγες από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα και κυρίως από τις αρχές του 20^{ου}. Έλληνες της Ανατολικής Ρωμυλίας όσο και της Ανατολικής Θράκης, που μετά από διωγμούς που υπέστησαν από Τούρκους και Βούλγαρους, κατέληξαν στην Κεντρική Μακεδονία.

Η Θεσσαλονίκη, κατεχοχήν πολυπολιτισμική και φιλόξενη πόλη, στέγασε εκείνη την εποχή ξεριζωμένους από πολλά μέρη της Μικράς Ασίας και του Πόντου, αλλά και από την Θράκη, η οποία μόλις είχε προσχωρήσει στην Ελλάδα με τη Συνθήκη του Νειγύ, το 1919 και έως τότε την διεκδικούσαν Βούλγαροι και Τούρκοι.

Στην Θεσσαλονίκη μαζεύτηκαν άνθρωποι με τη δίκη τους ντοπιολαλιά ο καθένας, παρόμοια ή διαφορετικά ήθη, παραδόσεις και συνήθειες, ακόμα και διαφορετική θρησκεία σε ορισμένες περιπτώσεις. Τους ένωνε όμως το Κοινόν των Ελλήνων. Αυτό το αρχέτυπο γονίδιο της φυλής μας και της εθνότητας μας.

Έτσι επετεύχθη ο συγκερασμός αυτών των προσφυγικών πληθυσμών, που δημιούργησε μια νέα κοινωνία, με γνώμονα τα βιώματα από τις αλησμόνητες πατρίδες και συνεκτικό κρίκο την ανάγκη για επιβίωση, ανασύσταση και εκ νέου πρόοδο και προκοπή σε μια χώρα οικεία μεν, μακριά από την δική τους πατρίδα δε.

Στην συνέχεια, ο κ. Ανέστης Ανεστίδης, επίτιμο μέλος του Πολιτιστικού Συλλόγου Αγίου Αθανασίου – Θρακιώτες και Αντιδήμαρχος Πολιτισμού Δήμου Χαλκηδόνας, επεσήμανε ότι η προσπάθεια που γίνεται στην Επιτροπή είναι σημαντική και απαραίτητη και αποτελεί για τα μέλη των Συλλόγων μεγάλη τιμή να αποκτούν φωνή στο Κοινοβούλιο.

Ο κ. Ιωάννης Κιομουρτζής, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Γέφυρας «Μέτρες – Σωζούπολη» στάθηκε κατά την τοποθέτησή του, στον σκοπό και το μέλημα του Συλλόγου τους, που είναι η μεταλαμπάδευση στους νεότερους της γνώσης και της ενσυναίσθησης για την ιστορία των τόπων καταγωγής των προγόνων τους, καθώς με την πάροδο του χρόνου, ο πολιτισμός άλλαξε υπόσταση, έπαψε να είναι συνυφασμένος με τις παραδόσεις, με τα έθιμα, με τη κουλτούρα των παλιών Ελλήνων.

Το μέγεθος της συμφοράς, της καταστροφής και του ανθρώπινου πόνου που δημιούργησαν οι τουρκικές επεκτατικές εκστρατείες του προηγούμενου αιώνα, με αποκορύφωμα την Καταστροφή της Σμύρνης, του λίκνου του μικρασιατικού πολιτισμού, οδήγησαν στην ανάγκη να κρατηθεί η μνήμη ζωντανή, ώστε να κρατηθεί ζωντανός ο πολιτισμός και η παράδοση.

Η κυρία Μάλαμα Καλαράκη, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Νέας Μεσημβρίας, διηγήθηκε την ιστορία της Νέας Μεσημβρίας και εστίασε στη σημασία της διατήρησης της παράδοσης και των δεσμών. Τώρα, περισσότερο από ποτέ, το ελληνικό στοιχείο πρέπει ενωμένο, να ενδυναμώσει τους ταυτοτικούς του δεσμούς. Καθώς ό,τι δεν ξεχνιέται δεν πεθαίνει ποτέ, όσο επίπονη και κοπιώδης κι αν είναι αυτή η προσπάθεια, την οφείλουμε στους προγόνους και τους απογόνους μας. Και όχι μόνο για λόγους ηθικούς και συναισθηματικούς, αλλά και για λόγους ιστορικούς και εθνικούς.

Η κυρία Αθηνά Ρουμελιώτη, Πρόεδρος του Μορφωτικού Πολιτιστικού Συλλόγου Σμυρναίων Μικρασιατών Βαθύλακκου, εξιστόρησε στην Επιτροπή την ιστορία του Βαθύλακκου Θεσσαλονίκης, με καταγωγή από το Αϊδίνι της Μικράς Ασίας, τονίζοντας την προσπάθεια των μελών του Συλλόγου να διατηρήσουν ζωντανούς τους δεσμούς με τα χωριά των προγόνων τους. Επεσήμανε ακόμα την ανάγκη να δίνεται το βήμα σε ανθρώπους που εθελοντικά κράτησαν και κρατούν ζωντανή τη φλόγα των επαναπατρισμένων Ελλήνων, τη μνήμη, τις παραδόσεις, τις ρίζες, τα έθιμα και τον πολιτισμό των χαμένων πατρίδων, με σκοπό να μάθουμε, να καταγράψουμε και τελικά να αναδείξουμε όλη την πληροφορία και τη γνώση τους.

Κλείνοντας τον κατάλογο των ομιλητών, ο κ. Γεώργιος Τσαπάρας, Πρόεδρος του Μορφωτικού – Πολιτιστικού Συλλόγου Αδένδρου «Η Πρόοδος», ευχαρίστησε την Επιτροπή και εξιστόρησε εκτενώς την καταγωγή των μελών του Συλλόγου Αδένδρου, αλλά και την πλούσια δράση του.

Η Συνεδρίαση έκλεισε με συμπέρασμα κοινής αποδοχής ότι η επέτειος αυτή των 100 χρόνων βρίσκει τους απογόνους των Ελλήνων προσφύγων να αγωνίζονται ακόμα για την διαφύλαξη της ιστορίας και της μνήμης των προγόνων τους. Όχι μόνο δεν ξεχνούν, αλλά θυμίζουν σε όλους μας την δύναμη της ψυχής των Ελλήνων, που είδαν τις ζωές

τους να γκρεμίζονται, στοιβάχθηκαν σε πλοία και τρένα και ήρθαν σε μια άγνωστη ως τότε, μητέρα- πατρίδα.

Το έργο λοιπόν των πολιτιστικών συλλόγων είναι σημαντικό και καίριο για την ενίσχυση και τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου μας, για την προσπάθεια της απόδειξης και της αποκατάστασης της ιστορίας και των γεγονότων, όπως συνέβησαν πραγματικά. Προστατεύοντας και αναδεικνύοντας όλη αυτή τη γνώση, μεταλαμπαδεύουμε στις επόμενες γενιές όσα δεν πρέπει ποτέ να αφεθούν στη λήθη.

Γιατί ανάπτυξη για έναν τόπο, για μια κοινωνία, για μια χώρα, δεν είναι μόνο να προχωρά μπροστά, αλλά να κοιτά και πίσω, από που ξεκίνησε και πως έφτασε στο σήμερα. Με ποιες αξίες και ποια ιδανικά γαλουχήθηκαν οι άνθρωποί της, τί έπραξαν, πώς και με ποιο σκοπό. Δίνεται λοιπόν το βήμα για να ακουστούν φωνές που θα περιγράψουν γεγονότα που έρχονται από το παρελθόν και να αναγνώσουμε καλύτερα το παρόν και το μέλλον.

IV. ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Οι ανωτέρω Εισηγήσεις έγιναν δεκτές, κατά πλειοψηφία, κατά τη συνεδρίαση της 20^{ης} Οκτωβρίου 2022 και συναπαρτίζουν την Έκθεση της Επιτροπής, η οποία υποβάλλεται προς την Ολομέλεια της Βουλής.

Αθήνα, 20 Οκτωβρίου 2022

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΑΒΒΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

Ο Α΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο Β΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΘΕΟΔΩΡΑ ΤΖΑΚΡΗ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΡΑΧΩΒΙΤΗΣ

ΜΑΝΟΥΣΟΣ-ΚΩΝ/ΝΟΣ ΒΟΛΟΥΔΑΚΗΣ

ΘΕΟΔΩΡΑ ΑΥΓΕΡΗ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΑΒΑΚΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΣΜΑΝΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΙΤΣΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΘΡΑΨΑΝΙΩΤΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΥΒΕΛΑΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΚΟΥΡΟΛΙΑΚΟΣ

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ

ΟΛΥΜΠΙΑ ΤΕΛΙΓΙΟΡΙΔΟΥ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΛΕΟΝΤΑΡΙΔΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΛΟΥΧΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΠΑΣ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ

ΕΛΕΝΑ ΡΑΠΤΗ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΑΓΕΝΑΣ

ΑΣΗΜΙΝΑ ΣΚΟΝΔΡΑ

ΜΑΡΙΑ ΑΠΑΤΖΙΔΗ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΤΑΜΕΝΙΤΗΣ

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ

